

TALOUSARVIO 2025

Taloussuunnitelma 2026–2027

Kunnanvaltuusto hyväksynyt 12.12.2024 § 74

SISÄLTÖ

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS.....	1
YLEISPERUSTELUT	2
1 Organisaatio	2
2 Toimintaympäristön lähtökohdat	5
3 Taloudelliset lähtökohdat.....	14
4 Henkilöstösuunnitelma	25
5 Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet	29
6 Kuntakonsernin omistajaohjaus ja tytäryhteisöille asetetut tavoitteet	34
7 Talousarvion osat ja sitovuus	36
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	38
8 Strateginen johto	38
9 Kunnanhallitus	39
10 Tarkastuslautakunta	46
11 Keskusvaalilautakunta.....	47
12 Maaseutulautakunta	49
13 Tekninen lautakunta	52
14 Sivistyslautakunta.....	58
15 Käyttötalouden yhdistelmä tulosalueittain	66
TULOSLASKELMAOSA.....	67
Tuloslaskelma sekä tulorahoituksen riittävyyden tunnusluvut ja tavoitteet.....	67
TALOUSARVIOVUODEN 2025 MENOJEN JA TULOJEN YHTEENVETO	70
INVESTOINTIOSA	71
16 Investointihankkeet.....	71
17 Rakentamisohjelma	73
RAHOITUSOSA.....	76
18 Rahoituslaskelma sekä toiminnan ja investointien rahoituksen tunnusluvut ja tavoitteet.....	76
TALOUSARVIOVUODEN 2025 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO SEKÄ SITOVUUS	78

Asiakirjassa esitetyissä tilastotiedoissa on hyödynnetty Tilastokeskuksen julkaisemaa aineistoa (<http://www.tilastokeskus.fi>).

Luettelo kuvioista

Kuvio 1 Luottamushenkilöorganisaatio	3
Kuvio 2 Väestökehitys vuodesta 2000 sekä ennuste vuosille 2030 ja 2040	5
Kuvio 3 Väestö osa-alueittain	6
Kuvio 4 Väestö ikäluokittain	6
Kuvio 5 Taloudellinen huoltosuhde 2020–2022	7
Kuvio 6 Työpaikat toimialoittain Tervolassa 2021–2022	10
Kuvio 7 Työpaikat työnantajasektoreittain 2020–2021	10
Kuvio 8 Tervolan työpaikkaomavaraisuuden kehitys	11
Kuvio 9 Eri toimintamenolajien jakautuminen talousarviossa 2025	18
Kuvio 10 Eri toimintatulolajien jakautuminen talousarviossa 2025	20
Kuvio 11 Toimintakatteen kehitys vuodesta 2021 vuoteen 2027, milj. euroa	21
Kuvio 12 Verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vuosina 2018–2027, milj. euroa	22
Kuvio 13 Lainakannan ja rahavarojen kehitys vuosina 2018–2027, milj. euroa	23
Kuvio 14 Tervolan strategiset suunnat	29

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kuntien talouden suunnittelu on vuosi vuodelta vaikeutunut. Maailmanlaajuiset kriisit ovat heijastuneet meidän jokapäiväiseen elämäämme yleisen kustannustason nousuna, joka on näkynyt mm. energian- ja polttoaineiden hinnoissa. USA:n presidentinvaalit ovat vaikuttaneet niin osakekursseihin kuin korkotasoonkin. Samalla julkisen talouden alijäämää on pyritty kaventamaan erilaisin toimenpitein.

Sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen myötä kuntien sote-palvelut siirtyivät hyvinvointialueiden vastuulle. Tämän odotettiin helpottavan erityisesti pienten kuntien talouden suunnittelua, kun suurta vuosittaista satunnaisvaihtelua aiheuttaneet sote-kustannukset poistuivat. Kunnille jäivät kuitenkin sote-kiinteistöt, joita hyvinvointialueet vuokraavat kunnilta vuoden 2025 jälkeen tarpeidensa mukaan.

Ensi vuonna kuntien vastuulle siirtyy työllisyyden hoito, joka on katsottu keskeiseksi kunnan elinvoimaan vaikuttavaksi tekijäksi. Meri-Lapin työllisyysalue kattaa Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan, Tornion ja Ylitornion ja alueen vastuukuntana toimii Tornio. Suunnitelmien mukaan työvoimaviranomaisen palvelut paranevat Tervolassa, onhan työllisyysasiantuntija tavattavissa paikan päällä kolmena päivänä viikossa.

Tervolan kunnan taloutta on hoidettu vuosikausia maltilla. Tämän asioista kuntamme talous on ylijäämäinen ja taloutemme mahdollistaa kuntamme kehittämisen kuntastrategiamme pohjalta pitkäjänteisesti ja määrätietoisesti. Hallintokuntamme ja päättäjämme ovat omaksuneet tarkan euron politiikan, euroja suunnataan ennakolta suunniteltuihin tarpeellisiin kohteisiin. Vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelma jatkavat tätä linjaa.

Kuntamme veto- ja elinvoiman lisäämiseksi rakennetaan ensi vuonna mm. uusi rivitalo kuntakeskukseen sekä aloitetaan Vastarannan asemakaavoitus. Tulevia vuosia silmällä pitäen käynnistyy ensi vuonna useita suunnitelluhankkeita, joiden pohjalta päätetään hankkeen varsinainen toteuttaminen. Jatkossa on entistä tarkemmin harkittava, mihin panostetaan. Uusi reitti tai leikkipaikka tuo aina mukanaan myös vuosittaiset huolto- ja kunnossapitovastuut.

Kuntamme henkilöstön työtyytyväisyys on pitkään ollut erinomaisella tasolla, toimenpiteitä työhyvinvoinnin sekä hyvän kunta- ja työnantajakuvan ylläpitämiseksi jatketaan. Ensi vuodelle on myös pientä lisäystä kunnan varhaiskasvatuksen henkilöstöön. Ikäihmisten kotona asumisen tukemista jatketaan asiointiavustajapalveluiden kautta.

Usvaisista näkymistä huolimatta Tervolan kunnan tulevaisuus näyttää valoisalta. Vihreän siirtymän investoinnit ja monet kehityshankkeet vauhdittavat kuntamme kehitystä tulevina vuosina. Ensi keväänä valittavilla luottamushenkilöillä on hyvä pohja lähteä kehittämään pientä mutta ämpäripäistä Tervolaa.

Mika Simoska
kunnanjohtaja

YLEISPERUSTELUT

1 Organisaatio

Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetty tehtävät. Laissa säädetään myös siitä, kun tehtäviä on järjestettävä yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. Lisäksi kunta voi sopimuksen nojalla ottaa hoitaakseen muitakin kuin itsehallintoonsa kuuluvia julkisia tehtäviä. Kunta hoitaa sille laissa säädetty tehtävät itse tai sopii järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut kunta voi tuottaa itse tai hankkia myös muilta palvelujen tuottajilta. Kunnan organisaatio voidaan jakaa luottamushenkilöorganisaatioon sekä henkilöstöorganisaatioon

Luottamushenkilöorganisaatio Tervolan kunnassa

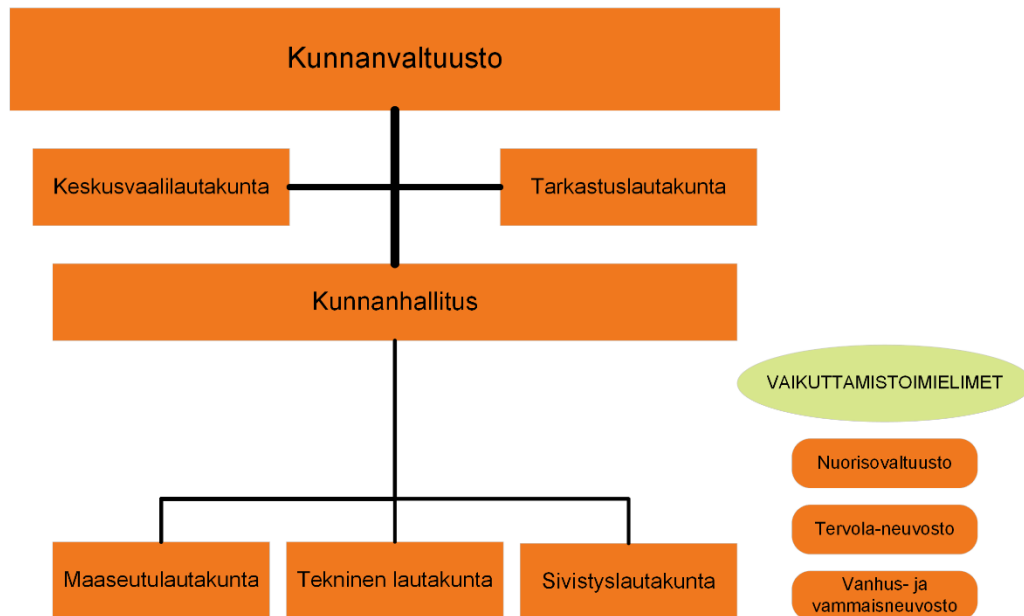
Kunnan lakisääteisiä toimielimiä ovat kuntalain perusteella valtuusto, kunnanhallitus sekä tarkastuslautakunta. Vaalilain perusteella lakisääteisiä toimielimiä ovat keskusvaalilautakunta sekä vaalilautakunnat. Näiden lisäksi kunnassa voi olla kunnanhallituksen alaisia lautakuntia pysyväisluonteisten tehtävien hoitamista varten, johtokuntia laitoksen tai tehtävän hoitamista varten sekä jaostoja ja toimikuntia. Kuntalain mukaisesti kunnanvaltuusto voi asettaa lautakuntien sijasta valiokuntia hoitamaan kunnanhallituksen alaisena pysyväisluonteisia tehtäviä.

Kevään 2021 kuntavaaleissa Tervolan kunnanvaltuustoon valittiin 17 valtuutettua. Valtuustokausi vaihtui 1.8.2021 alkaen. Vaalien tuloksena Suomen Keskustalla oli kahdeksan valtuutettua, Vasemmistoliiton ja SDP:n vaaliliitolla viisi vasemmistolaista ja yksi SDP:n valtuutettu, sekä Perussuomalaisilla kolme valtuutettua, joista kaksi perusti Sitoutumattomien valtuustoryhmän. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 18.5.2017 hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2017 alkaen. Hallintosääntöön tehtiin muutoksia viime valtuustokaudella useaan otteeseen. Muutokset koskivat muun muassa luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteita, palveluiden johto- ja ohjaustoiminnan uudelleenjärjestelyitä, viranhaltijoiden tehtäväkuvauksia ja päätösvaltuuksia, sekä aloiteoikeutta ja aloitteen käsittelyä. Kunnan luottamushenkilöorganisaatiosta lakkautettiin kehittämisjaosto 1.8.2021 lähtien ja perustettiin Tervola-neuvosto.

Viisijäsenisen kunnanhallituksen lisäksi tällä hetkellä lautakuntia on kolme: maaseutulautakunta, tekninen lautakunta ja sivistyslautakunta. Maaseutulautakunnan jäsenmäärä on viisi, muiden lautakuntien jäsenmäärä on seitsemän. Kunnanvaltuuston päätöksen 16.9.2021 § 117 mukaan sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminta lakkasi, kun tehtävät siirtyvät hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Tervolan kunnan luottamushenkilöorganisaatio perustuu edelleen niin sanotun sovelletun valiokuntamallin pohjalle, jossa valtuutetut ja varavaltuutetut toimivat enemmistönä lautakunnissa. Järjestelmä korostaa valtuutettujen asemaa korkeimpina kunnallisen päätösvallan käyttäjinä.

Tulevaisuuden näkyminä luottamushenkilötyöhön vaikuttavat hyvinvointialueyhteistyö, globalisaatiokehitys, muutoliike, ja ikärakenteen vaikutukset kuntalaisten palvelutarpeisiin. Eduskunta hyväksyi 23.6.2021 esityksen sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksesta, jonka myötä maahan perustettiin 21 hyvinvointialuetta, joita koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.7.2021. Hyvinvointialueen ylintä päätösvaltaa käyttää aluevaltuusto, jonka jäsenet valitaan aluevaaleilla. Ensimmäiset aluevaalit järjestettiin 2022, seuraavat järjestetään vuoden 2025 aikana samaan aikaan kuntavaalien kanssa. Tervola kuuluu Lapin hyvinvointialueeseen, jonka aluevaltuustoon valittiin hyvinvointialueen asukasluvun mukaan 59 valtuutettua. Hyvinvointialue on vastannut 1.1.2023 alkaen Lapin maakunnan mukaan lukien Tervolan kunnan sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen järjestämisestä. Muutos vaikuttaa myös luottamushenkilötyöhön monialaisesti. Kunnan hallintosääntö on päivitetty 16.2.2023 vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Kuvio 1 Luottamushenkilöorganisaatio

Tervolan kunnan henkilöstöorganisaatio

Tervolan kunnan henkilöstöorganisaatio pohjautuu osastojakona laajoihin tehtäväkokonaisuuksiin. Osastoja on kolme: hallinto, sivistys ja tekninen. Osastoa johtaa osastopäällikkö. Kunnanjohtaja ja osastopäälliköt sekä kunnanjohtajan mahdollisesti valitsevat muut viranhaltijat muodostavat johtoryhmän, jonka tehtävänä on tukea ja kehittää kunnan kokonaisjohtamista. Vuoden 2023 alusta johtoryhmän muodostavat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja ja sivistysjohtaja, lisäksi viestintäsuunnittelija on osallistunut johtoryhmän kokouksiin tiedottajana. Henkilöstöorganisaatorakenteeseen on tullut pysyväksi piirteeksi jatkuva muutos. Kuntien lisääntynyt yhteistoiminta, kuntien uudet velvollisuudet ja viimeisimpänä hyvinvointialuemuutos ovat vaikuttaneet henkilöstön siirtymisiin viimeisen kymmenen vuoden ajan.

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä hoitaa **Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto** 1.1.2019 voimaan tulleen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Vuoden 2019 alusta ympäristönsuojelutehtävät on ostettu Rovaniemen kaupungilta, jossa tehtäviä hoitaa **Rovaniemen ympäristölautakunta**. Vuoden 2019 alusta **rakennusvalvonta** on ollut Tervolan kunnan omaa toimintaa.

Tervolan kunta on profiloitunut maaseutupolitiikan suunnannäyttäjänä. Tervolan kunta on vastannut vuodesta 2011 alkaen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueesta, johon kuuluvat lisäksi Kemian kaupunki, Kemianmaan kunta, Rovaniemen kaupunki, Ranuan kunta, Tornion kaupunki ja Simon kunta.

Kunnanvaltuusto päätti vuonna 2018 siirtää ulkopuolisen palveluntuottajan suoritettavaksi seuraavat palvelut: perusterveydenhuollon vastaanotto, suun terveydenhuolto, terveysneuvonta, välinehuolto, kuntoutus, röntgen ja palveluntuottajan käyttämät laboratoriopalvelut sekä työterveyshuolto. Tarjouskilpailussa eniten pisteitä saaneen Suomen Terveystalo Oy:n kanssa solmittiin hankintasopimus sopimuskaudelle 1.10.2018–31.12.2028. Hankintasopimus siirtyi Lapin hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Lapin hyvinvointialueelle siirtyivät vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstö kokonaisuudessaan. Tämä tarkoitti yli 100 työntekijän siirtymistä.

Laki hyvinvointialueesta ei mahdollista kuntien suoraa palvelujen myyntiä hyvinvointialueelle, Tervolassa tämä edellytti ateriapalveluiden uudelleenjärjestelyjä. Muutos koski koko ruokahuollon henkilöstöä. Tervolan kunta selvitti vuoden 2023 aikana eri vaihtoehtoja ateriapalveluiden järjestämiseen siten, että nykyisestä keskuskeittiöstä voitiin tuottaa sekä hyvinvointialueen että kunnan tarvitsemat ateriat.

Ateriapalvelujen tarjoamisen jatkuvuuden varmistamiseksi kunnanhallitus teki 14.12.2022 § 431 väliaikaisen palvelusopimuksen Lapin hyvinvointialueen kanssa ateriapalveluiden järjestämisestä. Myöhemmän selvitystyön päätteeksi nähtiin parhaimpana vaihtoehtona liittyä Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:n osakkaaksi, mistä kunnanvaltuusto teki päätöksen 7.9.2023. Ateriapalvelut ovat siirtyneet Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:lle 1.1.2024.

Kuntajakoselvitykset

Tervolan kunta oli 2010-luvulla mukana kahdessa kuntajakoselvityksessä. Ensimmäisen kerran kuntajakoselvitys tehtiin vuosina 2010–2011 Kemin ja Tornion kaupunkien sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien kesken. Selvitysmies Timo Säkkisen esityksen kuntien yhdistämisestä hylkäsivät muut kunnat paitsi Kemi. Tervolassa esitys kaatui äänin 17–4.

Kuntarakennelaki tuli voimaan 1.7.2013. Laissa oli määräys selvitysvelvollisuudesta, jonka mukaan kunnan tuli yhdessä muiden kuntien kanssa selvittää kuntajaon muuttumisen edellytykset täyttävää kuntien yhdistymistä. Tervolan kunta ilmoitti selvittävänsä yhdistymistä Kemin ja Tornion kaupunkien sekä Keminmaan, Simon ja Ylitornion kuntien kesken. Koska selvitys ei käynnistynyt edellä mainitulla alueella, määräsi Valtiovarainministeriö päätöksellään 19.6.2014 alueelle erityisen kuntajakoselvityksen. Kuntajakoselvittäjiksi valtiovarainministeriö asetti VTM Martti Ruotsalaisen ja FM Timo Mäkitalon. Selvityksen lopputuloksena kuntajakoselvittäjät ehdottivat, että Kemin, Keminmaan ja Simon kunnista muodostettaisiin uusi kunta, jota ei kuitenkaan muodostettu alueelle. Tornion kaupungin sekä Tervolan ja Ylitornion kuntien osalta kuntajakoselvittäjät eivät esittäneet kuntarakenteen muutoksia.

Tervolassa päätöksenteossa on kunnanvaltuuston linjauksen mukaisesti lähdetty siitä, että Tervolan kunta toimii itsenäisenä kuntana.

2 Toimintaympäristön lähtökohdat

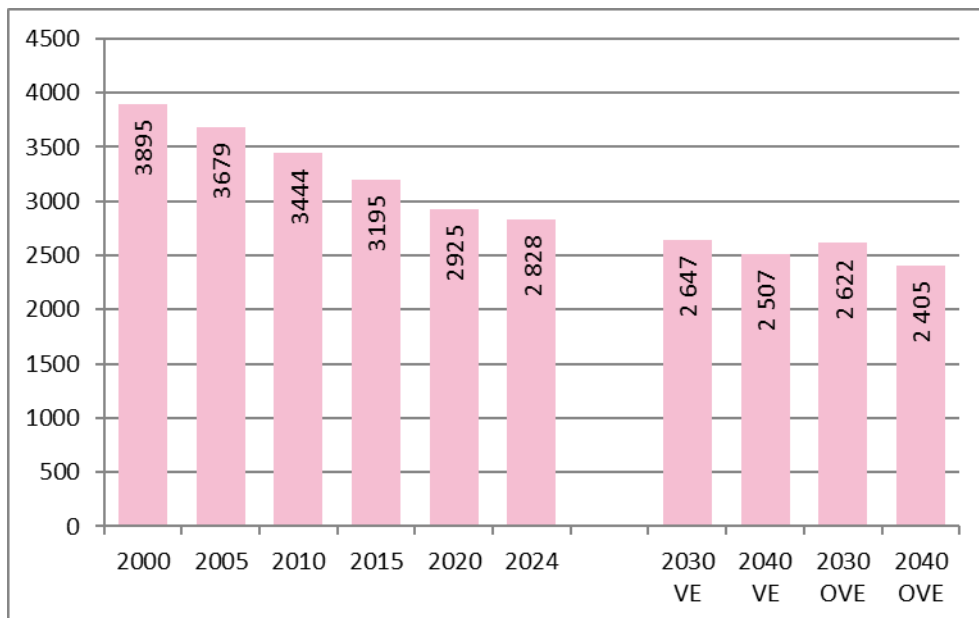
Tervolan kunta sijaitsee teollistuneella ja voimakasta vientiteollisuutta harjoittavassa Kemi–Tornio-seutukunnassa. Kunta rajoittuu etelässä Keminmaan ja Simon kuntiin, lännessä Tornion kaupunkiin, pohjoisessa Rovaniemen kaupunkiin, idässä Ranuan kuntaan ja luoteessa Ylitornion kuntaan. Maanmittauslaitoksen tilaston 1.1.2024 mukaan Tervolan kunnan kokonaispinta-ala on 1592,03 neliökilometriä, josta vesipinta-ala on 32,12 neliökilometriä. Kunta on suhteellisen harvaan asuttu; asukkaita maaneliökilometriä kohti on alle 2. Kunnan halki virtaavan Kemijoen ja myös sen sivujokien varsilla on alavaa maanviljelysaluetta, josta maa jatkuu loivasti kumpuillen kunnan rajoilla oleviin vaaroihin. Erilaiset suot muodostavat suurimman osan kunnan pinta-alasta.

Väestönkehitys

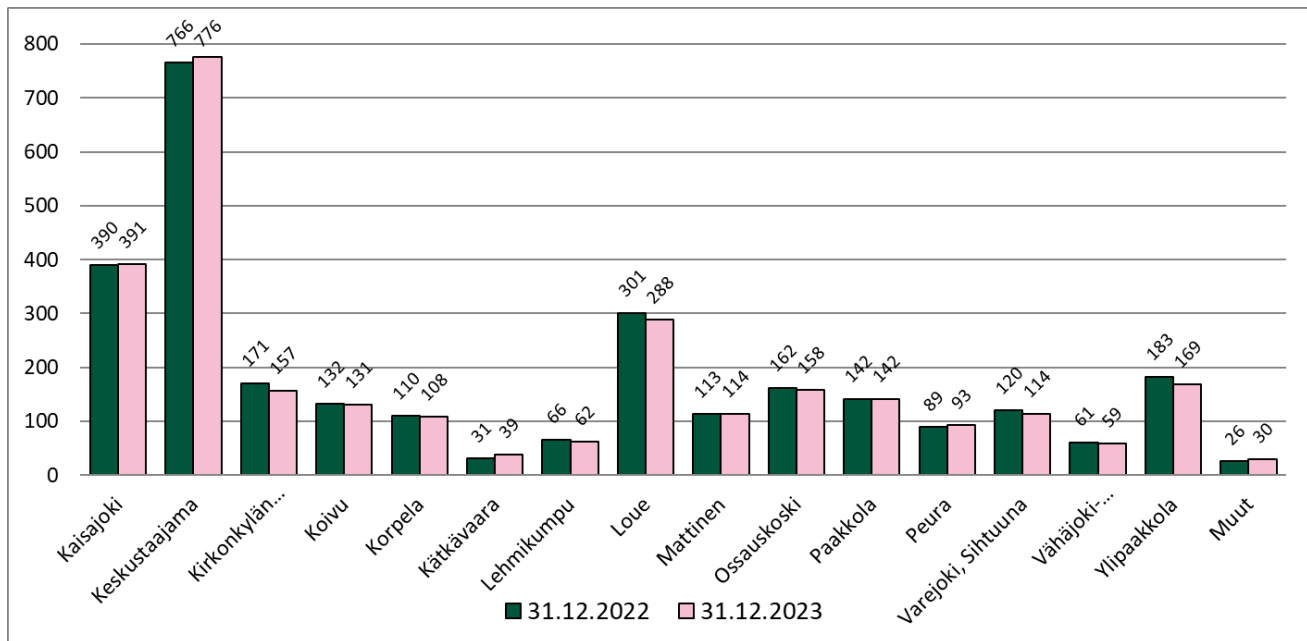
Väestön määrä 31.12.2023 oli 2831 henkeä, joista naisia oli 1351 ja miehiä 1480. Vuoden 2023 aikana väestön määrä väheni 32 henkilöllä. Luonnollinen väestönlisäys oli -23 (kuolleita 50, syntyneitä 27), kuntien välinen nettomuutto -13 ja nettomaahanmuutto 3.

Tervolan väkiluku 31.10.2024 oli 2825, vähennystä vuodenvaihteeseen 6. Kuntien välinen nettomuutto vuoden alusta lokakuun loppuun näyttää Tervolan osalta -9, luku viime vuoden vastaavalla ajanjaksolla oli -11. Nettomaahanmuutto lokakuun loppuun mennessä oli +22. Luonnollinen väestönlisäys lokakuun lopussa oli -19 (kuolleita 42, syntyneitä 23).

Kuviossa 2 on esitetty Tervolan väestökehitys vuodesta 2000. Tilastokeskuksen laatimat väestöennusteet vuosille 2030 ja 2040 on esitetty kahden eri laskelman mukaan. Väestöennusteessa (VE) lasketaan, mikä olisi kunnan tuleva väestö, jos viime vuosien väestökehitys jatkuisi samanlaisena. Omavaraisennuste (OVE) kuvaa, millainen väestökehitys olisi ilman muuttoliikettä. OVE laskelmassa on otettu huomioon vain syntyvyyden ja kuolleisuuden vaikutus väestön kehitykseen. Väestöennusteen luvut päivitetään kolmen vuoden välein, viimeisin päivitys on tehty lokakuussa 2024. Vuoden 2024 väestötieto on lokakuulta.

Kuvio 2 Väestökehitys vuodesta 2000 sekä ennuste vuosille 2030 ja 2040

Kuvio 3 Väestö osa-alueittain

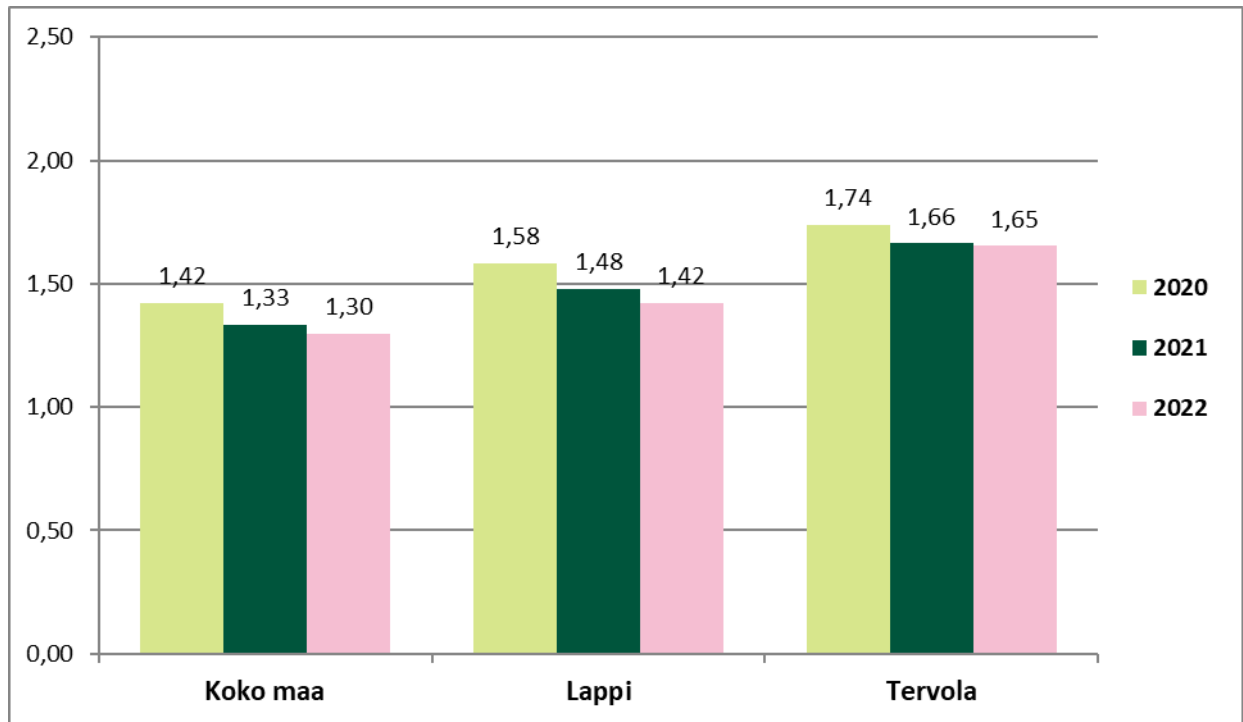
Kuviossa 3 on esitetty kunnan väestö osa-alueittain 31.12.2022 ja 31.12.2023. Väestömäärällä mitattuna suurimpia kyliä ovat Keskustaajama, Kaisajoki ja Loue. Vuoden 2023 aikana väestömäärä väheni yhdeksällä kylällä ja kasvoi hieman kuudessa. Samana määrä pysyi ainoastaan Paakkolassa. Eniten väki väheni Kirkonkylän ympäristössä ja Ylipaakkolassa (-14) sekä Louella (-13). Eniten positiivista väestökehitystä tapahtui Keskustaajamassa (+10) ja Kätkävaarassa (+8).

Kuvio 4 Väestö ikäluokittain

Tervolan väestön ikärakenne poikkeaa koko maan ikärakenteesta. Muuttoliike on vähentänyt erityisesti työikäistä väestöä. Yli 65-vuotiaiden 31.12.2023 osuus Tervolan väestöstä oli 32 %, kun se Lapin maakunnassa oli 29 % ja koko maassa 23 %. Osuus on lähes sama kuin edeltävänä vuonna. Alle 14-vuotiaiden määrä oli samalla tasolla kuin koko maassa ja Lapin maakunnassa.

Väestön määrän ja ikärakenteen kehitykseen vaikuttaa luonnollisen väestönmuutoksen ohella muuttoliike. Muuttoliike on 1960-luvun alusta lähtien ollut negatiivista. Tämä näkyy erityisesti työikäisen väestön määrän vähene-
misenä ja vanhusten osuuden kasvuna. Huoltosuhde kertoo, kuinka monta työhön osallistumatonta on yhtä työllistä kohden. Tervolassa oli vuonna 2020 1,74 ja 2021 1,66 työhön osallistumatonta yhtä työllistä kohden. Tilanne on säilynyt lähes samana vuonna 2022: 1,65. Koko maassa ja Lapissa tilanne on parantunut vuosien 2021 ja 2022 välillä Tervolaa enemmän. Koko maassa yhtä työhön osallistumatonta kohden oli vuonna 2021 1,33 henkeä ja vuonna 2022 1,3 henkeä. Samat luvut Lapin osalta olivat 1,48 ja 1,42.

Kuvio 5 Taloudellinen huoltosuhde 2020–2022

Elinkeinoelämä ja työllisyys

Kunnan elinkeinopolitiikan perustavoitteena on luoda sellaiset toiminnalliset ja sosiaaliset olosuhteet, että paikkakunnan työpaikkojen määrä lisääntyy yritystoiminnan tai muun kehittymisen kautta. Käytännön toimet painottuvat valittuihin painopistealueisiin: mekaaniseen puunjalostukseen, konepajateollisuuteen, uusiutuvaan energiaan, maa- ja metsätalouteen sekä näiden lisäksi kädentaitoihin perustuvaan yritystoimintaan, matkailuun ja elintarvikkeiden jatkojalostukseen sekä näitä painopistealueita tukeviin palveluihin. Tervolan rakennettu valokuituinfra mahdollistavat yrityksille myös erinomaiset etätyömahdollisuudet. Tervolan keskeinen sijainti Meri-Lapin ja Rovaniemen markkina-alueiden naapurina helpottaa työvoiman liikkuvuutta alueellisesti.

Elinvoimaisuuden lisäämistä myös haja-asutusalueilla edistetään kehittämisavustusten, kaavoituksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen kautta. Perinteisen maa- ja metsätalouden rinnalle on kunnassa monimuotoista yritystoimintaa mm. jalostuksen toimialalla. Tervolan kunta on mukana Leader-toimintaryhmytyössä Peräpohjolan Leader ry:n kautta EU-ohjelmakaudella 2023–2027. Toimintaryhmä on laatinut ”Ihmissen kokoinen Peräpohjola - Polkuja kestäväään tulevaisuuteen 2023–2027”- strategian, jonka tavoitteena on jatkaa omaehtoista kehittämistä maaseudulla. Toimintaryhmän Leader-rahoituksella on mahdollista rahoittaa pienhankkeita, suurempien hankkeiden osalta tukeudutaan muihin rahoitusvaihtoehtoihin.

Kehittämishankkeita valmistellaan alueellisella ja paikallisella tasolla siten, että ne pohjautuvat olemassa olevaan yritystoimintaan, kunnan vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin. Alueellista yhteistyötä hankkeissa jatketaan varsinkin mekaaniseen puunjalostukseen, uusiutuvan energiantuotantoon, teollisuuden sivuvirtojen hyödyntämiseen, teollisuus- ja rakennustoimialan yritysten vientimahdollisuuksien parantamiseen, matkailun sekä elintarvikkeiden ja luonnontuotteiden jalostukseen liittyvän yritystoiminnan osa-alueilla. Lisäksi selvitetään edelleen NATO-jäsenyyden tuomia kehittämismahdollisuuksia.

Vuodelle 2025 varaudutaan rahoittamaan erilaisia käynnissä olevia ja tulevia kehittämishankkeita, joiden omahoito voidaan hoitaa Tervolan kunnan toimesta. Kunnan panostuksia teollisuusalueille pyritään hyödyntämään tehostamalla yrityshankintaa puu- ja teräspuistoihin sekä palvelualoille. Kunnan elinkeinopalveluita tuottaa kunnan omistama Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy. Tervolan Elinkeinoyhtiö tutkii jatkuvasti eri rahoituslähteiden ja instrumenttien hyödyntämistä, kunnan ja tervolalaisen elinkeinoelämän hyväksi.

Vuoden 2025 aikana jatketaan Tervolan valokuituverkon hyödyntämistä. Verkon tuomia mahdollisuuksia tullaan tuomaan esiin kuntamarkkinoinnissa Tervolaan syntyville sekä paikkakunnalle muuttaville yrityksille. Tervolan Palveluverkot Oy on ylläpitänyt rakentanut verkkoa vuodesta 2014 lähtien. Yhtiö on 100 % Tervolan kunnan omistama. Vuoden 2025 aikana jatkuu Tervolan kiistattomien vetovoimatekijöiden, kuten alueellisen sijainnin, hyvän tietoliikenneinfran ja luonnonläheisen asumisen mahdollistavan toimintaympäristön esiin tuominen kuntamarkkinoinnissa mahdollisille uusille paikkakunnalle syntyville tai sinne muuttaville yrityksille sekä näiden tarvitsemalle työvoimalle eli uusille asukkaille.

Yrittäjien ja muiden elinkeinopolitiikan kehittäjien kanssa toimitaan aktiivisesti käyden jatkuvaa vuoropuhelua. Samalla tuodaan esille paikallisen ja alueellisen verkoston mahdollisuuksia mm. rahoitukseen, yritystoiminnan kehittämiseen ja kouluttautumiseen. Yritysneuvonta hoidetaan kuntatasolla hyödyntäen tarvittaessa yhteistyösopimukseen pohjautuvia verkostoa ja asiantuntijoita. Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy tuottaa Tervolan kunnalle mm. elinkeinopalveluja ja osallistuu kehittämishankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristöjen kehittämiseen, kuntaviestintään ja -markkinointiin sekä elinkeinolupauksen toteuttamiseen. Lisäksi tavoitteena on synnyttää ja kehittää yritystoimintaa, joka vahvistaa kunnan alueen tuotannollisten ja palvelualayritysten osaamista, kasvua ja kilpailukyvyn paranemista.

Yhtiöllä on palveluksessaan 2 kokoaikaista henkilöä, elinkeinokoordinaattori sekä viestintäsuunnittelija, jonka työtehtäviä ja kustannuksia jaetaan Tervolan kunnan kanssa. Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n hallituksen linjauksen mukaisesti tarvittaessa voidaan käyttää projektiluonteisesti lisähenkilöstöä. Tervolan kunta hoitaa ostopalveluna yhtiön palkat, kassa- ja maksupalvelut sekä kirjanpidon.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:llä on ostopalvelusopimus, joka mahdollistaa tervolalaisten asiakkaiden ja yritysten asioinnin Digipoliksien ylläpitämän Kemi-Tornion alueyrityspalvelun sekä Business Tornio Oy:n yritysasiiantuntijoiden kanssa. Lisäksi Tervolan kunta osallistuu tarvittaessa elinkeinoyhtiönsä kautta laajoihin kehittämisohjelmiin ja –hankkeisiin, joita koordinoivat seutukunnan muut kehitysyhtiöt sekä koulutusorganisaatiot.

Elinkeinoyhtiö toimii myös Tervolan kunnan hallinnoiminen hankkeiden valmistelijana ja koordinaattorina. Elinkeinoyhtiö voi myös, mahdollisuuksiensa ja resurssiensa mukaan, toimia muiden tervolalaisten toimijoiden hankkeiden valmistelijana tai koordinaattorina. Tervolan kunta osallistuu tarvittaessa laajoihin kehittämisohjelmiin ja –hankkeisiin, joita koordinoivat seutukunnan muut kehitysyhtiöt sekä koulutusorganisaatiot.

Yritysten suoraan tukemiseen kunnalla on käytössään erilaisia tukimuotoja, joiden myöntämisperusteista päätettiin vuonna 2016. Aloittavien yrittäjien tuki on suunnattu nimensä mukaisesti yrityksen perustaneille kannustukseksi ja kattamaan perustamiseen liittyviä kuluja. Koulutus-, markkinointi- ja tuotekehitystuki on suunnattu kaikille tervolalaisille yrityksille. Tuella kannustetaan yrityksiä hankkimaan ajantasaista tietotaitoa kouluttamalla yrityksen henkilökuntaa. Markkinoinnin osalta tuetaan yritysten messuille osallistumista sekä muita markkinoinnista aiheutuneita kuluja. Tuotekehitystuella pyritään tukemaan yritysten innovatiivisia toimintoja uusien tuotteiden tai palveluiden

kehittämisessä. Kunta kannustaa paikallisia yrityksiä hyödyntämään oppisopimuskoulutusta uuden ja ammattitaitoisen henkilöstön hankinnassa erityisellä oppisopimustuella. Vuodesta 2016 on lisäksi ollut käytössä kuntalaisä työttömän henkilön työllistäville yrityksille. Kuntalaisen tarkoituksena on parantaa yritysten mahdollisuuksia työllistää työttömiä työnhakijoita. Tuki osoitetaan työntekijän palkkauskuluihin, jolloin työllistettävän henkilön päivittäistä työaikaa tai/ja työllistämiskustannuksia voidaan pidentää.

Maaseudulta Käsin -messut ovat vakiintunut osa tervolalaista loppukesän ohjelmistoa tuhansine kävijöineen. Tapahtuman kehittämiseen tullaan panostamaan tulevaisuudessakin. Vuonna 2024 Metsä -teemalla toteutetut messut onnistuivat hankkimaan hyvän määrän kumppanuuksia ja näytteilleasettajia, mutta erityisen heikon sään takia kävijämäärä jäi tavoiteltua pienemmäksi. Messujen konseptin kehittämistä tullaan jatkamaan entistä omaleimaisemmaksi maaseututapahtumaksi poikkeuksena muihin mahdollisesti messutapahtumiin. Tervolan kunta ja Elinkeino-yhtiö avustavat tapahtuman toteuttajaa tai koordinoijaa kaikissa kunnassa järjestettävissä merkittävässä tapahtumissa mm. markkinoinnissa ja viestinnässä.

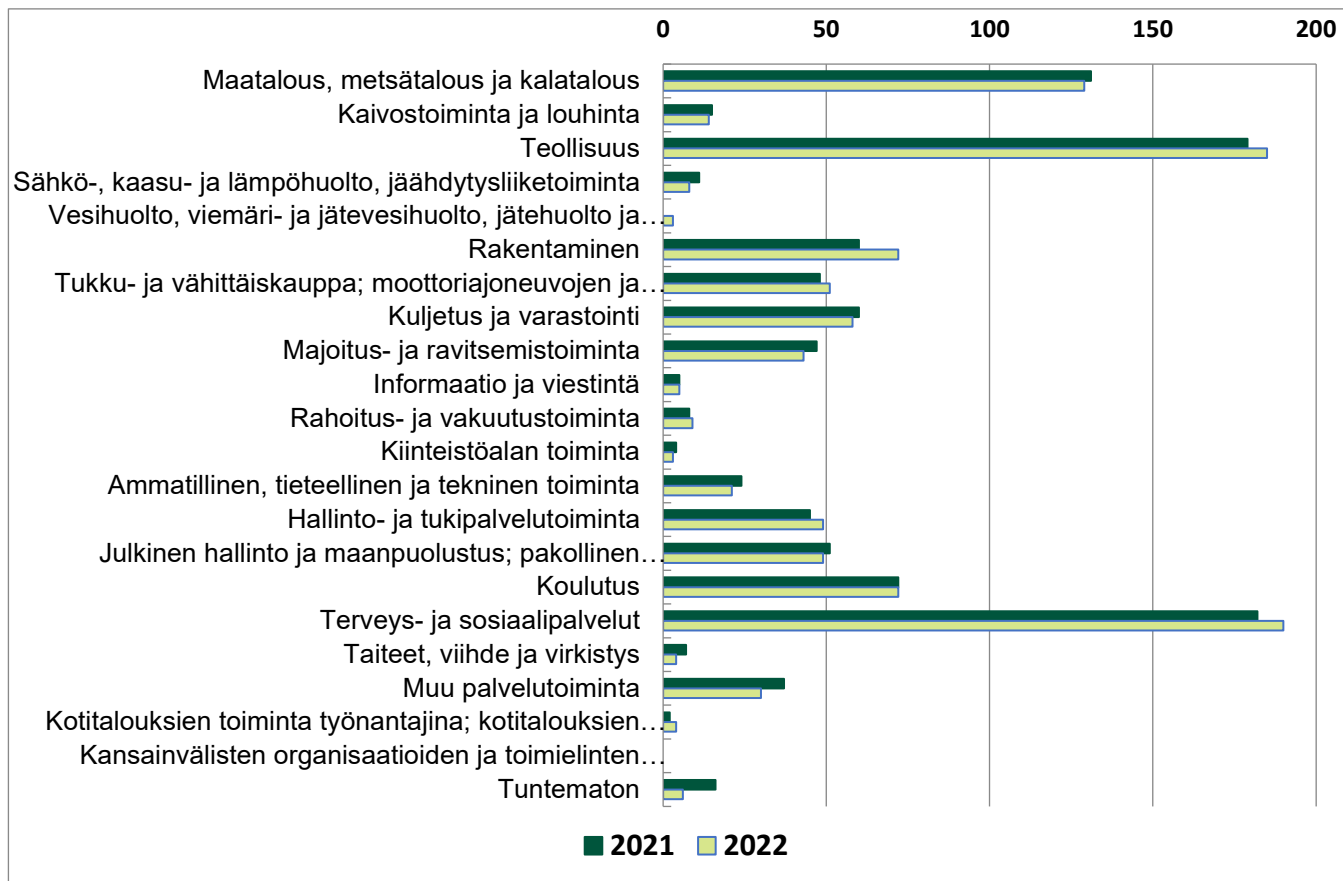
Jo aiempina vuosina tehtyjen linjausten mukaan kunta ei osallistu tapahtumiin vastuullisena tuottajana tai järjestäjänä. Tämä koskee mm. Ämpäripää-tapahtumaa tai muita vastaavia tapahtumia. Kunnan rooli on toimia tapahtumanjärjestäjien tukena kustantamalla tarpeellista infraa tai ohjelmapalveluita talousarvion sallimissa raameissa. Maaseudulta Käsin-messutapahtuma järjestetään kunnan tuottamana, muiden tapahtumien tuottajana tulee olla vastuullinen järjestäjä, joka ei ole Tervolan kunta tai kuntaomisteinen yhtiö. Vuoden 2025 aikana luodaan tarkemmat "pelisäännöt" tapahtumien tukemiselle ja järjestämiselle.

Työpaikat

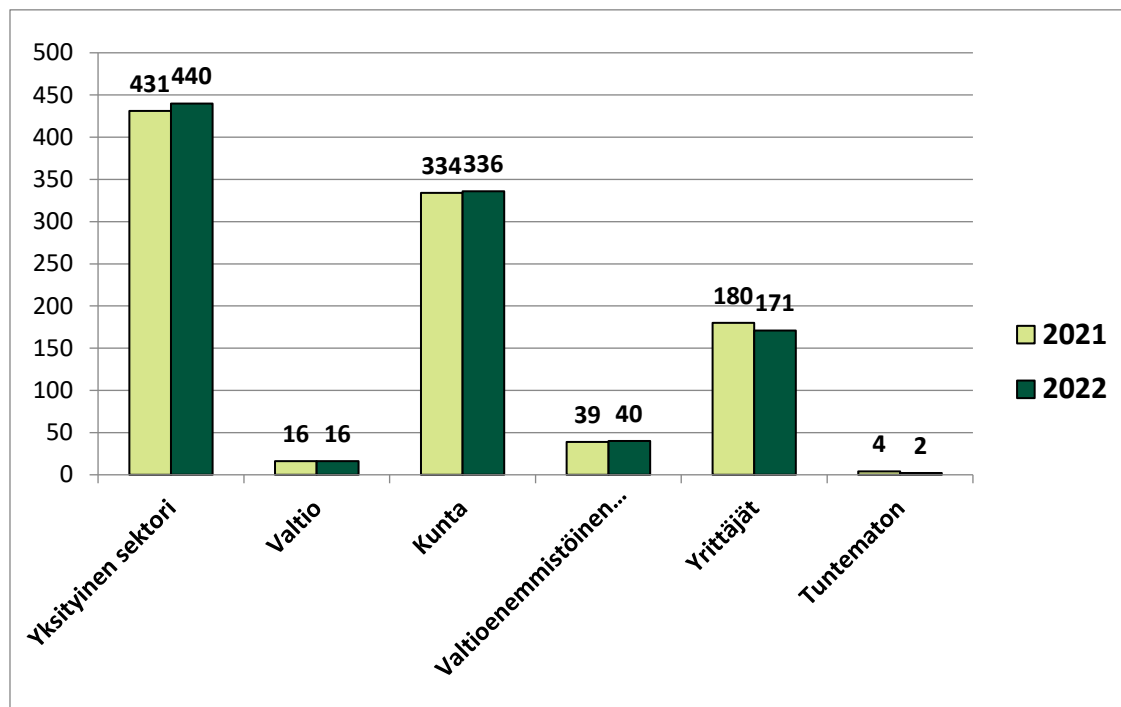
Tilastokeskuksen tietojen mukaan Tervolan työpaikkojen määrä vuoden 2022 lopussa oli 1005 (v. 2021: 1004, 2020: 951 ja 2019: 959). Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkojen määrä lisääntyi yhdellä. Vuonna 2022 Lapin maakunnassa oli työpaikkoja 72 505 ja edellisenä vuonna 71 138. Lisäystä oli 1 367 työpaikkaa eli 1,93 %. Koko maassa työpaikkojen lisäys oli 1,95 %.

Tervolassa henkilömäärältä suurinta lisäystä työpaikkoihin on tapahtunut rakentamisen toimialalla (12 tp) ja terveys- ja sosiaalipalveluissa (8 tp). Lukumäärällisesti eniten työpaikat ovat vähentyneet muussa palvelutoiminnassa (-7 tp) ja tuntemattoman palvelualan luokassa (-10 tp).

Tervolassa toimialoittain eniten työllistävät terveys- ja sosiaalipalvelut (190 tp), teollisuus (185 tp) ja maa-, metsä ja kalatalous (129 tp). Terveys- ja sosiaalipalveluiden osuus on merkittävä, sillä niiden osuus työpaikoista vuonna 2022 oli Tervolassa 18,9 %, Lapissa 21,1 % ja koko maassa 17,7 %. Teollisuuden osuus työpaikoista vuonna 2022 oli Tervolassa 18,4 %, Lapissa 8,8 % ja koko maassa 12,7 %.

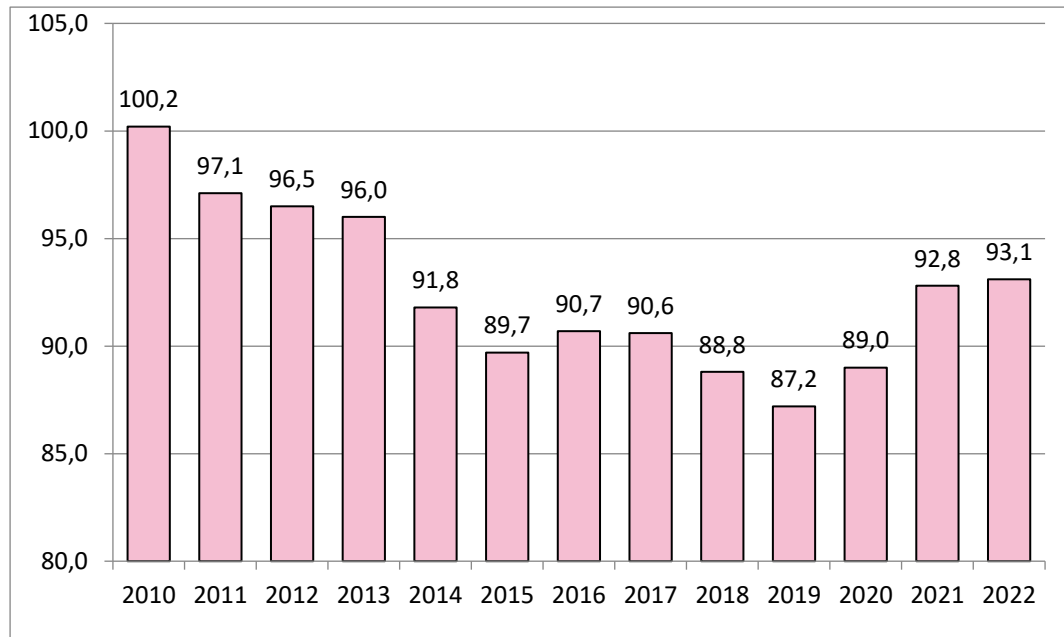
Kuvio 6 Työpaikat toimialoittain Tervolassa 2021–2022

Kuvio 7 Työpaikat työnantajasektoreittain 2020–2021

Työpaikat työnantajasektoreittain kuvaa työpaikkojen jakaantumista eri sektorien välillä. Vuosina 2021 ja 2022 Tervolassa suurimmat työnantajasektorit olivat yksityinen sektori ja kunta. Huomioitavaa on, että tarkasteltavissa olevat vuodet ovat aikaa ennen hyvinvointialuemuutosta, eikä tilastoa ole vielä saatavilla vuodelta 2023.

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Tervolan työpaikkaomavaraisuus oli 93,1 % vuonna 2022, eli työntekijöitä oli enemmän kuin työpaikkoja.

Kuvio 8 Tervolan työpaikkaomavaraisuuden kehitys

Suunnittelukaudella maa- ja metsätalous pysyy edelleen merkittävänä elinkeinona. Perinteisten tuotantosuntien, lypsykarjatalouden, naudanlihan tuotannon, lammastalouden ja metsätalouden rinnalle kehitetään muun muassa elintarvikkeiden jatkojalostusta, maaseutumatkailua, greencare hoivapalveluita, bioenergia- ja tuulivoimatuotantoa ja kokonaan uusia tuotannonaloja, joista esimerkkinä ovat kuntaan syntyneet ja muuttamassa olevat yritys- ja luonnontuotteita jalostavat yritykset. Yrittäjäpolven vaihdoksiin kannustamisella taataan yritysten toiminnan jatkuminen sekä työpaikkojen säilyminen. Tuotannolliset työpaikat lisääntyvät mekaanisessa puunjalostuksessa, metalliteollisuudessa ja elintarvikkeiden jalostuksessa. Louella toimiva Ammattiopisto Lappian maaseutuosaamiskeskus toimii biotalouden sen liitännäisistä hyödyntävien yritysten yrityshautomona. Alueelle on tämän vuoksi syntynyt elintarvikkeita jalostavia ja luonnontuotteita hyödyntäviä yrityksiä sekä tutkimustoimintaa, joka mahdollistaa uusien yritysten syntymistä. Lähialueiden matkailun, kaupallisen toiminnan ja kaivosteollisuuden vilkastumisen sekä alueelle suunniteltujen suurhankkeiden toivotaan vaikuttavan myönteisesti myös tervolalaisten työllistymismahdollisuuksiin.

Viime vuosina tehtyjen toimenpiteiden niin elinkeinopolitiikassa, maankäytön suunnittelussa kuin elinympäristön laadun parantamisessa, uskotaan kääntävän väestökehityksen positiiviseen suuntaan. Kemijokivarren uudelleen kaavoituksen myötä Tervolaan on syntymässä satoja uusia rakennuspaikkoja jokivarsitonteille. Erityisesti uusiutuva energiatuotanto nähdään merkittävänä tulevaisuuden alana. Tuulivoiman lisärakentamiselle on kaavoitetut alueet Hevosselkään ja Löylyvaaraan. Lisäksi uusien tuulivoima-alueiden kaavoitukset ovat vireillä Kuorinkiin, Pitkämäahan, Vitsakankaalle, Valkiavaaraan, Outojängälle ja Kolopetäjään. Lähikuntissa käynnistyvät, mittavat biotuotteita valmistavat laitokset lisäävät paikallisen raaka-aineen kysyntää ja lisäävät työpaikkoja myös Tervolassa.

Tervolan suurimmat yksityiset työnantajat ovat konepajateollisuudessa sekä mekaanisessa puunjalostuksessa. Yritystoiminnan merkittävä kasvun este on ammattitaitoisen työvoiman saatavuus, ongelmaa pyritään poistamaan yhdessä koulutusorganisaatioiden kanssa sekä suunnitellun kehittämishankkeen avulla. Alueella toimivat puunjalostuslaitokset ovat investoineet merkittävästi viime vuosina, kehittämis- ja kasvuhaluukkuus näyttää jatkuvan edelleen ja näkyy yritysten kasvuna tulevaisuudessa. Tervolan kunta on tukenut yritysten toimintaedellytyksiä kaavoittamalla teollisuusalueita ja rakentamalla yritystoimintaa palvelevaa perusinfrastruktuuria, sen lisäksi Tervolan

kunnalla tulee olla tarjolla myös investointien rahoitusta tukevia toimintamenetelmiä ja malleja. Tervolaan on syntynyt viime vuosien aikana ennätysmäärä uusia yrityksiä, ja uusyritysverustanta suhteessa väkilukuun on ollut koko talousalueen vilkkainta.

Tervolan maaperä on rikas ja lupaavia malmioita kartoitetaan eri puolilla kuntaa. Naapurikuntien alueella aivan Tervolan rajoilla olevat Ranuan Suhangon ja Ylitornio-Rovaniemen Rompaksen kaivoshankkeet luovat toteutessaan työpaikkoja myös tervolalaisiin yrityksiin.

Työllisyys

Vuonna 2023 oli keskimäärin 116 työtöntä työnhakijaa mikä tarkoitti 9,4 % työttömyysastetta. Vuonna 2024 syyskuun lopussa Tervolassa oli 1 219 työvoimaan kuuluvaa, josta työttömiä työnhakijoita oli 7,6 % eli 93 työtöntä työnhakijaa. Pitkäaikaistyöttömiä oli syyskuun lopussa 25 henkeä (vastaava luku vuonna 2023: 36, 2022: 27, ja vuonna 2021: 40). Pitkäaikaistyöttömien määrä on siis laskenut 11 henkilöllä edellisvuodesta. Vuoden 2024 aikana Tervolan työttömyysaste on laskenut hieman tammikuun 9,5 %:sta, ollen alimmillaan elokuussa 7,2 %. Tammi-syyskuun työttömyyden keskiarvo on 8,4 %. Lapin työttömyysaste vuoden 2024 syyskuuhun mennessä on ollut keskimäärin 9,8 %, ollen alhaisimmillaan elokuussa 9 %. Lapin työttömien määrä syyskuun lopussa oli 13 346 työtöntä työnhakijaa. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 202 syyskuussa 10,4 %. Muutosta vuoden 2023 syyskuuhun on 0,8 % (9,6 %).

Työllisyyteen on pyritty vaikuttamaan työllisyyspoliittisten hankkeiden avulla sekä työnhakijoiden yksilöllisiä työllistymismahdollisuuksia selvittävän yksilövalmentajan tuella. Kunnan työllisyydenhoidossa painopiste on ollut pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämisessä.

Vuonna 2022 tervolalaisista työssäkäyvistä (1 005) asuinkunnassaan työskenteli 708 henkeä, kun vuonna 2021 vastaava luku oli 717. Tervolaan pendelöinti on lisääntynyt neljään edeltävään vuoteen verrattuna. Tervolassa kävi muista kunnista töissä vuonna 2022 yhteensä 297 henkilöä (vuonna 2021: 287, vuonna 2020: 244, vuonna 2019: 241). Koulutusasteista prosentuaalisesti eniten Tervolaan pendelöivät korkeakoulutetut, joista 46 % (36 henkilöä) käy Tervolassa töissä kunnan ulkopuolelta. Lukumäärällisesti eniten pendelöivät toisen asteen tai erikoisammattikouluasteen edustajat 164 henkilöä.

Asuminen ja rakentaminen

Liikenneyhteydet kuntaan ovat hyvät. Kunnan halki etelä-pohjoinen suunnassa kulkevat Kemijoen länsipuolella rautatie, valtatie 4 ja itäpuolella maantie 926 Kemi-Rovaniemi. Itä-länsi-suunnassa maantieyhteydet Simoon, Ranualle ja länsirajalle Tornioon ja Ylitorniolle ovat olemassa, mutta kaipaivat parempaa kunnossapitoa. Lähin lentokenttä on Kemissä, minne etäisyys kuntakeskuksesta on 41 km. Lentovuorojen vähyys ja aikataulujen sopimattomuus on siirtänyt matkustajia Oulun ja Rovaniemen kentille. Ajoksen satamaan Kemissä on matkaa 55 km. Kunnan hallinnolliset yhteydet suuntautuvat Kemin, Tornion ja Rovaniemen kaupunkeihin, joissa sijaitsevat valtion alueviranomaisten palvelut.

Tervolassa oli asuntoja vuonna 2023 yhteensä 1840, joista on vakinaisesti asuttu 1428. Vakinaisista asunnoista on lukumäärällisesti eniten ajanjaksolla 1980–1989 rakennettuja asuntoja (282) ja 1960–1969 (262). Asuntokuntia vuonna 2022 oli 1425. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Ahtauden määritelmän mukaan asuntokunta asuu ahtaasti, jos huoneita on vähemmän kuin yksi henkilöä kohti, kun keittiötä ei lasketa huoneeksi. Ahtaasti asuvien asuntokuntien määrä on pääsääntöisesti laskenut vuosien saatossa ja laski myös vuonna 2023 8,5 prosenttiin, kun se vielä vuonna 2022 oli 9,1 prosenttia. Koko maassa vuonna 2023 asuntokunnista asui ahtaasti 7,4 %. Kuitenkin asuntojen koot asuntokuntaa kohti ovat Tervolassa suurempia kuin maassa keskimäärin (91,5 m² / 80,6 m²). Myös asunnon pinta-ala henkilöä kohden on suurempi kuin maassa keskimäärin (47,3 m² / 41,7 m²). Tervolalaisista asuntokunnista 78,2 % asuu omakoti- tai paritaloissa, 17,9 % rivitaloissa, 1,3 % kerrostaloissa ja 2,7 % muissa rakennuksissa.

Kemijokivarren osayleiskaava-alueiden ajantasaistaminen aloitettiin vuonna 2012 Lapin liiton valtuuston hyväksymän Länsi-Lapin maakuntakaavan pohjalta. Tarkistuksen tavoitteena on suunnittelun kautta luoda edellytyksiä muodostaa ja palauttaa nauhamainen, perinteinen jokivarsikylärakenne ja hyödyntää nykyistä osayleiskaavaa tehokkaammin olemassa oleva infrarakenne. Tavoitteena on myös tiivistää ja luoda mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle sekä mahdollistaa rakentaminen sinne, minne se luontaisesti sopii ja minne on myös aitoa tarvetta. Vetovoimaisille ranta-alueille sijoittuville rakennuspaikoille olisi kysyntää. Kemijoen ranta-alueella olevien rakennuspaikkojen tarjonta ja kysyntä eivät ole kohdanneet ja jokivarsitontitarjontaa ei ole ollut riittävästi. Kunnanvaltuusto vahvisti Paakkola-Ylipaakkola kyläyleiskaavan huhtikuussa 2015. Kaavan myötä alueelle saatiin lähes 300 uutta rakennuspaikkaa, joista 81 sijoittuu ranta-alueelle. Kunnanvaltuusto hyväksyi Tervola-Varejoki- alueen osayleiskaavan kesäkuussa 2017. Kaavasta jätettiin valitus, jonka vuoksi kunnanvaltuusto palautti osayleiskaavan uudelleen valmisteltavaksi. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan kesäkuussa 2018 uudelleen Tervola-Varejoki- alueen osayleiskaavan. Päätöksestä valitettiin Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen ja edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden ja Tervolan kunnanvaltuuston päätökset siltä osin kuin ne koskevat osayleiskaavassa yhdelle kiinteistölle osoitettua kotieläintalouden suuryksikön aluetta (ME) ja kiinteistöllä olemassa olevan maatilan ympärille osoitettua maatilan suojavyöhykettä. Muilta osin Tervola-Varejoki –alueen kyläyleiskaava tuli voimaan maaliskuussa 2022. Kaavan myötä saatiin alueelle 89 uutta rakennuspaikkaa, joista 24 sijoittuu rantavyöhykkeelle. Seuraavana käynnistyy Loue-Mattinen–osa-alueen osayleiskaavan ajantasaistaminen.

Palonperän asemakaavamuutos sai lainvoiman vuoden 2017 alkupuolella. Kunnanhallitus hyväksyi 9.9.2019 Keskusurheilukentän asemakaavamuutoksen, jossa määritettiin mm. Urheilukujan uusi linjaus, rakennusoikeuksien kohdentaminen alueen rakennusalueille ja Kiviahon asemakaava-alueelta tulevan kevyenliikenteen väylän linjaus läpi urheilualueen Itäpuolentien alikululle. Hastinkankaan teollisuusalueen asemakaavamuutos on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.9.2020. Asemakaavamuutoksessa tarkistettiin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueiden rakennusoikeuksia ja niiden sekä katualueiden, puistoalueiden ja suojaviheralueiden maankäyttöä alueella toimivien yritysten toiminta- ja kehittämisedellytykset huomioiden.

Kaisajoen asemakaava-alueella korttelissa 353 sijaitsevista kunnan omistamista omakotitalojen rakennuspaikasta kaksi on vielä rakentamatta. Rakennuspaikat sijaitsevat Kemijoen välittömässä läheisyydessä. Kiviahon ja Hastinkankaan asemakaava-alueilla on kunnalla lähes 60 vapaata tonttia. Lisäksi kunta on ostanut tulevia tarpeita varten Kemijoki Oy:ltä Hastinrinteen ja Kemijoen välisiä maa-alueita, joiden kehittämiseksi kunta on teettänyt Westside (Vastaranta)-hankkeen. Hankkeen päällimmäisenä tavoitteena oli Tervolan väkiluvun lisääminen uusia asukkaita houkuttelemalla ja etätyömahdollisuuksien luominen innovoivaan ympäristöön alueella jo toimivan valokuituyhteyksien avulla. Hankkeessa selvitettiin mahdollisuus luoda alueesta energiaomavarainen ja osittain myös omat elintarvikkeet tuottava asuin- ja matkailualue ja laadittiin maankäytön yleissuunnitelma. Laaditun suunnitelman pohjalta on syksyllä 2022 käynnistetty alueen yleiskaavan päivitys, johon on talousarviossa varauduttu ja jonka on tarkoitus valmistua v. 2025 aikana.

Lokakuun loppuun mennessä on v. 2024 käsitelty rakentamiseen liittyviä lupahakemuksia 57 kpl, joka on 13 enemmän kuin vastaavana aikana v. 2023. Uusia omakotitaloja koskevia lupia on myönnetty kaksi. Lisäksi lautakunta on myöntänyt kaksi poikkeamislupaa, jotka koskivat vapaa-ajan asunnon muuttamista vakituiseksi asuinrakennukseksi ja käyttötarkoituksen muutosta päiväkotitaloiksi.

3 Taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen tilanne

Kansantalous

Suomen talouden taantumana pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla bruttokansantuote kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026. Julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus hidastavat kotimaisen kysynnän kasvua ja nostavat hintoja ennustejakson alussa, kun taas työllisyystoimet kasvattavat työn tarjontaa läpi ennustejakson. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvanee vuodesta 2025 lähtien tuotannon kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 3,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024. Alijäämä alkanee kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötaivaikutuksella. Vuonna 2025 alijäämän arvioidaan oleva 3,2 prosenttia ja vuonna 2028 2,1 prosenttia. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Tänä vuonna velkasuhde nousee yli 80 prosentin suhteessa BKT:hen, josta se kasvaa vähitellen 86 prosenttiin vuonna 2028. Kestävyyssvajeen arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen.

Hallituksen esitys vuoden 2025 talousarvioksi on 12,1 miljardia euroa alijäämäinen. Hallitus esittää valtion vuoden 2025 talousarvion määrärahoiksi 88,8 mrd. euroa, mikä on 0,89 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa. Tuloiksi arvioidaan 76,6 mrd. euroa. Alijäämä katetaan ottamalla uutta lainaa. Valtionvelan arvioidaan olevan vuoden 2025 lopulla 181 mrd. euroa.

Kuntatalous

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos vahvistui lähes 0,5 mrd. eurolla 1,75 mrd. euroon vuonna 2023. Vuosikate riitti kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit. Vaikka vuosikatteen ja tulokset ovat olleet vahvoja koko 2020-luvun, vasta vuonna 2023 toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi koko kuntataloudessa positiiviseksi. Tuloksen paranemisen taustalla olivat pääosin sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset erät. Sote-uudistuksen takia talouden volyymin supistumisen lisäksi myös tulo- ja menorakenteissa tapahtui merkittäviä muutoksia. Sote-uudistus myös vaikeuttaa talouden tunnuslukujen muutosten vertailua aiempiin vuosiin. Myös kunta-kohtaisesti tarkasteluna vuoden 2023 tulokset olivat varsin vahvoja. Vahvimmat vuosikatteen ja tulokset olivat suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa, kun taas heikoin tilanne oli pienissä alle 2 000 asukkaan kunnissa. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä, 15, oli edellisvuosien tapaan alhainen.

Emokuntien talouden vahvistuminen vahvisti myös kuntakonsernien taloutta. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos vahvistui vajaalla 0,5 mrd. eurolla 2,1 mrd. euroon. Negatiivisten tilikauden tulosten määrä lähes puoliintui edellisvuodesta määrän ollessa 53, kun vuonna 2022 määrä oli 99 kuntakonsernia. Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä väheni huomattavasti vuodesta 2022. Vähennystä oli kaikkiaan lähes 4,8 mrd. euroa lainamäärän ollessa 38,8 mrd. euroa. Vähenneminen johtui sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien lainojen siirtymisestä hyvinvointialueille. Nettoluotonanto eli toiminnan ja investointien rahavirta oli kuitenkin noin 0,5 mrd. euroa negatiivinen, joten investointeja on jouduttu rahoittamaan lainoilla ja kertyneillä rahavaroilla. Aiempien vuosien tavoin suurilla kaupungeilla oli selvästi suurimmat asukaskohtaiset lainamäärät ja pienillä kunnilla pienimmät. Sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien lainojen siirtyminen kuntayhtymiltä hyvinvointialueille lisäsi tätä eroa entisestään.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun vuoteen 2023 kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2024 noin miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien

valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava, vaikka kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta arvioituja säästöjä onkin pienennetty aiemmin arvioidusta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,9 mrd. euroa, ja painelaskelmassa se uhkaa nousta tarkastelujakson lopulla 28,0 mrd. euroon. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää palveluiden sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Vuonna 2025 kuntien verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024. Vuonna 2025 kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan noin 10,3 mrd. euroa ja kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,8 mrd. euroa. Kiinteistöveron tuotto olisi arvion mukaan noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2025. Uuden kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 32 milj. euroa vuonna 2025. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi noin 19 milj. euroa. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys.

(Lähde: Valtionvarainministeriön julkaisemat Taloudellinen katsaus, syksy 2024 ja Kuntatalousohjelma vuodelle 2025, syksy 2024 -asiakirjat)

Vero- ja maksuperustemuutokset

Kunnallisverotuksen efektiivisyyttä parannetaan poistamalla ansiotulovähennys ja korottamalla vastaavasti työtulovähennystä. Kehyskaudella jatketaan hallitusohjelman mukaisten indeksitarkistusten tekemistä ansiotuloveroperusteisiin kaikilla tulotasoilla lukuun ottamatta vuotta 2025, jolloin indeksitarkistus jätetään tekemättä valtion tuloveroasteikon kahdessa ylimmässä tuloluokassa. Lisäksi työn verotusta kevennetään asteittain painottaen pieni- ja keskituloisia ja työtulovähennykseen tehdään lapsikorotus. Yksityishenkilöiden lahjoitusvähennystä laajennetaan, ja nollapäästöisten työsuhdeautojen verotuen voimassaoloa jatketaan vuodesta 2026 neljällä vuodella. Osana julkisen talouden sopeuttamista eläketulovähennystä kiristetään siten, että pienempien eläkkeiden verotus ei kiristy, vapaaehtoisen eläkesäästämisen verotuki poistetaan ja kotitalousvähennystä supistetaan. Kunnallisveron tuottoa vuonna 2025 kasvattavat noin 82 miljoonalla eurolla vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin kuntien ja valtion velkaantumisen vähentämiseksi. Eräiden tilapäisten verotukien poistuminen kehyskaudella lisää hieman kunnallisveron tuottoa.

Osana julkisen talouden sopeuttamista poistetaan työnantajan koulutusvähennys. Muutos kompensoidaan kunnille yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla, joten vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali. Yhteisöveron tuottoa pienentävät vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin. Muutosta ei kompensoida kunnille.

Kiinteistöverouudistusta koskeva hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi syksyllä 2024. Uudistuksen tavoitteena on päivittää rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan niiden todellisia arvoja. Tarkoituksena ei ole vaikuttaa kiinteistöverotuksen tasoon, vaan kunnat voivat asettaa kiinteistöveroprosenttinsa siten, että verokertymä pysyy aiempien vuosien tasolla.

Uuden kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 32 milj. euroa vuonna 2025. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus on 60 prosenttia eli noin 19 milj. euroa. Kaivosmineraaliveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella hallitusohjelmaan ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veromuutokset. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin 18,5 prosentin vuosivauhtia.

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon korvataan nettomääräisesti kunnille.

Valtionosuusmuutokset

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan

riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Kunnan valtionrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- varhaiskasvatus (päivähoito)
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Peruspalvelujen valtionosuuden tasoon vaikuttavat vielä myös sote-uudistuksen siirtolaskelman tarkentumiseen liittyvät erät. Valtionosuutta pienentää v. 2025 n. 167 milj. euron määräaikainen vähennys liittyen kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden tulojen ja kustannusten tasaukseen vuodelta 2023. Vuonna 2024 kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen osoitettiin 192 milj. euron määräaikainen lisäys pehmentämään ns. sote-siirtolaskelman tarkentumisesta aiheutunutta valtionosuuksien ennakoimatonta muutosta. Tähän liittyen vuosina 2025–2027 valtionosuutta vähennetään 64 milj. eurolla vuosittain. Valtionosuuteen kohdennetaan vuodesta 2025 alkaen 277 milj. euron pysyvä lisäys, jolla lievennetään sote-uudistuksen yhteydessä kunnilta hyvinvointialueille siirtyneiden kustannusten ja rahoituksen tarkistuksesta johtuvia valtionosuusvaikutuksia.

Työvoimapaalveluiden järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2025 alussa valtiolta kunnille, ja kunnille osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus uusiin tehtäviin. Osana uudistusta kuntien rahoitusvastuu työttömyysturvasta kasvaa ja valtion vastaavasti pienenee. Peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään poikkileikkaustilanteessa rahoitusvastuun kasvua vastaava lisäys. Vuoden 2025 alussa voimaan tuleva kotoutumislain kokonaisuudistus lisää kuntien vastuuta kotoutumisen edistämisessä. Näiden uudistusten yhteydessä työ- ja elinkeinoministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan momenteilta kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen tehtävät rahoituksen siirrot ovat yhteensä 874 milj. euroa.

Hallitusohjelman mukaisesti perusopetukseen lisätään kolme vuosiviikkotuntia, oppimisen tukea uudistetaan ja maahanmuuttajaaitien asemaa parannetaan. Yhteensä uudet ja laajentuvat tehtävät ja velvoitteet lisäävät valtionosuutta 63 milj. eurolla. Tehtäviin ja velvoitteisiin tehtävät säästöt puolestaan vähentävät valtionosuutta yhteensä 58 milj. eurolla. Euromääräisesti suurimpia säästötoimia ovat työllisyysmäärärahoihin kohdistettava säästö sekä kuntien työllistämisvelvoitteen poistaminen 57 vuotta täyttäneiden työttömien työnhakijoiden osalta.

Peruspalvelujen valtionosuuden mitoituksessa on otettu huomioon myös kuntien tehtäviä ja velvoitteita purkavia toimia (ns. norminpurku), jotka vähentävät kuntien menoja n. 4 milj. euroa. Siltä osin kuin tehtävien ja velvoitteiden karsiminen (ml. toisen asteen koulutuksen suunnitteluvetojen keventäminen) ei yllä hallituksen keväällä linjaamaan 100 milj. euron säästötavoitteeseen, peruspalvelujen valtionosuuteen kohdennetaan vähennys. Talousarvioesityksessä tämä vähennys on 22,7 milj. euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotus (3,4 %) lisää valtionosuutta 86 milj. euroa. Indeksikorotus jää kuitenkin 25 milj. euroa pienemmäksi, koska hallitusohjelman mukaisesti valtionosuuteen tehdään indeksikorotuksen yhtä prosenttiyksikköä vastaava säästö. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus lisää valtionosuutta n. 64 milj. eurolla. Asukasluvun ja muiden laskenta- ja määräytymistekijöiden muutokset lisäävät valtionosuutta yhteensä n. 28 milj. eurolla. Lisäyksen taustalla on pääosin maahanmuuton ja vieraskielisten määrän kasvu.

Tehtävämuutokset (ml. työvoimapaalvelu-uudistus) ja indeksikorotuksen leikkaus otetaan huomioon valtionosuusprosentissa, joka nousee 21,92 prosentista 25,02 prosenttiin vuonna 2025.

Lakimuutokset

Kunnan talouteen ja toimintaympäristöön vaikuttavat myös lakimuutokset.

Palkkatuen myöntämiseen kunnille ja kuntayhtymille valmistellaan muutoksia. Kunnille ja kuntayhtymille myönnetäisiin palkkatukea jatkossa vain tietyissä tapauksissa, esimerkiksi alentuneesti työkykyisistä henkilöistä tai yli 60-vuotiaista pitkään työttömänä olleista henkilöistä. Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta. Työllistämisvelvoitetta koskevan sääntelyn kumoaminen vaikuttaa kuntien tehtäviin ja menoihin. Lakimuutokset tulivat voimaan syyskuussa 2024. Kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajenee koskemaan työmarkkinatuen lisäksi peruspäivärahaa ja ansiopäivärahan perusosaa. Kunnan rahoitusosuus kasvaa porrastetusti työttömyyden keston suhteen.

Kuntien roolia kotoutumisen edistämisestä vahvistetaan 1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain (681/2023) mukaisesti. Kunnille myönnetään rahoitusta muun muassa matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluihin, monialaiseen osaamiskeskustyyppiseen toimintaan, monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämiseen sekä työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseen.

Tervolan kunnan talouden kehitysnäkymät

Vuonna 2023 Tervolan kunnan taloudenhoito toteutui kokonaisuudessaan talousarviossa ennakoitua huomattavasti paremmin. Etenkin verotulojen toteutuminen huomattavasti budjetoitua paremmin johti talousarviota parempaan tulokseen. Myös toimintatuotot ylittivät budjetoidun ja vastaavasti toimintakulut alittivat budjetoidun. Toimintakatteeksi muodostui –9,44 milj. euroa ja vuosikatteeksi 3,00 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 1,93 milj. euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 52 tuhatta euroa. Kunnan lainakanta oli 1,43 milj. euroa. Kertynyt ylijäämä 31.12.2023 oli 19,31 milj. euroa. Kunnan rahavarat vuoden 2023 päättyessä olivat 10,95 milj. euroa.

Vuosi 2024 tulee toteutumaan budjetoitua paremmin. Verotulot ovat ennusteiden perusteella ylittämässä budjetoidun. Vastaavasti toimintamenot ovat alittamassa budjetoidun.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakate	-9,4	-10,4	-11,7	-12,1	-12,3
Verotulot	7,7	7,2	7,5	7,6	7,7
Valtionosuudet	4,0	4,1	4,2	4,3	4,5
Vuosikate	3,0	1,1	0,4	0,2	0,3
Poistot	-1,1	-1,4	0,9	0,9	1,0
Tilikauden tulos	1,9	-0,3	-0,6	-0,7	-0,6
Nettoinvestoinnit	-1,5	-4,3	-3,9	-2,8	-4,3
Lainakanta 31.12.	1,4	2,2	1,4	1,8	5,3

Taulukko 1 Tervolan kunnan talouden kehitys vuosina 2023–2027, milj. euroa

Vuoden 2025 talousarvion kokonaistulot ovat 15 303 100 euroa ja kokonaismenot 20 802 000 euroa. Arviot tuloista merkitsevät 3,1 prosentin laskua vuoden 2024 talousarvioon. Lasku johtuu siitä, ettei vuonna 2025 esitetä nostettavaksi lainaa. Kokonaismenot laskevat 3,9 prosenttia vuoteen 2024 verrattuna investointimenojen pienenemisestä johtuen.

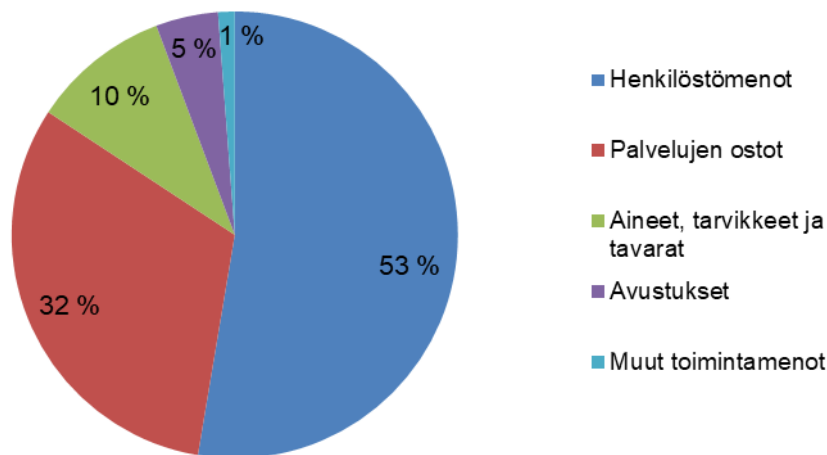
Talousarvioesityksessä on huomioitu työllisyyspalvelujen siirtyminen valtiolta kuntien hoidettavaksi.

Toiminta- ja investointimenojen kehitys suunnittelukaudella

Toimintamenot

Kunnan ulkoiset toimintamenot vuonna 2025 ovat yhteensä 14,53 milj. euroa. Tästä henkilöstömenoja on 7,65 milj. euroa ja palvelujen ostoja 4,59 milj. euroa. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin arvioidaan käytettävän 1,46 milj. euroa, avustuksiin 0,66 milj. euroa ja muihin menoihin 0,17 milj. euroa.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muu- tos-% ed. v.	TS 2026	Muu- tos-% ed. v.	TS 2027	Muu- tos-% ed. v.
Toimintamenot (ulk.)								
Henkilöstömenot	-7 224 608	-7 411 970	-7 649 800	3,2	-7 787 400	1,8	-7 940 300	2,0
Palvelujen ostot	-3 211 901	-3 903 800	-4 593 200	17,7	-4 665 200	1,6	-4 715 000	1,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 735 482	-1 315 800	-1 456 700	10,7	-1 473 800	1,2	-1 490 600	1,1
Avustukset	-369 392	-502 300	-656 200	30,6	-681 900	3,9	-707 900	3,8
Muut toimintamenot	-294 635	-128 800	-174 800	35,7	-277 800	58,9	-181 400	-34,7
	-12 836 018	-13 262 670	-14 530 700	9,6	-14 886 100	2,4	-15 035 200	1,0

Taulukko 2 Ulkoisten toimintamenojen kehitys menolajeittain**Kuvio 9 Eri toimintamenolajien jakautuminen talousarviossa 2025**

Henkilöstökulut muodostavat yli puolet kunnan toimintamenoista. Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Kolmen vuoden sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Työnantajakohtainen työkyvyttömyyseläkemaksu on Tervolan osalta ollut vuonna 2024 0,81 %, joka on keskimääräisen maksun (0,8 %) tasolla. Arvion mukaan maksu olisi vuonna 2025 0,85 %. Henkilöstökulut nousevat arvion mukaan vuonna 2025 vuodesta 2024 3,2 %:a ja jatkavat nousuaan koko suunnittelukauden ollen vuonna 2026 1,8 ja vuonna 2027 2,0 %:a suuremmat kuin edellisenä vuotena.

Palvelujen ostot muodostavat noin 30 % kunnan toimintamenoista. Palvelujen ostojen arvioidaan nousevan voimakkaasti (17,7 %) vuoteen 2024 verrattuna johtuen lähinnä työllisyyspalvelujen kustannuksista. Taloussuunnitelmavuosina palveluiden ostojen arvioidaan kasvavan maltillisesti ollen suunnitelmakauden lopulla 4,72 milj. euroa.

Loput toimintamenoista koostuvat pääosin aine-, tarvike- ja tavaraostoista, avustuksista ja vuokramenoista. Aineet, tarvike- ja tavarakustannukset ovat vuonna 2025 n. 1,46 milj. euroa, mikä on selvästi enemmän (10,7 %) kuin vuoden 2024 talousarviossa. Merkittävin tekijä nousuun on lämmitykseen käytettävien polttoaineiden hinnan nousu. Taloussuunnitelmavuosina aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin käytettävät määrärahat kasvavat tasaisesti (v. 2026 1,2 % ja 2027 1,1 %). Avustusmenojen kehitykseen vaikuttaa paitsi lakisääteisiin tukiin tehtävät indeksitarkistukset, myös avustusten hakijoiden määrän vaihtelu. Merkittävin muutos tapahtuu vuonna 2025, jolloin lakimuutosten takia kuntien vastuut työttömyysetuuskustannuksista kasvavat huomattavasti. Avustukset nousevat tulevana vuosina johtuen mm. vauvarahasta sekä kuntalisäkoikeilusta. Avustusten määrä arvioidaan olevan vuonna 2025 0,66 milj. euroa, vuonna 2026 0,68 milj. euroa ja vuonna 2027 0,71 milj. euroa. Muut toimintamenot ovat

suurimmillaan, 0,28 milj. euroa, vuonna 2026, jolloin on varauduttu kunnan nykyisen keskusvaraston purkamiseen. Muina vuosina muut toimintakulut ovat n. 0,18 milj. euroa vuodessa.

Investointimenot

Suunnittelukauden investointimenot ovat korkeimmillaan taloussuunnitelmavuonna 2027. Talousarviovuodelle on budjetoitu yhteensä 4 080 000 euroa investointimäärärahoja. Investointimäärärahat laskevat vuoteen 2024 verrattuna 9,8 prosenttia. Investointien rahoitusosuudet laskevat ollen 134 900 euroa. Maanmyyntituloja on arvioitu kertyvän 36 000 euroa. Vuoden 2025 nettoinvestoinnit ovat 3 909 100 euroa eli ne laskevat vuodesta 2024 8,4 %. Taloussuunnitelmavuosien nettoinvestoinnit vuonna 2026 ovat 2 750 100 euroa ja vuonna 2027 4 260 500 euroa. Euromääräisesti merkittävimmät tulevien vuosien investoinnit ovat uuden rivitalon rakentaminen, Mattisen kevyen liikenteen väylä sekä kaukolämpölaitoksen uudisrakennus. Suunnittelukauden investointeja esitetään yksityiskohteisemmin talousarvion ja -suunnitelman investointiosassa.

Toiminnan ja investointien rahoitus suunnittelukaudella

Toimintatulot

Kunnan ulkoiset toimintatulot vuonna 2025 ovat yhteensä 2,80 milj. euroa. Tästä myyntituloja on 0,56 milj. euroa ja maksutuloja 0,32 milj. euroa. Tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 0,38 milj. euroa. Muita toimintatuloja arvioidaan kertyvän 1,54 milj. euroa.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muu- tos-% ed. v.	TS 2026	Muu- tos-% ed. v.	TS 2027	Muu- tos-% ed. v.
Toimintatulot (ulk.)								
Myyntitulot	1 093 439	447 040	562 100	25,7	524 300	-6,7	523 900	-0,1
Maksutulot	318 082	369 400	316 800	-14,2	357 100	12,7	302 100	-15,4
Tuet ja avustukset	521 437	621 960	382 100	-38,6	317 500	-16,9	317 500	0,0
Muut toimintatulot	1 461 105	1 393 500	1 536 200	10,2	1 543 900	0,5	1 551 900	0,5
	3 394 063	2 831 900	2 797 200	-1,2	2 742 800	-1,9	2 695 400	-1,7

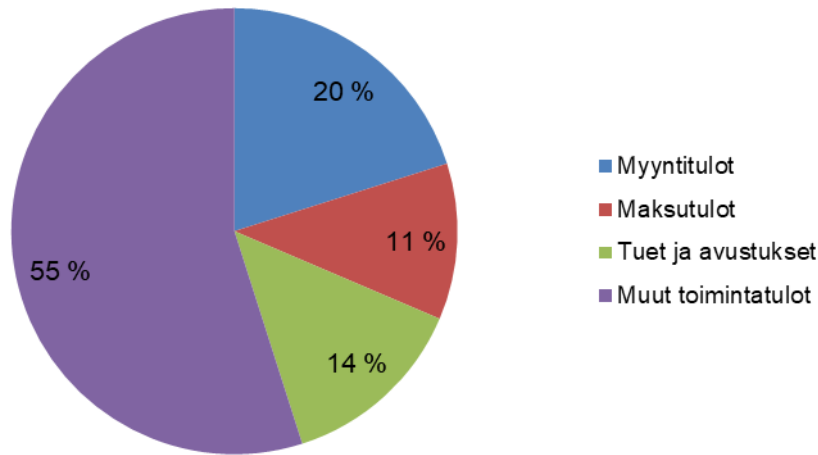
Taulukko 3 Ulkoisten toimintatulojen kehitys tulolajeittain

Vuodesta 2024 myyntitulot nousevat 25,7 % ollen 0,56 milj. euroa. Myyntituloja kertyy muun muassa kaukolämmön myynnistä. Palvelujen myyntihinnoissa on tärkeää huomioida tuotantokustannusten nousu. Myyntitulot laskevat 6,7 % vuodesta 2025 vuoteen 2026. Vuonna 2027 myyntitulojen arvioidaan olevan samalla tasolla vuoteen 2026 nähden.

Maksutuotot ovat vuonna 2025 0,32 milj. euroa eli 14,2 %:a vuotta 2024 pienemmät. Selkeä muutos johtuu etenkin varhaiskasvatuksen maksutuotoista, jotka laskevat mm. lakimuutosten johdosta. Maksutuotot nousevat hieman vuonna 2026 0,36 milj. euroon ja taas laskevat vuonna 2027 0,30 milj. euroon.

Tukien ja avustusten arvioidaan laskevan jopa 38,6 %:a vuodesta 2024, koska kunnille myönnettävään palkkatukeen tulee huomattavia kiristyksiä lakimuutosten johdosta. Lisäksi tukien ja avustusten kehitys on riippuvainen muun muassa käyttötalouden hankkeiden ja niihin haettavan ulkopuolisen rahoituksen toteutumisesta. Vuonna 2026 tukien ja avustusten arvioidaan laskevan 16,9 %:a. Vuonna 2027 niiden arvioidaan pysyvän vuoden 2026 tasolla.

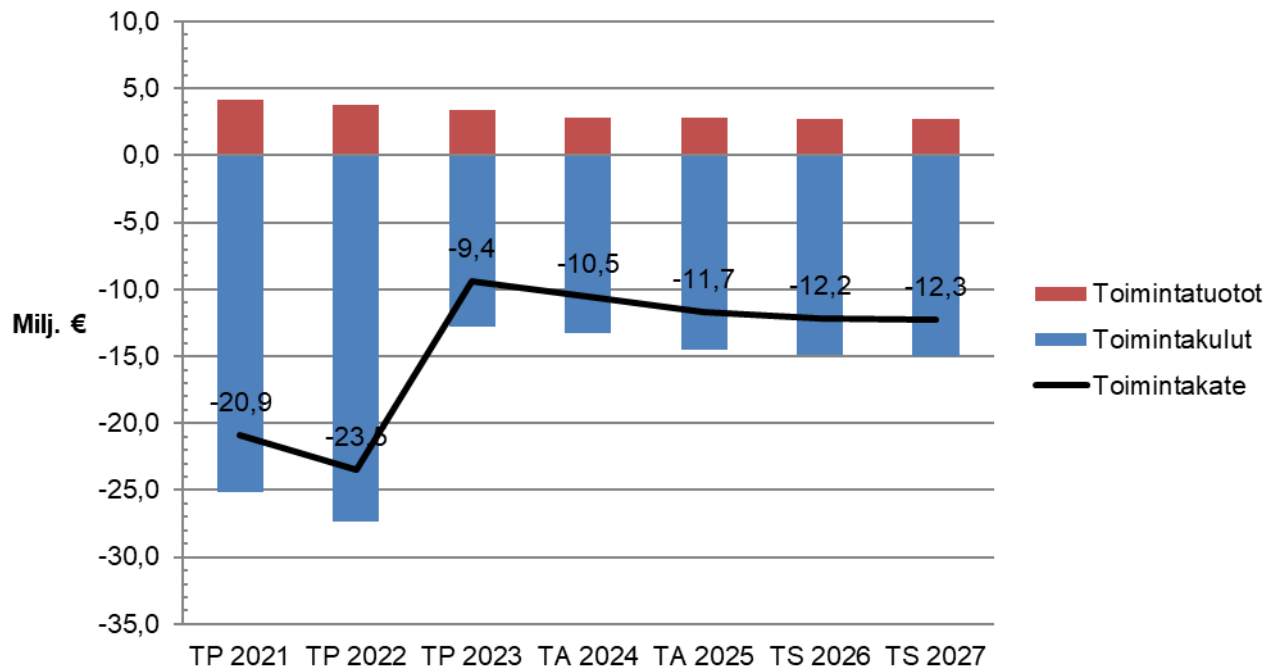
Muista toimintatuloista valtaosa kertyy asuin- ja liikehuoneistojen sekä ainakin vuoden 2025 ajan sosiaali- ja terveyspalvelujen toimitilojen vuokrauksesta. Myös keskuskeittiön vuokrauksesta kertyy kunnalle merkittävästi muita toimintatuloja. Muut toimintatuotot nousevat 10,2 %:a vuodesta 2024 ollen 1,54 milj. euroa. Muiden toimintatulojen arvioidaan pysyvän suunnilleen vuoden 2025 tasolla koko suunnittelukauden.

Kuvio 10 Eri toimintatulolajien jakautuminen talousarviossa 2025

Toimintakate

Vuoden 2025 talousarvion mukainen toimintakate eli toimintatulojen ja -menojen erotus on -11 733 500 euroa. Tämä tarkoittaa, että toimintamenoista saadaan katetuksi toimintatuloilla 20,8 prosenttia. Näin ollen verotuloista ja valtionosuuksista koostuvalla verorahoituksella jää katettavaksi 79,2 prosenttia. Vuoden 2021 tilinpäätöksen mukainen toimintakate oli 3,2 prosenttia vuoden 2020 tilinpäätöstä parempi. Vuonna 2022 toimintakate heikkeni 12,4 prosenttia. Vuonna 2023 toimintakate parani 60,0 prosenttia johtuen sote-uudistuksesta. Vuonna 2024 toimintakatteen odotetaan heikentyvän 11,7 prosenttia vuoden 2023 tilinpäätökseen nähden. Vuonna 2025 toimintakate heikentyy 11,4 % vuoden 2024 talousarviosta ja vuonna 2026 ja 2027 toimintakatteen ennustetaan heikentyvän edelleen. Vuonna 2027 toimintatuotot kattaisivat toimintakuluista 19,5 prosenttia. Toimintakatteen ilmaise-man maksurahoituksen jatkuva heikkeneminen lisää painetta verorahoituksen kasvulle.

Kuvio 11 Toimintakatteen kehitys vuodesta 2021 vuoteen 2027, milj. euroa

Verorahoitus

Tervolan kunnan kunnallisveroprosentti on ollut vuodesta 2008 vuoteen 2019 asti 19,50. Talousarviovuodelle 2020 kunnanvaltuusto päätti 7.11.2019 nostaa kunnallisveroprosenttia 0,50 %-yksikköä 20,00 %:iin. Sote-uudistuksen takia kuntien kunnallisveroprosenttia leikattiin 12,64 %-yks., joten talousarviovuonna 2023 kunnallisveroprosentti oli 7,36 %. Kunnanvaltuusto päätti 26.10.2023 alentaa kunnallisveroprosenttia 6,9 %:iin. Kuntaliiton ennakkotiedon mukaan kuntien keskimääräinen painotettu veroprosentti vuonna 2025 on 7,54, kun se vuonna 2024 oli 7,47. Lapin kuntien keskimääräinen veroprosentti on vuonna 2025 8,64 (vuonna 2024 8,62). Talousarviovuodelle 2025 vahvistetut kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2024 tasolla.

VERO	%
Kunnan tulovero	6,90
Kiinteistövero:	
Maapohjan yleinen kiinteistövero	1,30
Rakennusten yleinen kiinteistövero	0,95
Vakituinen asuinrakennus	0,41
Muu asuinrakennus	1,00
Voimalaitos	3,10
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00

Taulukko 4 Kunnan veroprosentit vuonna 2025

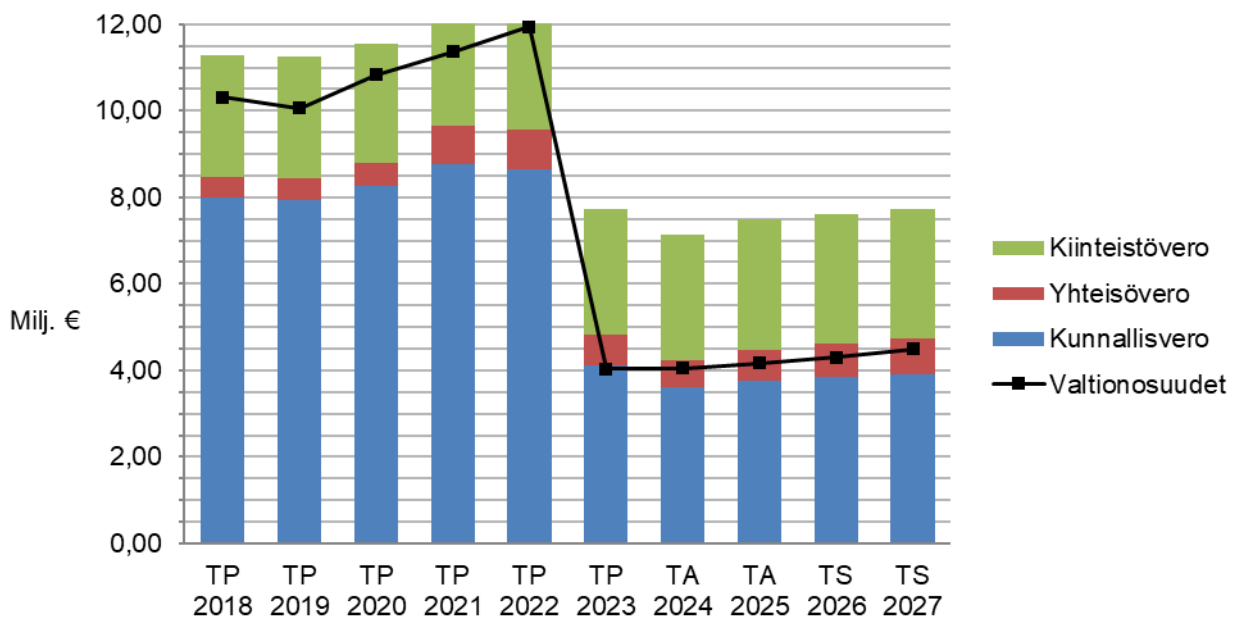
Vuosien 2026–2027 verotuloarviot on laskettu kunnanvaltuuston 14.11.2024 vahvistamilla veroprosenteilla.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2025 yhteensä 7 475 000 euroa. Tästä kunnallisveron tuotoksi on arvioitu 3 750 000 euroa, osuudeksi yhteisöveron tuotosta 725 000 euroa ja kiinteistöverotuoaksi 3 000 000 euroa. Verotuloja arvioidaan kertyvän kaikkiaan 4,74 prosenttia vuodelle 2024 budjetoitua enemmän johtuen vuoden 2024 suotuisesta kehityksestä. Kunnallisverotulojen arvioidaan lähivuosina kehittyvän maltillisesti, koska väkiluku on edelleen laskussa. Kiinteistöverotuloarviossa ei ole huomioitu valmistelussa olevaa kiinteistöverouudistusta.

	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnallisvero	3 750 000	3 840 000	3 920 000
Yhteisövero	725 000	770 000	810 000
Kiinteistövero	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Yhteensä	7 475 000	7 610 000	7 730 000

Taulukko 5 Kunnan verotulot 2025–2027

Valtionosuudet nousevat vuonna 2025 hieman vuodesta 2024. Talousarviovuodelle 2025 on budjetoitu käyttötalouden valtionosuuksia 4 172 000 euroa, josta peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,66 milj. euroa, verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus 1,15 milj. euroa, verotulomenetysten kompensatio 0,46 milj. euroa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus noin -0,10 milj. euroa. Vuodelle 2026 valtionosuuksia on arvioitu kertyvän 4 300 000 euroa ja vuodelle 2027 4 500 000 euroa.

Kuvio 12 Verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vuosina 2018–2027, milj. euroa

Rahoitustulot ja -menot

Talousarviovuodelle 2025 on budjetoitu yhteensä 614 000 euroa rahoitustuloja, mikä tarkoittaa 24,0 prosentin kasvua vuoden 2024 talousarvioon verrattuna. Tämä johtuu sekä Lapin Sähkövoima Oy:n osakkeiden omistuksen perusteella saatavan tulon sekä korkotulojen pienestä kasvusta. Vuodelle 2024 osakkuussähkön tuotto arvioidaan olevan 400 000 euroa, tämä on puolet vähemmän kuin vuonna 2023. Suunnitelmavuosina osakkuussähkön tuoton arvioidaan olevan vuoden 2025 tasolla. Rahoitustuloja pienentää suunnitelmakaudella merkittävästi konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:ta, Tervolan Palveluverkot Oy:ta ja Tervolan Vuokratalot Oy:ta. Rahoitusmenoja on budjetoitu yhteensä 171.300 euroa, joista 47.300 euroa on pääosin nykyisten ja budjetoitujen lainojen korkomenoja ja 124.000 euroa muita rahoitusmenoja, joista suurimpana osakkuussähkön menot. Rahoitustulojen ja -menojen nettosumman arvioidaan vaihtelevan suunnittelukaudella 0,42-0,45 milj. euron välillä.

Lainakanta ja rahavarat

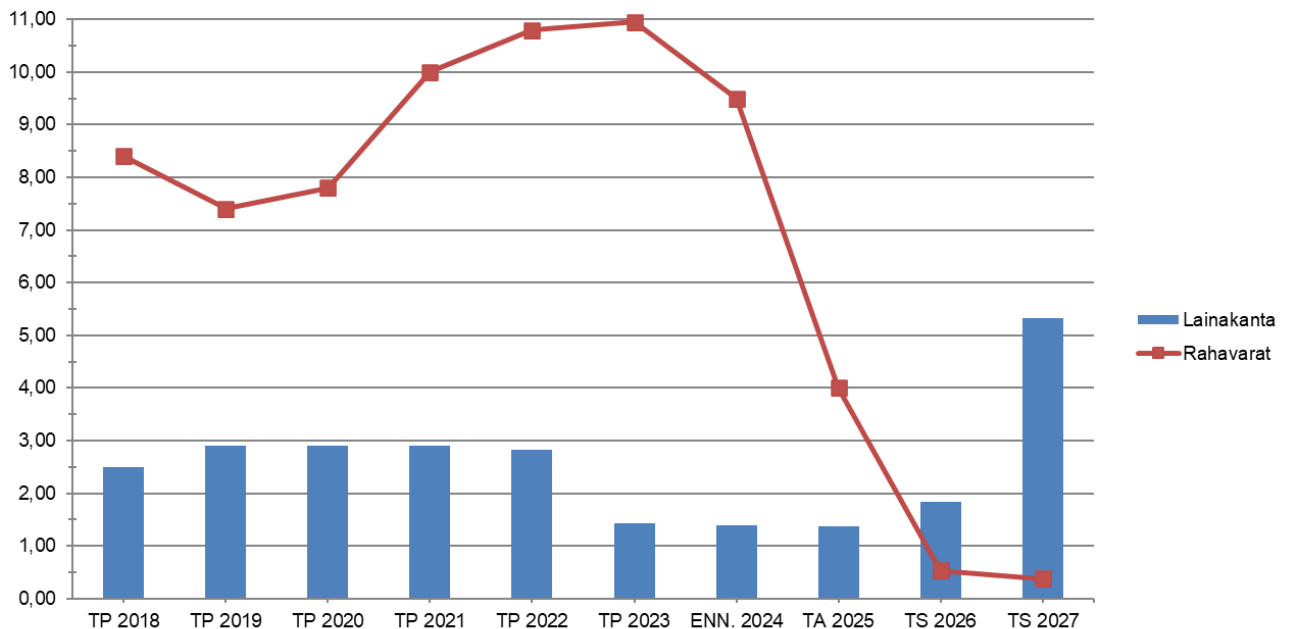
Kunnan lainakanta on pysynyt hyvin maltillisena viime vuodet. Viime vuosina lainamäärä on pääsääntöisesti pienentynyt. Vuosina 2011–2014 investoinnit toteutettiin tulorahoituksella eikä uusia lainoja tarvinnut nostaa. Vuonna 2015 on nostettu korkotukilainaa 0,9 milj. euroa tehostetun asumisyksikön rakentamista varten. Vuosina 2016–2017 ei ole nostettu uutta lainaa. Vuonna 2019 nostettiin korkotukilainaa Kotikulleron peruskorjaukseen. Talousarviosta poiketen, vuonna 2023 maksettiin kokonaisuudessaan pois vuonna 2008 otettu Kevan korkotukilaina,

joka kohdistui tehostetun palveluasumisen yksikön rakentamiseen. Lainamäärä pieneni tämän vuoksi noin 1,4 milj. euroa. Suunnittelukauden alussa lainakanta on 1,4 milj. euroa euroa, mikä tarkoittaa noin 495 euroa asukasta kohden. Vuonna 2026 esitetään nostettavaksi 0,5 milj. euroa lainaa kuntakonsernin investointien rahoittamiseksi.

Vuonna 2027 esitetään nostettavaksi uutta lainaa 3,5 milj. euroa kunnan omien investointien rahoittamiseksi. Lainojen lyhennyksiin on varattu n. 20 000 euroa/vuosi. Lainalyhennyksissä ei ole huomioitu suunnitelmakauden lopulla otettavia lainoja. Taloussuunnitelman mukaan lainakanta on suunnittelukauden lopussa 5,3 milj. euroa eli n. 1 880 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelmassa on huomioitu kunnan konserniyhtiöille myönnettyt lainat sekä tulevaisuuden lainatarpeet.

Arvion mukaan vuosikate ei riitä poistojen kattamiseen suunnittelukaudella. Tämä tarkoittaa, että varsinaista toimintaa on katettava kertyneillä rahavaroilla tai lainalla. Tilinpäätöksessä 2023 rahavarojen määrä oli 10,95 milj. euroa. Vuoden 2024 päättyessä rahavarojen arvioidaan olevan noin 9,50 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella rahavarojen arvioidaan laskevan 0,38 milj. euroon.

Kuvio 13 Lainakannan ja rahavarojen kehitys vuosina 2018–2027, milj. euroa

Tervolan kunnan taloudellinen tilanne eräiden taloudellisten kriteerien mukaan

Taulukossa 5 tarkastellaan kuntakonsernin taloudellista tilannetta käyttäen raja-arvoja, jotka on määritelty kuntalain erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevassa pykälässä. Aiemmin tarkastelu koski vain kuntia, mutta nyt tarkastelu on laajennettu koskemaan kuntakonserneja. Tarkasteluun on otettu vain päättäneitä tilikausia, koska talousarviota ei laadita konsernitasolla.

Talouden tunnusluvut	Raja-arvo	2021	2022	2023
Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde	alle 80 %	190,4	194,2	170,3
Tulovero-%	väh. ka + 2 %-yks.	20,00	20,00	7,36
Konsernin lainat ja vuokravastuut e/asukas	väh. ka + 50 %	2 373	2 095	1 126
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	alle 0,8	5,4	5,9	4,5

Taulukko 5 Taloudellisten kriteerien mukaisten tunnuslukujen arvot vuosina 2021–2023

Kunnan tulkitaan olevan erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, mikäli kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien tai mikäli kertynyt alijäämä/asukas on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 € ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €. Lisäksi arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli yllä olevan taulukon mukaiset rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat raja-arvot ovat täyttyneet kahtena vuonna peräkkäin. Vuonna 2023 kuntien keskimääräinen painotettu tuloveroprosentti oli 7,38 ja kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta ja vuokravastuut 8 067 euroa/asukas. Tervolan kuntakonsernissa raja-arvoista ei täyttynyt yksikään vuonna 2023.

4 Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelma koostuu taulukko-osioista ja tekstiosioista. Taulukko-osiossa esitetään virkojen ja toimien lukumäärä, osa-aikaisuus sekä arviot työllistettävien lukumääristä ja sijaistarpeesta. Tuleville vuosille suunnitellut muutokset esitetään suhteessa talousarvion laadintavuoteen. Vertailutietona esitetään lisäksi tieto viimeksi päättyneeltä vuodelta. Henkilöstösuunnitelman tekstiosiossa esitetään kunnan henkilöstöjohtamiseen liittyvät tavoitteet ja periaatteet sekä perustellaan henkilöstömäärän kehitystä ja arvioidaan henkilöstömenojen kehitystä suunnittelukaudella. Henkilöstöä koskevia strategisia päämääriä ja tavoitteita on käsitelty kuntastrategiaosassa sekä kunnan toiminnan kehittämistavoitteiden yhteydessä.

Henkilöstöä koskevat periaatteet

Tervolan kunnan palvelussuhteet ovat pääsääntöisesti vakinaisia ja kokoaikaisia. Määräaikaaisuutta voidaan käyttää työntekijän omasta pyynnöstä ja silloin, kun tehtävän sijaisuus, avoinna olevaan virkaan tai toimeen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu vastaava syy sitä vaatii. Muu vastaava syy voi olla esimerkiksi työharjoittelun tai määrätyn työkokonaisuuden suorittaminen.

Vuosiloman sijaisia ei pääsääntöisesti palkata.

Osa-aikaaisuutta voidaan käyttää työntekijän hakeutuessa omasta aloitteestaan kokoaikaisesta työstä osa-aikatyöhön sekä tämän seurauksena vapautuneen palvelussuhteen osan täyttämiseksi. Osa-aikaaisuutta voidaan käyttää myös, mikäli tuotannolliset ja taloudelliset syyt sitä edellyttävät tai mikäli työn määrä ei ole tehtävän luonteen vuoksi riittävä kokoaikaiseen työsuhteeseen.

Periaatteet työttömyysuhanalaisten ja ikääntyneiden työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi sisällytetään yhdenvertaisuus- ja koulutussuunnitelmiin.

Yli 6 kk kestävät palvelussuhteet julistetaan pääsääntöisesti julkisesti haettaviksi hallintosäännön määräyksen mukaisesti. Työpaikkojen täytössä otetaan huomioon kunnan henkilöstön uralla etenemisen mahdollisuus. Avoimeksi tulevien virkojen ja toimien haettavaksi julistamisesta ja täyttämisestä on aina sovittava kunnanjohtajan kanssa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Henkilöstömäärän kehitys

Kunnan henkilöstömäärä 31.12.2023 oli 150 (v. 2022: 289). Henkilöstömäärään on laskettu mukaan kaikki vuoden viimeisenä päivänä kunnan palveluksessa työskennelleet henkilöt palvelussuhteen laadusta ja kestosta riippumatta. Henkilöstösuunnitelmassa esitetty henkilöstön määrä ei ole aivan yhteneväinen tilinpäätöksen lukujen kanssa, koska henkilöstösuunnitelmaan eivät sisälly kaikki sijaiset ja määräaikaiset. Vakinaisen henkilöstön määrä vuoden 2023 päättyessä oli 107 henkilöä (71 %). Erilaisissa määräaikaisissa palvelussuhteissa oli yhteensä 43 henkeä (29 %), joista sijaisia 14, työllistettyjä 10 ja muita määräaikaisia 19 henkeä.

Määräaikaisten palvelussuhteiden osuus on pysytellyt samalla tasolla viime vuosina. Määräaikaaisuutta käytetään jatkossakin vain perustellusta syystä tai työntekijän omasta pyynnöstä. Määräaikaisista työ- ja virkasuhteista on käyty neuvottelut vuoden 2015 loppupuolella ammattijärjestöjen kanssa. Neuvottelujen tuloksena on kunnanhallitus esittänyt hallintokunnille, että ne harkitsisivat varahenkilöjärjestelmän käyttöönoton laajentamista tehtävissä, joissa tarvitaan paljon lyhytaikaisia sijaisia. Lisäksi hallintokunnille esitettiin, että toistaiseksi voimassa olevia virka- ja työsuhteita täytettäessä otettaisiin mahdollisuuksien mukaan entistä enemmän huomioon hakijan työkokemus Tervolan kunnan määräaikaisissa palvelussuhteissa.

Sijaisia talousarviovuonna arvioidaan tarvittavan hallinto- ja sivistysosastoilla.

Suunnittelukaudella vakinaisen henkilöstön määrä vähenee, mikäli kunnan palvelurakenteessa tapahtuu muutoksia, jotka mahdollistavat henkilöstömäärän pienenemisen.

Kunnanjohtajan esitys sisältää uusia toimia sekä pieniä muutoksia kunnan henkilöstörakenteeseen. Teknisestä toimesta poistuu suunnittelijan toimi. Varhaiskasvatukseen perustetaan kolme varhaiskasvatuksen sosionomin toimea. Lastenhoitajan määräaikaisia toimia poistuu kaksi. Yksi lehtorin virka lakkautetaan. Talousarviovuoden lopussa henkilöstön määrän työllistetyt mukaan lukien arvioidaan olevan 139 henkeä. Talousarviovuoden aikana selvitetään mahdollisuutta tehdä lisäpanostuksia nuorisotyöhön sisäisillä tehtäväjärjestelyillä.

Henkilöstömenojen kehitys

Henkilöstömenot olivat vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan 7,22 milj. euroa. Vuoden 2024 talousarviossa henkilöstömenoihin on varattu 7,41 milj. euroa. Ennusteen mukaan henkilöstökulut tulevat alittamaan talousarviossa budjetoidun. Vuonna 2025 henkilöstökulujen on arvioitu olevan 7,65 milj. euroa.

Nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan. Vuonna 2022 vuosikeskiarvovertailussa edelliseen vuoteen verrattuna kustannukset nousivat keskimäärin 1,76 prosenttia. Vuonna 2023 nousua on vähintään keskimäärin 3,05 prosenttia ja vuonna 2024 vähintään keskimäärin 3,11 prosenttia. Tulevasta sopimusratkaisusta ei ole tällä hetkellä vielä tietoa.

Vuonna 2018 tehtiin valtuustoaloite, jossa esitettiin henkilökunnan palkitsemista hyvästä tuloksesta tulospalkkauksen muodossa. Aloitteen johdosta kunnanhallitus asetti tulospalkkausta selvittävän työryhmän, jonka tekemän esityksen henkilöstön palkitsemisesta kunnanhallitus hyväksyi 24.6.2019. Henkilöstöä on palkittu päätöksen mukaisesti vuosittain lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin henkilöstöä ei palkittu tilikauden negatiivisesta tuloksesta johtuen.

TERVOLAN KUNTA

14.11.2024

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2025-2027

14.11.2024			Muutokset +/- kpl		
		TA	TA		TS
Tehtävänimike	TP 2023	2024	2025	TS 2026	2027
KUNNANHALLITUS					
YLEISJOHTO					
Kunnanjohtaja	1	1			
Hallintojohtaja	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
Toimistosihteeri	1	1			
Palvelusihteeri	1	1			
Pääkirjanpitäjä	1	1			
Kirjanpitäjä	1	1			
Kirjanpitäjä-palkkasihteeri	0,5	0,5			
Atk-tukihenkilö	1	1			
ICT-suunnittelija	1	1			
Yksilövalmentaja	1	1			
Työvalmentaja	1	1			
Asiointiavustaja 85 % (m.a.)		1			
Pakolaisohjaaja (m.a.)	1	1			
HENKILÖSTÖ					
Palkkasihteeri	1	1			
Kirjanpitäjä-palkkasihteeri	0,5	0,5			
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	14	15	15	15	15
MAASEUTULAUTAKUNTA					
MAASEUTUELINKEINOT					
Maaseutupäällikkö	1	1			
Maaseutusihteeri	1	1			
Maaseutuasiamies	1	1			
Toimistosihteeri	1,7	1,7			
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	4,7	4,7			
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
TEKNINEN JOHTO					
Tekninen johtaja	1	1			
Rakennusinsinööri	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
Toimistosihteeri	0,3	0,3			
Rakennuttajainsinööri	1	1			
Suunnittelija		1	-1		
KIINTEISTÖT					
Kiinteistönhoitaja	3	3			
Kirvesmies	2	2			
Siivouspalveluesimies	1	1			
Siivooja	8	8			
Siivooja (52 %)	1	1			
Työllistetyt (m.a.)					
YLEISET ALUEET					
Ulkoalueiden hoitaja	2	2			
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	1			
Työllistetyt (m.a.)					
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	22,3	23,3	22,3	22,3	22,3

Tehtävänimike	TP 2023	TA 2024	Muutokset +/- kpl		TS 2027
			TA 2025	TS 2026	
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
SIVISTYSTOIMEN JOHTO					
Sivistysjohtaja	1	1			
Hallintosihteeri	1	1			
VARHAISKASVATUS					
Varhaiskasvatusjohtaja	1	1			
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1			
Varhaiskasvatuksen opettaja	3	3			
Varhaiskasvatuksen sosionomi			3		
Lastenhoitaja	4	8			
Lastenhoitaja (m.a)	7	3	-2		
Päiväkotiapulainen (50 % kiinteistöt)	1	1			
Perhepäivähoitaja		2			
Perhepäivähoitaja (m.a.)	4	1			
PERUSKOULUTUS					
Rehtori	0,5	0,5			
Koulusihteeri	0,5	0,5			
Esiopettaja (osa-aik.)	1				
Luokanopettaja	15	16			
Erityisopettaja	3	3			
Erityisluokanopettaja	1	1			
Lehtori	7	7			
Päätoiminen tuntiopettaja	5	5			
Päätoiminen tuntiopettaja (m.a.)	2	2			
Koulunkäynninohjaaja	6	6			
Koulunkäynninohjaaja (m.a.)	3	2			
TOISEN ASTEEN KOULUTUS					
Lukio					
Rehtori	0,5	0,5			
Koulusihteeri	0,5	0,5			
Lehtori	3	3	-1		
VAPAA-AIKA					
Kirjasto- ja vapaa-aikajohtaja	1	1			
Kirjastovirkailija	2	2			
Kirjastoavustaja	1	1			
Vapaa-aikaohjaaja	1	1			
Nuoriso-ohjaaja	1	1			
Hyvinvointiohjaaja		1			
HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	77	76	76	76	76
Työllistetyt yhteensä (m.a.)	10	12	12	12	12
YHTEENSÄ	128	131	130	130	130
			Arvio sijaisten tarpeesta (lkm)		
Viran- tai toimensijaiset	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kunnanhallitus	2	1	2		
Maaseutulautakunta					
Tekninen lautakunta					
Sivistyslautakunta	7	8	7	7	7
Yhteensä	9	9	9	7	7
HENKILÖSTÖ 31.12.	137	140	139	137	137

5 Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet

Kuntastrategia

Kuvio 14 Tervolan strategiset suunnat

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Tervolan kuntastrategian kokouksessaan 16.6.2022.

Viihtyisä, elinvoimainen Tervola

Missio Huolehdimme kuntalaistemme hyvinvoinnista ja kunnan elinvoimaisuudesta.

Visio Viihtyisä ja elinvoimainen Tervola (VET).

Strategian läpileikkaavat arvot ovat:

- Asukaslähtöisyys ja yrittäjähenkisyys
- Maaseudun ja paikallisuuden arvostaminen
- Vastuullisuus
- Idearikkaus ja innovaatiokykyisyys

Strategiset suunnat ja tavoitteet*1. Panostamme viihtyvyyteen.***Tavoite:** Viihtyisä Tervola kaikille.

Mittarit	TA2024	TA2025	2030
Asukasviihtyvyysskysely	9,0	8,0	9,9

*2. Lisäämme Tervolan houkuttelevuutta, vetovoimaisuutta ja elinkeinorakenteemme monipuolisuutta.***Tavoite:** Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä.

Mittarit	TA2024	TA 2025	2030
Asukasluku	2900	2840	3050
Vuosittain peruskorjatut vuokra-asunnot	4kpl	4 kpl	100 %
Rakennusluvut	50	50	60
Syntyneet lapset	25	25	30
Nettomuutto	+20	+20	+10
Yritysten nettolisäys	+10	+10	+10
Työllisyysaste	75 %	75 %	80 %
Työttömyysaste	8,0 %	7,0 %	8,0 %
Työpaikkojen omavaraisuusaste	92 %	94 %	95 %
Yrittäjäbarometri (asteikko 1-5)	3,5	3,5	4,9
Yhteisöveron kehitys	606.000 €	725.000 €	700.000 €

Panostamme suunnitelmallisesti maankäyttöön tarjotaksemme kysyntää vastaavia laadukkaita tontteja ja vuokra-asuntoja. Edistämme etätömahdollisuuksia kaikille ja tuemme palvelutarjonnan lisäämistä valokuituverkosamme.

Kehitämme kunnan tarjoamaa yritysneuvontaa. Vastaamme yritysten tontti- ja toimitilarpeisiin.

Maaseutukylät ja kuntakeskus luovat hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä myös hyvien liikunta- ja harrastusmahdollisuuksien kautta. Kouluissamme kehitetään turvallisia oppimisympäristöjä.

*3. Panostamme kuntalaisten ja työntekijöiden hyvinvointiin ja turvallisuuteen kehittämällä Tervolan palveluja ja kumppanuuksia.***Tavoite:** Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa.

Mittarit	TA2024	TA2025	2030
Asukkaiden hyvinvointi (Taloustutkimus, asteikko 0-10)	9,0	9,0	9,9
Työntekijöiden työtyytyväisyys (Työhyvinvointikysely, asteikko 1-5)	4,5	4,5	4,9
Koettu turvallisuus (Taloustutkimus, asteikko 0-10)	9,0	9,0	9,9
Tapahtumien määrä	+20 % v. 2023 verrattuna	150 kpl	+30 % v. 2022 verrattuna

Kehitämme palveluja idearikkaalla suunnittelulla, hyvällä johtamisella ja hyvinvoivilla työntekijöillä. Hyödynnämme palvelutuotannossamme uutta teknologiaa sekä edistämme kumppanuuksia kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Tiivistämme yhteistyötä kuntakonsernin eri toimijoiden kanssa.

Edistämme työhyvinvointia, sillä hyvinvoivat, osaavat ja työssään viihtyvät työntekijät ovat toimintamme keskeisin voimavara. Kehitämme hyvää johtamista ja esimiestyötä.

4. Panostamme paikallisuuteen, vastuullisuuteen ja Tervolan brändin vahvistamiseen kunnan toiminnassa.

Tavoite: Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen.

Mittarit	TA2024	TA2025	2030
Kuntakonsernin tervolalaisten sopimuskumppanien määrä	+20 % v. 2023 verrattuna	30 kpl	+30 % v. 2022 verrattuna
Uusiutuvan energian käyttöä lisäävien toimenpiteiden määrä	1	1	1
Lähiiruokahankintojen osuus	+40 % v. 2023 verrattuna	Ruokapalvelut siirtyneet Meri-Lapin Kuntapalvelut Oy:lle	+100 % v. 2023 verrattuna

Sitoudumme hyödyntämään paikallista uusiutuvaa energiaa. Teemme hankinnoissamme paikallisuutta tukevia ja kestävän kehityksen mukaisia valintoja. Huomioimme kunnan hankinnoissa ja investoinneissa yritysvaikutukset.

5. Tuotamme monikanavaista viestintää.

Tavoite: Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta.

Mittarit	TA2024	TA2025	2030
Internet-sivujen kävijät	150.000	150.000	250.000
Sosiaalisen median seuraajat	+20 % v. 2023 verrattuna	2600	+50 % v. 2022 verrattuna
Kunnallisen tiedotuslehden verkkolukijat	+25 % v. 2023 verrattuna	450	+50 % v. 2022 verrattuna
Viestintään osallistuvien ulkopuolisten tahojen määrä	2	2	4

Kehitämme markkinointia ja tiedotamme Tervolan mahdollisuuksista. Viestintämme on monikanavaista, vuorovaikutteista ja aktiivista. Viestimme Tervolan strategisista suuntauksista ymmärrettävästi ja näkyvästi.

Suunnittelukauden painopistealueet

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 22.9.2022 hyväksynyt kunnan ja kuntakonsernin suunnittelua ohjaaviksi tavoitteiksi taloussuunnitelmakaudelle 2023–2025 seuraavat:

Viihtyvyys:

1. Laadukkaat asunnot/asuntokannan parantaminen
2. Harrastepaikat, liikuntapaikat ja leikkipaikat ja niiden kunnossapito
3. Vahvistetaan ja ylläpidetään haja-asutusalueiden palveluja

Elinvoima:

1. Kemijoen ja luonnon hyödyntäminen (maisemointi)
2. Yritystonttien markkinointi
3. Tuetaan kylien elinvoimaisuutta

Hyvinvointi:

1. Kattavat lähipalvelut jatkossakin hva:lle siirtymisen jälkeen (vaikuttamistyö hyvinvointialueelle)
2. Riittävät henkilötyöresurssit palvelujen turvaamiseksi
3. Olemassa olevan kouluverkon säilyttäminen

Paikallisuus:

1. Lähihuokapalveluiden kehittäminen
2. Kilpailutusten hyödyntäminen (positiivinen diskriminointi, laatukriteereiden asettaminen paikalliset huomioiden)

Positiivinen ja osallistava viestintä:

1. Tervolan kunnan ja uuden kuntabrändin tunnetuksi tekeminen kuntarajojen ulkopuolelle
2. Aktiivinen tiedottaminen
3. Avoimuus

Lyhyen tähtäimen toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025:

Paikallisuus:

- osallisuuden vahvistaminen ja uusien osallisuuden muotojen kehittäminen
- paikallisten palveluiden ja tuotteiden markkinointi

Hyvinvointi:

- liikunta-aktiivisuuden lisääminen ja liikkumisympäristöjen kehittäminen
- viihtyisien ja turvallisten toimintaympäristöjen luominen

Elinvoima:

- tonttimarkkinoinnin tehostaminen
- kaavoitustyö
- kolmannen sektorin osaamisen hyödyntäminen palveluiden tuottamisessa
- vuokra-asuntotuotannon lisääminen
- asuntomarkkinoinnin tehostaminen

Strategisten tavoitteiden tarkoitus on parantaa Tervolan viihtyisyyttä. Tavoitteita tukee positiivinen ja osallistava viestintä.

Kunnanvaltuusto asettaa hallintokunnille vuosittain talousarvion valmistelun ja hyväksymisen yhteydessä lyhyen tähtäimen toiminnalliset tavoitteet, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja valtuuston asettamista tavoitteista. Toiminnalliset tavoitteet esitetään talousarvion käyttötalousosassa. Hallintokunnat vievät tavoitteet edelleen tulosalueille operatiivisen johtamisen tueksi. Tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti osana muuta talouden ja toiminnan seuranta.

Myös erillisten toimialakohtaisten ohjelmien ja kehittämishankkeiden tulee olla kunnan strategisista tavoitteista johdettuja.

Maapoliittinen ohjelma

Kunnan maapoliittisina tavoitteina on:

- osayleiskaavassa määritellyn hyvän ja tavoitteellisen yhdyskuntarakenteen turvaaminen
- kohtuuhintaisen tonttimaan tarjonnan turvaaminen
- yhdenvertaisuusperiaatteen toteuttaminen ja maakeinottelun estäminen
- viihtyisän ja virikkeellisen asuinympäristön muodostumisen edistäminen
- yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen

Maanhankinta

Rakennusmaan hankinnalla tulee turvata

- hyvä yhdyskuntarakenne ja kohtuuhintainen tonttima
- kunnan kehityksen kannalta merkittävien alueiden hankinta

Kunnan tulee pyrkiä hankkimaan omistukseensa rakentamiseen tarvittava raakamaa ennen alueen rakennuskaavoittamista. Raakamaareservinä kunnalla tulee olla maareservi, joka vastaa vähintään viiden vuoden rakentamistarvetta ja sijaitsee siten, että kaikki käyttöönoton edellytykset ovat olemassa. Maanhankinnalla tulee turvata kunnan omia hankkeita varten tarvittavien tonttien ja alueiden käyttöön saaminen (mm. yleiset tontit, yhteiset alueet sekä virkistysalueet).

Maanhankintatavat

Maata hankitaan ensisijaisesti vapaaehtoisella kaupalla. Vaihtoa voidaan käyttää maanhankinnassa, jos hinta on kohtuullinen tai vaihto edistää kohteena olevan alueen suunnitelmien toteuttamista. Lunastusta käytetään raakamaan hankintaan erikseen niin päätettäessä, mikäli kunnan suunnitellun kehityksen kannalta on tärkeää saada määrätty alue kunnalle eikä vapaaehtoiseen kauppaan ole päästy. Asemakaava-alueilla lunastusta käytetään, mikäli kunta tarvitsee aluetta eikä vapaaehtoiseen kauppaan ole päästy.

Maan luovuttaminen ja tonttipolitiikka

Kunnan maanluovutuksen tavoitteena on kohtuuhintaisten tonttien luovuttaminen rakentamiseen ja kunnan suunnitelmallinen kehittäminen.

Kunnan kehittämistavoitteita ovat tonttipolitiikan kannalta muun muassa:

- yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- sosiaalisesti toimivien asuntoalueiden muodostaminen
- olemassa olevien investointien hyödyntäminen
- asuntorakentamiseen ja työpaikkarakentamiseen osoitettujen tonttien jatkuva ja riittävä tuottaminen.

Tonttien luovutusperiaatteet

Tontteja luovutetaan kunnanvaltuuston hyväksymien, valtuustokausittain tarkastettavien luovutusperiaatteiden ja ehtojen mukaisesti.

Tonttien luovutusehdot ja -hinnat

Luovutustapa:

Tavoitteena tulee olla tonttien myyminen.

Tonttien hinnoittelu ja vuokra:

Tontit hinnoitellaan käyvän hinnan mukaan.

Vuokrattaessa tontteja vuosivuokran suuruus on 5 % tontin myyntihinnasta.

Asemakaavan toteuttaminen

Mikäli kunnallistekniikan tehokas ja taloudellinen käyttö sitä vaatii, tulee käyttää rakentamiskehotusta tarvittaessa rakentamattomien tonttien toteuttamiseksi.

6 Kuntakonsernin omistajaohjaus ja tytäryhteisöille asetetut tavoitteet

Konsernijohto

Kuntakonsernitoimijoiden yhteistyön syventäminen konsernityöryhmän loppuraportin ja laaditun etenemissuunnitelman mukaisesti. Konserniohjeen uudistaminen sekä sijoitustoiminnan ohjeen laatiminen vuoden 2025 aikana.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy

Toiminta-ajatus: Yhtiö tuottaa kunnalle elinkeinopalveluja, osallistuu kehittämishankkeiden suunnitteluun, toimitilojen ja rakennuspaikkojen markkinointiin, yritysten toimintaympäristön kehittämiseen, kuntamarkkinointiin sekä elinkeinostrategian toteuttamiseen.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2025–2027:

- Yritysten määrän nettolisäys vuosittain vähintään 10 ja uusia työpaikkoja Tervolaan vuosittain vähintään 10 kpl, sis. mm. toimitila- ja yritystonttimarkkinoinnin.
- Kunnan palvelutuotantoa tukevan yritystoiminnan lisääntyminen.
- Yrityshautomotoiminnan kehittäminen vuoden 2025 aikana yhteistyössä ammattiopisto Lappian ja muiden sidosryhmien kanssa.
- Kunnan elinvoimalupauksen laatiminen
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on vuosittain positiivinen.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.
- Elinkeinokoordinaattori osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen kaksi kertaa vuodessa.

Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	138 000	138 000	156 000	156 000	156 000
Liikevoitto	7 617	7 000	0	0	0
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	7 515	7 000	0	0	0
Tilikauden tulos	7 515	7 000	0	0	0
Bruttoinvestoinnit	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	0	0	0	0	0
Henkilöstö, lkm	2	2	2	2	2

Tervolan Energia ja Vesi Oy

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2025–2027:

- Toimitusvarmuus paranee eli häiriöiden määrä vähenee.
- Rakennetun viemäriverkoston piirissä olevien talouksien liittymisaste on 100 %.
- Vesijohtoverkoston automaatioastetta nostetaan ja valvontaa parannetaan.
- Talouden tervehdyttämissuunnitelman laatiminen vuoden 2025 aikana.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Vuokratalot Oy:n ja Tervolan Palveluverkot Oy:n kanssa syvenee.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.
- Toimitusjohtaja osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen kaksi kertaa vuodessa.

Tervolan Energia ja Vesi Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	2 232 662	2 289 600	2 274 000	2 260 200	2 350 100
Liikevoitto	-82 648	118 877	91 600	78 350	181 900
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-123 898	214 482	104 700	91 500	198 340
Tilikauden tulos	0	118 877	- 5 200	-63 500	-18 100
Bruttoinvestoinnit	166 037	2 000 000	2 000 000	1 500 000	1 500 000
Lainakanta 31.12.	4 000 589	7 500 589	7 500 589	9 000 589	9 000 589
Henkilöstö, lkm	9	10	10	10	10

Tervolan Palveluverkot Oy

Yhtiön tarkoituksena on edistää Tervolan kuntalaisten tietoliikenneyhteyksiä joko itse taikka osittain tai kokonaan omistamiensa yritysten välityksellä ja laajakaistaverkon antamin edellytyksin tukea kestävää kehitystä ja kuntalaisten tasavertaista kohtelua yhtiön toimialueella.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2025–2027:

- Valokuituverkon hyödyntäminen kunnan elinvoimaisuuden lisäämiseksi.
- Liittymien aktiivinen markkinointi.
- Viestinnän tehostaminen.
- Yhtiön palvelutarjonnan laajentaminen naapurikuntiin ja yhteistyön tiivistäminen valokuituyhtiöiden kanssa.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Energia ja Vesi Oy:n sekä Tervolan Vuokratalot Oy:n kanssa syvenee.
- Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja on positiivinen.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.

Tervolan Palveluverkot Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	243 392	240 000	255 000	260 000	265 000
Liikevoitto	63 610	65 000	70 000	75 000	80 000
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	63 691	65 000	70 000	75 000	80 000
Tilikauden tulos	63 691	65 000	70 000	75 000	80 000
Bruttoinvestoinnit	36 954	100 000	30 000	35 000	40 000
Lainakanta 31.12.	1 600 000	1 825 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Henkilöstö, lkm	0	0	0	0	0

Tervolan Vuokratalot Oy

Toiminta-ajatus: Yhtiö tarjoaa kuntalaisille ja kuntaan muuttaville riittävän tasokasta asumispalvelua viihtyisässä ympäristössä kohtuulliseen hintaan.

Tavoitteet suunnittelukaudelle 2025–2027:

- Yhtiö jatkaa asuntokannan jalostamista nykyajan asumisen vaatimustason mukaiseksi.
- Yhtiön hallussa olevien piha-alueiden ja leikkipaikkojen kunnostaminen
- Kunnan alueella olemassa olevaa asuntotarjontaa lisätään.
- Nostaa asuntojen käyttöasteen 90 %:iin suunnittelukauden loppuun mennessä.
- Yhteistyö kunnan, Tervolan Energia ja Vesi Oy:n ja Tervolan Palveluverkot Oy:n kanssa syvenee.
- Talouden tervehdyttämissuunnitelman laatiminen vuoden 2025 aikana.
- Vuosittain järjestetään seminaari yhtiön tavoitteista.
- Isännöitsijä osallistuu kunnanhallituksen kokoukseen kaksi kertaa vuodessa.

Tervolan Vuokratalot Oy Taloudelliset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	1 223 583	1 304 000	1 364 500	1 374 000	1 392 000
Liikevoitto	-326 704	52 270	102 200	91 800	100 900
Tulos ennen tp-siirtoja ja veroja	-407 139	-58 980	30 230	18 330	27 430
Tilikauden tulos	-321 257	-58 980	30 230	18 330	27 430
Bruttoinvestoinnit	0	200 000	170 000	200 000	230 000
Lainakanta 31.12.	3 232 129	3 054 913	2 738 496	2 491 679	2 232 916
Henkilöstö, lkm	3,3	3	3	3	3

7 Talousarvion osat ja sitovuus

Talousarvion tehtävä rakenne

Kunnan talousarvion ja -suunnitelman laadinta ja hyväksyminen sekä rakenne perustuvat kuntalain 110 §:ään. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio sekä kolmen tai useamman vuoden suunnitelmakaudelle taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Tervolan kunnassa suunnittelu-kauden pituus on kolme vuotta.

Kuntalain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet ja laadinnassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turva- taan. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan käyttötalouden, tuloslaskennan, investointien ja rahoituksen osalta. Käyt- tötalous- ja investointiosa edustavat toiminnan ohjauksen näkökulmaa, tuloslaskelma- ja rahoitusosa kokonaista- louden näkökulmaa.

Edellä tämän asiakirjan yleisperusteluissa on tarkasteltu kunnan toiminnan ja talouden suunnitteluun vaikuttavia yleisiä tekijöitä. Käyttötalousoosassa esitetään lisäksi yleisperusteluja tarkempia, tulosaluekohtaisia perusteluja. Käyttötalousoosassa asetetaan toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan palveluiden järjestämisen edellyttämät me- not ja tulot.

Tuloslaskelmaosassa yhdistetään käyttötalousoosan tulosalueiden ulkoiset menot ja tulot sekä budjetoidaan kun- nan yhteiset tulot ja menot, joita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä mahdolliset satunnai- set erät. Lisäksi tuloslaskelmaosassa esitetään pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden suunnitelman mukaiset poistot, jotka lasketaan kunnanvaltuuston hyväksymän (14.12.2017) poistosuunnitelman mukaan.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankinnat, näiden rahoitusosuudet sekä omaisuuden myynti. Rakennuksiin sekä kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin liittyvät investoinnit suunnittelukaudella eritellään rakentamishjelmassa.

Rahoitusosassa esitetään yhteenvetona arviot varsinaiseen toimintaan ja investointeihin liittyvistä rahan lähteistä ja käytöstä. Rahoitusosassa budjetoitavia eriä ovat antolainojen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen muutokset. Muita maksuvalmiuden muutoksia, kuten korottomien saamisten ja velkojen muutoksia, ei budjetoida.

Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Valtuustoon nähden sitovat erät on määritelty seuraavasti.

Käyttötalousoosan sitovuus

Valtuusto osoittaa käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot tulosalueittain. Kunnanhallituksen ja lautakuntien ta- lousarvion sitovuus valtuustoon nähden on toimintakate eli tulojen ja menojen välinen erotus (nettoperiaate). Val- tuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana tai tuloarviona. Kunnanvaltuusto hyväk- syy talousarvion kunnanhallitusta ja lautakuntia sitovaksi toimielintasolla, joten toimielin ei saa ylittää toimielintason talousarviota ilman valtuuston hyväksymistä. Määrärahojen korottamista tai tuloarvion alentamista koskeva talous- arvion muutos on käsiteltävä valtuustossa riippumatta siitä, johtuuko poikkeama arvioitujen bruttomenojen ylitty- misestä vai bruttotulojen alittumisesta. Toimielin voi tulosalueidensa sisällä ja välillä päättää määrärahojen siir- roista. Valtuusto asettaa käyttötalousoosassa lisäksi toiminnalliset tavoitteet, jotka ovat sitovia toimielimittäin. Tu- losalueittain esitettävät poistot ja muut laskennalliset erät sekä suoritemittarit eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Tuloslaskelmaosan sitovuus

Tuloslaskelmaosan määrärahojen ja tuloarvioiden osalta valtuustoon nähden sitova on vuosikate. Pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden poistoja ei budjetoida määrärahoina, vaan niiden sitovuus määritetään poistosuunnitelmassa. Tuloslaskelmaosassa esitetään lisätietona myös tulo-rahoituksen riittävyyttä kuvaavia tunnuslukuja ja tavoitteita, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Investointiosan sitovuus

Valtuusto hyväksyy investointiosan määrärahat ja tuloarviot hankkeittain tai hankeryhmittäin. Pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden hankinnat on esitetty investointiosassa sitovuustason mukaisesti. Rakentamisohjelmassa eriteltävät suunnitelmakauden talonrakennus- ja kiinteiden rakenteiden hankkeet sekä energiahuollon investoinnit ovat sitovia hankkeittain.

Seuraavat euromääräiset rajat alittavat, yksittäiset hankinnat esitetään sitovina toimitelimittein hankeryhmätasolla:

- Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot: 30 000 euroa
- Maa- ja vesialueet: 100 000 euroa
- Rakennukset: 50 000 euroa
- Kiinteät rakenteet ja laitteet: 30 000 euroa
- Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet: 10 000 euroa
- Sijoitukset: 50 000 euroa

Hankkeen vastaavalle annetaan toimivalta tarkistaa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Rahoitusosan sitovuus

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitovaa on pitkäaikaisten lainojen muutos. Rahoitusosassa esitetään lisätietona myös toiminnan ja investointien rahoituksen tunnuslukuja ja tavoitteita, jotka eivät ole valtuustoon nähden sitovia. Kunnan ja kunnan kokonaan omistamien yhtiöiden väliset konsernin lainajärjestelyt ovat mahdollisia kunnanvaltuuston päätöksen (14.6.2012 / 50 §) mukaisesti: kunnan myöntämien lainojen kokonaismäärä yhtiötä kohti, samoin kuin kunnan yksittäiseltä yhtiöltä ottaman lainan määrä, voi olla kerrallaan enintään 300 000 euroa.

Tilivelvolliset ja seurantavastuu

Tilivelvollisia ovat seuraavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat:

- kaikkien toimielinten jäsenet (lukuun ottamatta valtuustoa)
- kaikkien toimielinten esittelijät
- kunnanjohtaja
- osastopäälliköt
- hallintojohtaja
- maaseutupäällikkö
- tekninen johtaja
- sivistysjohtaja

Tilivelvollisuus merkitsee vastuuta valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta, määrärahojen käytöstä ja tuloarvioiden kertymisestä talousarvion mukaisesti. Tilivelvollisten tulee huolehtia talousarvion toteutumisen seurannasta. Mahdollisessa määrärahan tai tuloarvion muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin.

Käyttösuunnitelmat

Kunnanvaltuuston vahvistettua talousarvion, jossa se on osoittanut toimielimille määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet, toimielimet päättävät talousarvioehdotusten pohjaksi laatimiensa käyttösuunnitelmien tarkistamisesta siten, että ne vastaavat valtuuston hyväksymää talousarviota.

KÄYTTÖTALOUSOSA

8 Strateginen johto

Strategisen johdon toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Strategisen johdon toiminta-ajatuksena on viihtyisän Tervolan kehittäminen. Viihtyisä Tervola rakentuu elinvoimaisuudesta, hyvinvoivista ja aktiivisista kuntalaisista ja työntekijöistä, paikallisesta tuotannosta sekä vahvasta paikallisesta identiteetistä. Kaiken tämän yhdistää positiivinen ja osallistava viestintä. Hyvätasoiset kunnalliset palvelut turvataan ylläpitämällä vakaata talouspohjaa.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Valtuuston kokouksia, kpl	7	6	6	6	6
Valtuustoseminaareja/iltakouluja, kpl	6	5	5	4	4

Strategisen johdon määrärahat ja tuloarviot

Strategisen johdon tulosalue sisältää kunnanvaltuuston kokoustoiminnan ja seminaarien järjestämisen. Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnanvaltuusto on 8.9.2016 päättänyt, että kunnanvaltuustoon valitaan 17 valtuutettua. Uusi valtuustokausi alkoi poikkeuksellisesti 1.8.2021. Kunnanvaltuustolla on kokouksia vuosittain 6–7. Valtuustoseminaareja on järjestetty yleensä 4–6 kertaa vuodessa. Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
STRATEGINEN JOHTO					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-10.954	-13.900	-14.700	-14.700	-14.700
Palvelujen ostot	-12.538	-15.000	-15.700	-15.200	-15.200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-420	-900	-2.400	-900	-900
TOIMINTAKULUT	-23.912	-29.800	-32.800	-30.800	-30.800
TOIMINTAKATE	-23.912	-29.800	-32.800	-30.800	-30.800
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3.401	-3.900	-1.400	-600	
Poistot ja arvonalentumiset	-3.401	-3.900	-1.400	-600	
TILIKAUDEN TULOS	-27.313	-33.700	-34.200	-31.400	-30.800
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1.313				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Kunnanvaltuuston menot koostuvat valtuuston työskentelyyn liittyvistä menoista, kokouspalkkioista ja ansionmenetyskorvauksista. Vuoden 2025 määrärahoissa on huomioitu valtuustokauden vaihtumisesta aiheutuvat kustannukset.

9 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Kunnanhallituksen toiminta-ajatuksena on kunnan väestöpohjan kasvattaminen toimeentulomahdollisuuksia luomalla aktiivisen elinkeino-, työllisyys- ja maapolitiikan avulla sekä hyvälaatuisten kunnallisten palvelujen edelleen kehittäminen ammattitaitoisen ja hyvinvoivan henkilöstön avulla.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Ylläpidetään julkisen liikenteen tasoa	Asiointiliikennelinjojen lkm Tervolan kunnan rahoitusosuus seudullisesta joukkoliikenteestä	6 kpl Rahoitusosuus laskee käyttäjämäärän kasvassa
		Asiointiliikenteen palvelutason varmistaminen sopimuskauden vaihtuessa	Asiakaspalautteen laatu	Ei negatiivisia palautteita
		Asiointipisteen kehittäminen	Asiointipisteen asiakasmäärä	Asiakasmäärä kasvaa
Elinvoima	Elinvoimainen, veto-voimainen ja pitovoimainen maaseutupiitäjä	Tonttien markkinointi	Markkinointikampanjan toteutus	Markkinointikampanja toteutetaan
		Yritystukien myöntäminen yrittäjille	Yritystukien hakijamäärä	60 kpl
		Kesätyöseteleiden myöntäminen nuorille	Myönnettyjen kesätyöseteleiden määrä	50 kpl
		Kylien viihtyisyyttä lisääviin hankkeisiin myönnettävän avustuksen ja osallistavan budjetoinnin markkinointi	Markkinointikampanjan toteutus	Markkinointikampanja toteutetaan
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoritus-%	100 %
		Työhyvinvointikoulutuksen tai henkilöstötapahtuman järjestäminen koko henkilöstölle	Toteutuminen	Toteutetaan
		Säännölliset osastopalaverit	Osastopalavereiden lkm	4 kpl
		Kehitetään kunnan vetovoimaa työnantajana	Rekrytointiprosessin muotoilu	Rekrytointiprosessi muotoillaan
		Työllisyyspalvelu-uudistuksen toteutus	Yhteistyöpalavereiden lkm Päivitetty tehtäväkuvat	2 Työllisyyspalveluiden tuottamiseen osallistuvien työntekijöiden tehtäväkuvat päivitetty

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Yrittäjäkahvien järjestäminen säännöllisesti	Yrittäjäkahvien lkm	4 kpl
		Hankintojen suuntaaminen lähialueille säädösten mahdollistamissa rajoissa	Paikallisen tarjonnan kartoitus hankintaa suunniteltaessa ja hankintakriteereiden laadinta paikallisuus huomioiden	Markkinakartoitukset tehdään
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Tervolan kunnan tunnetuksi tekeminen kuntarajojen ulkopuolelle	Markkinointikampanjan toteutus	Markkinointikampanjan toteutus
		Kunnan viestinnän ulkopuolisia tahoja mukaan kunnan viestintään ja markkinointiin sopimusperusteisesti	Sopimusperusteiset ulkopuoliset tahot kunnan viestinnässä ja markkinoinnissa	2
		Kuvapankin toteuttaminen viestinnän tueksi	Toteutuminen	Toteutetaan
		Valtuustosalin av-tekniikan parantaminen yhteistyössä teknisen osaston kanssa	Toteutuminen	Toteutetaan

Kunnanhallituksen tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Kunnanhallitus sisältää yleisjohton, henkilöstön, elinkeinojen kehittämisen ja julkisen liikenteen tulosalueet.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KUNNANHALLITUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	198.991	157.500	252.400	228.800	223.400
Maksutuotot	54.339	29.800	4.800	4.800	4.800
Tuet ja avustukset	384.573	524.000	285.000	285.000	285.000
Muut toimintatuotot	8.637	7.900	7.900	7.900	7.900
TOIMINTATUOTOT	646.540	719.200	550.100	526.500	521.100
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1.329.784	-1.574.220	-1.494.100	-1.522.300	-1.547.500
Palvelujen ostot	-1.128.229	-1.322.300	-1.642.900	-1.661.900	-1.676.300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-103.347	-86.200	-83.200	-82.600	-84.300
Avustukset	-244.965	-275.300	-429.200	-454.200	-479.200
Muut toimintakulut	-35.996	-21.200	-38.200	-38.200	-38.200
TOIMINTAKULUT	-2.842.322	-3.279.220	-3.687.600	-3.759.200	-3.825.500
TOIMINTAKATE	-2.195.782	-2.560.020	-3.137.500	-3.232.700	-3.304.400
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-52.383	-66.100	-9.400	-13.700	-13.400
Poistot ja arvonalentumiset	-52.383	-66.100	-9.400	-13.700	-13.400
TILIKAUDEN TULOS	-2.248.165	-2.626.120	-3.146.900	-3.236.400	-3.317.800
Siitä sisäiset tulot	10.706	13.200	12.200		
Siitä sisäiset menot	-57.063	-54.600	-53.800		
Laskennalliset menot-tu- lot=netto	195.627				

YLEISJOHTO

Yleisjohton tulosalue vastaa kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousasioiden valmistelusta, täytäntöönpanosta ja seurannasta sekä muista em. luottamustoimielinten tehtävistä sekä kunnan omistajapolitiikan toteutumisen seurannasta. Kunnan hallinnon ohjaus ja erityisesti kunnallistalouden suunnittelu ja seuranta ovat korostuneet sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen sekä valtionosuusjärjestelmän ja verotulojen jakoperusteiden muuttuessa. Yleisjohton vastuulla olevia muita merkittäviä tehtäviä ovat kunnan laskentatoimi, keskitetysti hoidettavat henkilöstöasiat, kunnan tietojärjestelmät ja tietoliikenneyhteydet, työllisyydenhoito, keskusarkiston hoito ja luottamushenkilökortisto, edunvalvonta, pakolaistyö, puhelinvaihteen ja julkisten kuulutusten ilmoitustaulun hoito. Yleisjohton tulosalueella ovat myös rahoitusosuudet eläinlääkintähuoltoon sekä työllisyysalueelle. Ostopalveluihin sisältyy kunnan ja Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n välinen ostopalvelusopimus viestinnästä.

Suunnittelukaudella panostetaan edelleen viestintään ja markkinointiin yhteistyössä Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n kanssa. Vuonna 2025 toteutuu TE-palvelu-uudistus, jossa työllisyyden hoito siirretään kuntien vastuulle. Tervolan kunta tulee kuulumaan Meri-Lapin työllisyysalueeseen, jonka hallinnosta vastaa Tornion kaupunki. Erityinen huomio työllisyydenhoidossa on jatkossakin nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä. Kunnassa toimii työpaja, josta tällä hetkellä hoidetaan kuntosali, hyötyjäteasema ja kierrätyskeskus.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
YLEISJOHTO					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	136.143	133.700	190.400	166.800	161.400
Maksutuotot	34.586	9.800	4.800	4.800	4.800
Tuet ja avustukset	237.397	264.000	80.000	80.000	80.000
Muut toimintatuotot	8.637	7.900	7.900	7.900	7.900
TOIMINTATUOTOT	416.763	415.400	283.100	259.500	254.100
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-938.462	-1.193.270	-1.128.600	-1.155.700	-1.180.400
Palvelujen ostot	-614.844	-637.200	-933.500	-944.000	-958.200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-79.306	-52.500	-52.200	-52.700	-53.300
Avustukset	-211.125	-243.300	-397.200	-422.200	-447.200
Muut toimintakulut	-33.888	-11.000	-33.400	-33.400	-33.400
TOIMINTAKULUT	-1.877.625	-2.137.270	-2.544.900	-2.608.000	-2.672.500
TOIMINTAKATE	-1.460.862	-1.721.870	-2.261.800	-2.348.500	-2.418.400
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-20.338	-61.700	-9.400	-13.700	-13.400
Poistot ja arvonalentumiset	-20.338	-61.700	-9.400	-13.700	-13.400
TILIKAUDEN TULOS	-1.481.200	-1.783.570	-2.271.200	-2.362.200	-2.431.800
Siitä sisäiset tulot	6.014	12.700	11.700		
Siitä sisäiset menot	-50.107	-48.800	-49.000		
Laskennalliset menot-tu- lot=netto	156.753				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Yleisjohdon tulosalueen merkittävin muutos on TE-palveluiden siirtyminen kunnille vuoden 2025 alusta sekä muut työllisyydenhoitoa koskevat lakimuutokset. Kunnille ei myönnetä jatkossa palkkatukea kuin poikkeustapauksissa, mikä pienentää kunnan saamia tukia ja avustuksia. Kunnan rahoitusosuus työttömyysetuuksista nousee merkittävästi, mikä vastaa nostaa kunnan maksamia tukia ja avustuksia. Tulosalue sisältää myös maksuosuuden työllisyysalueen kustannuksiin. Eläinlääkintähuollon kustannukset kuuluvat yleisjohdon tulosalueelle. Avustuksena myönnettävät vauvarahan kustannukset kasvavat edelleen vaiheittain suunnitelmakaudella. Nuorten kesätyöllistämistä on kehitetty uudenmallisten kesäseteleiden avulla, tavoitteena on työllistää 50 nuorta kesätoihin myös vuonna 2025. Vuonna 2024 käynnistetty osallistava budjetointi jatkuu 2025, mihin on varattu 20.000 euron määräraha. Kotouttamislain mukaiset laskennalliset korvaukset tulevat laskemaan merkittävästi.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Hallituksen kokouksia, kpl	15	14	17	15	15

HENKILÖSTÖ

Tulosalueeseen kuuluu henkilöstöpalveluiden, koulutuksen ja yhteistoiminnan hoitaminen. Henkilöstöpalvelut koostuvat muun muassa palkanlaskennasta ja kunnan henkilöstön työterveyshuollosta. Koulutus pitää sisällään koulutusmäärärahan, jota ei jaeta hallintokunnittain. Yhteistoimintaan kuuluvat muun muassa keskitetysti hoidettavat henkilöstöasiat, pääsopijajärjestöjen luottamusmiehille maksettavat palkkiot, työsuojelutoiminta ja henkilöstötoimikunta.

Kuntastrategian mukaisesti hyvinvoivat, osaavat ja työssään viihtyvät työntekijät ovat Tervolan kunnan keskeisin voimavara. Henkilöstön työkykyyn ja työhyvinvointiin kiinnitetään entistä suurempaa huomiota, jotta

työkyvyttömyyseläkkeistä ja sairauslomista johtuvia kustannuksia saadaan laskettua. Myös esimiestyön laadulla on vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin, joten hyvän johtamisen ja esimiestyön edellytyksiä kehitetään. Esimiestyötä tuetaan mm. koulutuksella ja esimiesten yhteisillä tilaisuuksilla. Esimiesten ja työntekijöiden välisten kehityskeskustelujen säännölliseen suorittamiseen kiinnitetään huomiota. Henkilöstölle järjestetään ergonomia- ja työhyvinvointikoulutuksia. Kunnan henkilöstön etätömahdollisuuksia edistetään edelleen.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
HENKILÖSTÖ					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	28.216	6.300	21.500	21.500	21.500
Tuet ja avustukset	52.202	52.000	22.000	22.000	22.000
TOIMINTATUOTOT	80.418	58.300	43.500	43.500	43.500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-323.761	-341.520	-324.400	-325.500	-326.000
Palvelujen ostot	-110.540	-112.900	-129.600	-129.700	-129.800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3.123	-9.200	-9.000	-7.900	-9.000
Muut toimintakulut	-3	-5.700	-300	-300	-300
TOIMINTAKULUT	-437.426	-469.320	-463.300	-463.400	-465.100
TOIMINTAKATE	-357.008	-411.020	-419.800	-419.900	-421.600
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-32.045	-4.400			
Poistot ja arvonalentumiset	-32.045	-4.400			
TILIKAUDEN TULOS	-389.053	-415.420	-419.800	-419.900	-421.600
Siitä sisäiset menot	-4.002	-3.300	-3.300		
Laskennalliset menot-tulot=netto	91.921				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Vuonna 2025 henkilöstölle tarjotaan edelleen Epassi, jonka saldo on 200 €. Henkilöstön kehittämismäärärahaan on varattu 10 000 €. Henkilöstölle tarjotaan myös työsuohdepyöräetu. Lisäksi koko henkilöstölle tarjotaan vuosittainen yhteinen työhyvinvointikoulutus tai muu henkilöstötapahtuma yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Eläkemenojen tasausmaksu on budjetoitu koko kunnan osalta henkilöstön tulosalueelle. Tasausmaksu jaettaneen hallintokunnille henkilöstökulujen suhteessa.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Työkyvyttömyyseläkemaksu, %	0,88	0,81	0,85	0,80	0,80

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Elinkeinojen kehittämisen tulosalue sisältää ostopalveluna hankittavan elinkeinoneuvonnan, Maaseudulta Käsin – messujen järjestämisen, yritystoiminnan tukemisen, markkinoinnin ja hanketoiminnan. Kunnan elinkeinopolitiikan perustavoitteena on luoda sellaiset toiminnalliset ja sosiaaliset ulkoiset olosuhteet, että paikkakunnan työpaikkojen määrä lisääntyy yritystoiminnan tai muun kehittymisen kautta. Käytännön toimet painottuvat valittuihin painopistealueisiin: mekaaniseen puunjalostukseen, konepajateollisuuteen, uusiutuvaan energiaan, maa- ja metsätalouteen sekä näiden lisäksi kädentaitoihin perustuvaan yritystoimintaan, matkailuun ja elintarvikkeiden jatkojalostukseen. Tulosalueen henkilöstöön ei kuulu vakinaisesti palkattua henkilöstöä, määräaikaaisesti palkattuina ovat mahdolliset projektityöntekijät ja messuhenkilöstö. Ostopalveluihin sisältyy kunnan ja Tervolan Elinkeinoyhtiö Oy:n välinen ostopalvelusopimus elinkeinoneuvonnasta.

Kuntastrategian pohjalta kunnan markkinointiin panostetaan suunnitelmallisilla toimenpiteillä. Vuonna 2025 jatketaan kuntabrändin tunnetuksi tekemistä. Kunnan toimitilarajontaan pyritään löytämään etätöiden tekemiseen soveltuvia tiloja, joita markkinoidaan aktiivisesti.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	34.632	17.500	40.500	40.500	40.500
Maksutuotot	19.753	20.000			
Tuet ja avustukset	52.822	138.000	138.000	138.000	138.000
TOIMINTATUOTOT	107.208	175.500	178.500	178.500	178.500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-67.561	-39.430	-41.100	-41.100	-41.100
Palvelujen ostot	-243.238	-405.200	-407.000	-410.100	-410.100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20.919	-23.900	-21.400	-21.400	-21.400
Avustukset	-33.840	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
Muut toimintakulut	-2.105	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
TOIMINTAKULUT	-367.663	-505.030	-506.000	-509.100	-509.100
TOIMINTAKATE	-260.455	-329.530	-327.500	-330.600	-330.600
TILIKAUDEN TULOS	-260.455	-329.530	-327.500	-330.600	-330.600
Siitä sisäiset tulot	4.692	500	500		
Siitä sisäiset menot	-2.955	-2.500	-1.500		
Laskennalliset menot-tulot=netto	-41.794				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Määrärahoissa on varauduttu omien hankkeiden toteuttamiseen sekä osallistumiseen muiden hallinnoimiin hankkeisiin. Määräraha on vuosittain myös Maaseudulta Käsin –messujen järjestämiseen. Kunnan brändiin ja markkinointiin liittyville hankinnoille on tehty määrärahavaraus.

JULKINEN LIIKENNE

Julkisen liikenteen tulosalueeseen kuuluvat mm. asiointiliikenteen järjestäminen, seudullisen joukkoliikenteen rahoitusosuus sekä liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta. Kunnan tuella on kuntalaisille pyritty turvaamaan mahdollisuus hakea välttämättömät palvelut joukkoliikennevälinein ja asioida kuntakeskuksessa vähintään kerran viikossa. Samalla pyritään turvaamaan koululaiskuljetusten kannalta tärkeät reitit. Julkisen liikenteen osalta lähitulevaisuus edellyttää maaseutuliikenteen uusien mahdollisuuksien etsimistä ja toteuttamista. Varsinkin haja-asutusalueella joukkoliikenteen käyttäjät ovat vähenemässä ja väestörakenteen kehitys luo haasteita sopivien liikennepalvelujen tarjoamiseksi. Tavoitteena on turvata toimivat liikennepalvelut ja sitä kautta tukea maaseudulla asumista.

Kunta järjestää asiointiliikennettä Lehmikummusta, Kätkävaarasta, Suolijoelta, Koivusta, Kuusikosta ja Paakkolasta sekä Ylipaakkolasta kirkonkylälle. Nykyiset asiointikuljetukset on kilpailutettu vuonna 2020 yhdessä kouluymp. kuljetusten kanssa. Sopimukset ovat voimassa 31.7.2025 asti. Uusi kilpailutus on järjestetty syksyllä 2024 sopimuskaudelle 1.8.2025-31.7.2030 (optio 1+1). Asiointiliikennettä laajennettaneen myös Kirkonkylän ympäristöön.

Tervolan kunta on mukana Meri-Lapin joukkoliikenteen seudullista kunnallista viranomaista koskevassa yhteistoimintasopimuksessa. Seutuliikenneviranomaisen kuljetukset on kilpailutettu ajalle 5.8.2024-4.8.2029 (optio 1+1 vuotta). Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
JULKINEN LIIKENNE					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	42.152	70.000	45.000	45.000	45.000
TOIMINTATUOTOT	42.152	70.000	45.000	45.000	45.000
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-159.608	-167.000	-172.800	-178.100	-178.200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-600	-600	-600	-600
TOIMINTAKULUT	-159.608	-167.600	-173.400	-178.700	-178.800
TOIMINTAKATE	-117.456	-97.600	-128.400	-133.700	-133.800
TILIKAUDEN TULOS	-117.456	-97.600	-128.400	-133.700	-133.800
Laskennalliset menot-tulot=netto	-11.253				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Julkisen liikenteen tulosalueen tulot muodostuvat joukkoliikenteen ostamiseen saatavasta valtionavustuksesta. Taloussuunnitelmaan verrattuna valtionavustuksen arvioidaan laskevan merkittävästi. Määrärahoissa on varauduttu Kemi-Tornio-alueen seutuliikenteen kustannuksiin. Taloussuunnitelmaan verrattuna tulosalueelle esitetään menojen lisäystä, koska syksyllä 2024 toteutetun asiointiliikennekilpailutuksen perusteella kustannukset tulevat nousemaan. Kunnan rahoitusvastuu alueellisesta liikenteestä on kasvanut merkittävästi markkinaehtoisen linja-autoliikenteen vähentyessä. Uuden sopimuskauden myötä kustannukset alueellisesta joukkoliikenteestä kuitenkin hieman laskivat.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Asiointiliikennereitit, lkm	5	5	6	6	6
Julkisen liikenteen nettorahoitus, €	110.812	90.000	120.000	120.000	120.000

10 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta valmistelee kunnanvaltuuston käsiteltäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä hankkii tarvittaessa selvitykset ja lausunnot tilivelvollisilta ja kunnanhallitukselta. Lautakunta esittää myös arvion, miten kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittaminen. Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa kyseiset ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan toiminta painottuu tarkastustoiminnan suunnitteluun, käytännön työn järjestämiseen ja valvontaan sekä erityisohjeiden antamiseen tilintarkastajalle. Tarkastustoimi on jonkin verran ohjannut ja neuvonut toimialoja taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden määrittelyssä. Painopiste tarkastustyössä on kuitenkin asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurannassa.

Tarkastustoiminnalla varmistetaan kunnan hallinnon ja taloudenhoidon laillisuus ja tuloksellisuus, sisäisen valvonnan toimivuus, kirjanpidon ja muun laskentatoimen sekä tilinpäätöksen ja sen keskeisen talous- ja tulostiedon oikeellisuus ja riittävyys sekä varat ja velat.

Tarkastuslautakunnan tuloarviot ja määrärahat

Tarkastustoimen tulosalue sisältää kunnan tilien ja hallinnon tarkastuksen sekä koko kuntakonsernin tilintarkastuksen yhteensovittamisen. Tulosalueen toimintamenot syntyvät tarkastuslautakunnan kokoustoiminnasta ja JHT-tilintarkastajan tekemästä varsinaisesta tarkastustyöstä. Kunnanvaltuusto on 14.11.2024 päättänyt, että tilikauden 2024-2025 tilintarkastuspalvelut hankitaan KPMG Oy:ltä. Tulosalue ei sisällä palkattua henkilöstöä.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TARKASTUSTOIMI					
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2.930	-3.900	-3.900	-3.900	-3.900
Palvelujen ostot	-14.686	-13.900	-13.900	-15.900	-15.900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-100	-100	-100	-100
TOIMINTAKULUT	-17.616	-17.900	-17.900	-19.900	-19.900
TOIMINTAKATE	-17.616	-17.900	-17.900	-19.900	-19.900
TILIKAUDEN TULOS	-17.616	-17.900	-17.900	-19.900	-19.900
Siitä sisäiset menot	-198				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-3.375				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Ei merkittäviä muutoksia verrattuna taloussuunnitelmaan.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lautakunnan kokouksia, kpl	7	5	5	5	5

11 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Keskusvaalilautakunnan toiminta-ajatuksena on vaalien järjestäminen keskusvaalilautakunnan, yhden vaalilautakunnan ja yhden vaalitoimikunnan avulla. Kunta muodostaa yhden äänestysalueen.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille			
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maa-seutupitäjä			
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Sujuva äänestysprosessi	Äänestysprosentti	Kuntavaalit 65 % Aluevaalit 64 %
			Kotiaänestysprosessin osallistuvien lkm	15
			Laitosäänestysprosessin osallistuvien lkm	5
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Aktiivinen tiedottaminen vaaleista ja äänestysmahdollisuuksista	Eri kanavissa julkaistujen ilmoitusten (pl. kuulutukset) lkm	10 kpl

Keskusvaalilautakunnan tuloarviot ja määrärahat

Kunta muodostaa eduskuntavaaleissa, tasavallan presidentin, europarlamentti- sekä alue- ja kuntavaaleissa yhden äänestysalueen, johon kunnanhallitus asettaa vaalilautakunnan. Laitoksissa tapahtuvasta äänestyksestä vastaa kunnanhallituksen asettama vaalitoimikunta. Lisäksi valtuusto asettaa toimikaudekseen keskusvaalilautakunnan.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
VAALIT					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot			1.500		5.000
Tuet ja avustukset	5.462	15.000			
TOIMINTATUOTOT	5.462	15.000	1.500		5.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-8.991	-29.450	-11.100		-9.900
Palvelujen ostot	-3.770	-5.200	-1.500		-1.700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24	-4.400	-1.800		-1.900
TOIMINTAKULUT	-12.785	-39.050	-14.400		-13.500
TOIMINTAKATE	-7.323	-24.050	-12.900	0	-8.500
TILIKAUDEN TULOS	-7.323	-24.050	-12.900	0	-8.500
Siitä sisäiset menot	-511				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-423				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Muissa vaaleissa kuin alue- ja kuntavaaleissa oikeusministeriö suorittaa kunnalle kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän jokaisesta kyseisissä vaaleissa äänioikeutetusta kunnan asukkaasta. Henkilöstömenot muodostuvat vaalilautakunnan, vaalitoimikunnan ja keskusvaalilautakunnan palkkioista sekä vaalitoimitsijoiden ja keskusvaalilautakunnan sihteerin palkoista. Vuonna 2025 järjestetään alue- ja kuntavaalit.

12 Maaseutulautakunta

Maaseutulautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Maaseutulautakunta tuottaa Tervolan yhteistoiminta-alueelle maaseutuelinkeinoviranomaisten kautta maaseutuyrityksille monipuolisia ja laadukkaita palveluita.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö	Maksajavirastosopimuksen vaatimat henkilöstöresurssit	4,7 hlöä
		Asiakkaiden määrä pysyy ennallaan vaikka tiloja lopettaisi toiminnan	Tukihakuasiakkaiden määrä	520
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupitäjä	Talouden ja toiminnan seuranta ja sisäistäminen	Tilinpäätös, talousarvioiden ja suunnitelmien tekeminen	Pysytään budjetissa ja raportoidaan lautakunnalle sekä Ruokavirastolle
		Tiedotusta ja koulutusta tukihakuasiakkailla	Tiedotusten ja koulutusten määrä	10
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoriutus-%	100 %
		Tiimipalaverit kuukausittain	Tiimipalaverien määrä	11/vuosi
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Asiakaspalvelun saatavuus yhteistoiminta-alueella	Asiakaspalvelupisteissä palvellaan asiakkaita fyysisesti tarpeiden mukaan. Palautekysely	Tyytyväisyys asteikolla 1-5, tasolla 4
		Asiakaspalvelun hajauttaminen yhteistoiminta-alueella	Palvellaan viidessä toimipisteessä tukihaun aikaan	5 toimipistettä varttaessa käytettävissä
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja	Maaseutua kehitetään strategisesti ja siitä raportoidaan neljännesvuosittain	Neljännesvuosiraportit	4 raporttia/vuosi

	osallistavan viestinnän kautta			
		Maaseutuyrittäjien tarinoita nostetaan ylös alueelta	Kirjoitetut artikkelit ja videot	6 kpl/vuosi

Maaseutulautakunnan tuloarviot ja määrärahat

Maaseutuelinkeinojen tehtävänä on hoitaa maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) säädetyn lain mukaiset maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädetty viranomaistehtävät sekä kuntien kanssa erillisillä sopimuksilla sovitut maaseutuelinkeinojen kuntien kehittämistehtävät. Maksajavirastosopimus edellyttää Tervolan kuntaa hoitamaan maataloustukiin liittyvät asiat komission maksajavirastoasetuksen (EY) N:o 907/2014 mukaisesti.

MAASEUTUELINKEINOT

Tervolan kunta on allekirjoittanut maksajavirastosopimuksen Ruokaviraston (entinen Maaseutuvirasto eli MAVI) kanssa lokakuussa 2012, päivitetty maksajavirastosopimus allekirjoitettiin toukokuussa 2023. Sopimuksessa Tervolan kunnalle delegoidaan maksajavirasto- ja hallintoviranomaistehtävät. Maataloushallinnon yhteistoiminta-alue käsittää Keminmaan, Ranua, Simon, Tervolan ja Tervolan kunnat sekä Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungit. Asiakaspalvelu järjestetään hajautettuna yhteistoiminta-alueen kunnissa asiakaslähtöisyyden perusteella. Maaseututoimistolla on toimipisteet viidessä sopijakunnan toimipisteessä. Maksajavirastosopimus määrittelee tarvittavat henkilöstöresurssit. Tervolan yhteistoiminta-alueen maaseutuhallinnossa työskenteli vuonna 2023 4,7 vaki-
tuista työntekijää, vuonna 2024 työntekijöiden määrä on pysynyt samana. Yhteistoiminta-alue täyttää maksajavirastosopimuksessa määritellyt vuosittaiset palvelutavoitteet ja maataloustukien käsittely hoidetaan säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Viljelijäkoulutukset järjestetään yhdessä sidosryhmien kanssa. Annetaan neuvontaa asiakkaille ja tiedotetaan ajankohtaisista asioista yhteistoiminta-alueen tuenhakijoille sekä kehitetään sähköisten palvelujen käytön lisäämistä. Vuonna 2023 yhteistoiminta-alueella oli yhteensä 537 tuenhakijaa, vuonna 2024 tuenhakijoita on 524. Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään Ruokaviraston järjestämillä koulutuksilla.

Tervolan yhteistoiminta-alueen tuenhakijat			
	2024	2023	2022
Kemi	2	2	2
Keminmaa	31	31	34
Ranua	103	103	109
Rovaniemi	143	148	154
Simo	48	53	55
Tervola	86	88	93
Tornio	111	112	117

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MAASEUTUELINKEINOT					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	907				
Maksutuotot	247.202	256.700	256.700	256.700	256.700
TOIMINTATUOTOT	248.108	256.700	256.700	256.700	256.700
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-231.140	-218.300	-233.500	-233.500	-233.500
Palvelujen ostot	-17.018	-25.500	-19.900	-19.900	-19.900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3.601	-11.700	-4.800	-4.800	-4.800
Avustukset	-17.810	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
Muut toimintakulut	-1.955	-3.200	-500	-500	-500
TOIMINTAKULUT	-271.524	-280.700	-280.700	-280.700	-280.700
TOIMINTAKATE	-23.416	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
TILIKAUDEN TULOS	-23.416	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Siitä sisäiset tulot	48.773	48.800	49.000		
Siitä sisäiset menot	-674	-1.200	-1.200		
Laskennalliset menot-tu- lot=netto	-16.126				

Perustelut määrärahoille ja tuloarvioille:

Maaseutuhallinnon talousarvion määrärahavaraukset kohdistuvat lähes yksinomaan lakisääteisten tehtävien suorittamiseen. Maksutulot koostuvat maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen maksamista kuntaosuuksista sekä maksetuista asiantuntijapalveluista.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lautakunnan kokouksia kpl/v	2	3	3	3	3
tiloja	537	530	520		
lohkoja kpl	12 522				
peltoa ha	25 467				
maksettuja tukia €	26 696 153				
tukipäätöksiä kpl	3 242				
sähköisiä tukihakemuksia	532	530	520		

13 Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Tekninen toimi huolehtii kunnan rakennetun ympäristön toimivuudesta, ympäristön tarkoituksenmukaisesta käytöstä, edistää rakentamista, toimivan yhdyskuntarakenteen kehittymistä, terveellisen ja turvallisen ja asuin- ja elinympäristön muodostumista sekä huolehtii kunnan omien kiinteistöjen siivouksesta.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Ympäristön parantaminen	Ympäristöhankkeiden toteuma (kpl)	3 kpl
		Tieverkon saneeraus	Toteutuneet hankkeet (kpl)	3 kpl
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupaikajä	Asuintonttien lisääminen kaavoittamalla	Uudet kaavoitetut asuintontit (kpl)	25 kpl
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvointi kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Kehityskeskustelut henkilöstölle	Kehityskeskustelujen suoritus-%	100 %
		Laadukas toimitilojen siivous	Asiakastyytyväisyyskysely	1 kpl
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Yritysvaikutusten arviointi rakentamishankkeen yhteydessä	Yritysvaikutusten arviointi tehty	tehty
		Paikallisten pk-yritysten kanssa toteutuneet pienhankkeet	Toteutuneiden hankkeiden lukumäärä (kpl)	6 kpl
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Tiedottaminen kunnan eri tiedotuskanavilla	Tiedotteiden lukumäärä (kpl)	20 kpl

Teknisen lautakunnan tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Teknisen toimen päävastuualue sisältää seuraavat tulosalueet: tekninen johto, yleiset alueet, kiinteistöt, lämpökeskus sekä kaavoitus ja ympäristö.

	TP 2023	TA+muutos 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1.466.950	503.000	523.500	533.000	533.000
Maksutuotot	19.636	25.000	24.600	24.600	24.600
Tuet ja avustukset	4.327				
Muut toimintatuotot	1.452.867	1.385.600	1.528.300	1.536.000	1.544.000
TOIMINTATUOTOT	2.943.780	1.913.600	2.076.400	2.093.600	2.101.600
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-1.631.358	-1.167.700	-1.224.200	-1.252.200	-1.277.400
Palvelujen ostot	-1.099.890	-1.051.100	-1.179.100	-1.230.300	-1.250.600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.594.696	-1.174.000	-1.310.900	-1.331.900	-1.344.100
Avustukset	-11.591	-22.000	-22.000	-22.000	-23.000
Muut toimintakulut	-239.966	-91.300	-122.600	-226.300	-129.900
TOIMINTAKULUT	-4.577.501	-3.506.100	-3.858.800	-4.062.700	-4.025.000
TOIMINTAKATE	-1.633.721	-1.592.500	-1.782.400	-1.969.100	-1.923.400
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset pois-					
tot	-978.851	-1.263.700	-867.600	-868.800	-915.900
Poistot ja arvonalentumiset	-978.851	-1.263.700	-867.600	-868.800	-915.900
TILIKAUDEN TULOS	-2.612.571	-2.856.200	-2.650.000	-2.837.900	-2.839.300
Siitä sisäiset tulot	614.195	230.000	230.000	230.000	230.000
Siitä sisäiset menot	-239.350	-231.400	-231.400	-231.400	-231.400
Laskennalliset menot-tu-					
lot=netto	343.807				

TEKNINEN JOHTO

Tulosalueeseen kuuluvat teknisen osaston hallintopalvelut sekä teknisen lautakunnan kokoustoiminta. Tulosalueen keskeisiä tehtäviä on vastata muun muassa strategisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tavoitteena on teknisten palvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen luotettavalla, tehokkaalla ja taloudellisella tavalla.

	TP 2023	TA+muutos 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TEKNINEN JOHTO					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	946.804	13.000	13.000	13.000	13.000
TOIMINTATUOTOT	946.804	13.000	13.000	13.000	13.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-713.784	-241.700	-243.200	-250.000	-255.000
Palvelujen ostot	-55.290	-14.200	-17.300	-17.500	-17.700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-433.522	-1.700	-1.800	-1.900	-2.000
Muut toimintakulut	-20.390	-2.000	-2.500	-2.500	-2.100
TOIMINTAKULUT	-1.222.986	-259.600	-264.800	-271.900	-276.800
TOIMINTAKATE	-276.182	-246.600	-251.800	-258.900	-263.800
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-25.839	-20.000	-40.600	-26.700	-13.300
Poistot ja arvonalentumiset	-25.839	-20.000	-40.600	-26.700	-13.300
TILIKAUDEN TULOS	-302.021	-266.600	-292.400	-285.600	-277.100
Siitä sisäiset tulot	384.314				
Siitä sisäiset menot	-11.238	-1.400	-1.400	-1.400	-1.400
Laskennalliset menot-tulot=netto	-108.176				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Vuoden 2024 talousarviokäsittelyssä tekniseen johtoon lisättiin tilapäisesti vuodelle 2024 puolen vuoden palkkamäärärahat koulujen ja päiväkotien aterioiden kuljetuksiin. Kuljetusten järjestämisestä tulevana vuosina ei ole vielä

päätetty, joten kuljetuksiin ei ole varattu tekniselle osastolle määrärahoja 2025–2027 talousarvio- tai taloussuunnitelmakausille.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lautakunnan kokouksia kpl/v	8	10	10	10	10

YLEISET ALUEET

Tulosalue sisältää liikenneväylien ja yleisten alueiden (puistot, leikkikentät, liikuntapaikat ja venesatama sekä reitistöt) rakentamisen ja kunnossapidon, sekä yksityisteiden avustustoiminnan sekä jätehuollon. Tavoitteena on pienimuotoinen maaseutumiljööseen sopeutuva viihtyisä ja turvallinen elinympäristö, mikä on taloudellinen rakentaa ja ylläpitää. Katuja on rakennettu kaikkiaan n. 20 km, joista suurin osa on päällystetty.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
YLEISET ALUEET					
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	650	600	600	600	600
Tuet ja avustukset	3.327				
TOIMINTATUOTOT	3.977	600	600	600	600
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-109.492	-119.000	-152.200	-155.300	-158.400
Palvelujen ostot	-581.129	-506.000	-616.700	-662.000	-671.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-57.230	-62.100	-70.000	-70.500	-71.000
Avustukset	-11.591	-22.000	-22.000	-22.000	-23.000
Muut toimintakulut	-1.098	-1.500	-2.800	-2.800	-2.800
TOIMINTAKULUT	-760.540	-710.600	-863.700	-912.600	-926.200
TOIMINTAKATE	-756.562	-710.000	-863.100	-912.000	-925.600
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-295.272	-412.300	-246.500	-196.700	-155.700
Poistot ja arvonalentumiset	-295.272	-412.300	-246.500	-196.700	-155.700
TILIKAUDEN TULOS	-1.051.834	-1.122.300	-1.109.600	-1.108.700	-1.081.300
Siitä sisäiset menot	-90				
Laskennalliset menot-tuotot=netto	-155.268				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle on vuodelle 2025 lisätty kertaluonteinen 10 000 €:n määräraha veneenlaskupaikkojen kunnostamiseen. Lisäksi liikuntapaikkojen, yksityisteiden ja kaavateiden kunnossapidon määrärahoja on korotettu n. 90 000 €:lla. Useat kaavatiet tulisi peruskorjata. Suurten kustannusten vuoksi näitä hankkeita tullaan jaksottamaan rakentamishajautuksessa useammalle vuodelle. Kunnossapidon määrärahojen korotustarvetta lisäävät myös uudet kunnossapitokohteet (virkistyspolku, koirapuisto, talvikävelyreitti) ja jätelain asettamien velvoitteiden hoitaminen sekä kustannusten nousu (mm. auraspalvelut).

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Tiestön kunnossapito €/km/v	3667	3500	3500	3500	3500

KIINTEISTÖT

Tulosalue sisältää keskitetyn kiinteistönhuollon, laitoshuoltopalvelut, rakennukset ja huoneistot, maa-alueet ja asuminen. Tavoitteena on pitää kunnan kiinteistöt käyttökuntoisina ja tarjota asianmukaiset, viihtyisät, terveelliset ja turvalliset toimi- ja asuintilat. Laitoshuoltopalvelujen (siivouspalvelut) tavoitteena on tuottaa asiakkaille

taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti siisti ja turvallinen asuin- ja työskentely-ympäristö ottaen huomioon jokaisen kohteen erityispiirteet. Oikein suoritettuna ja ammattitaitoisella siivoustyöllä on suuri merkitys kiinteistöjen kunnolle ja tulevaisuuden investointitarpeille. Kiinteistöhoitotyö käsittää kaikki kunnan suorassa omistuksessa olevat rakennukset, joita on yhteensä 23 kpl ja joiden tilavuus on n. 107 000 m³. Em. lisäksi kunnalla on osakkeita kahdessa kiinteistöyhtiössä. Tekninen osasto huolehtii myös ASPA:n palveluasumisyksikön kiinteistöhoitotoista. Maa-alueita kunnan omistuksessa on yhteensä n. 800 ha. Kunnan suoraan omistamia vuokra-asuntoja kunnan kiinteistöillä on 61 kpl. Luku sisältää 58 tehostetun palveluasumisen asuntoa, jotka ovat nykyisin Lapin hyvinvointialueen hallinnassa. Kunnan sähköisen tonttipörssin hyödyntämistä pyritään aktivoimaan markkinoimalla tonttipörssiä myyjille ja ostajille.

Suunnitelmakaudella tullaan jatkamaan kiinteistötietojen täydentämistä kiinteistörekisteriin, jolla mahdollistetaan pitkän tähtäimen peruskorjausohjelman laatiminen. Metsähoitosuunnitelma valmistuu v. 2024, jonka pohjalta voidaan tehostaa kunnan talousmetsien hyödyntämistä.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KIINTEISTÖT					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	19.996	10.000	10.500	10.000	10.000
Maksutuotot	3.637	4.400	4.000	4.000	4.000
Muut toimintatuotot	1.450.667	1.385.600	1.528.300	1.536.000	1.544.000
TOIMINTATUOTOT	1.474.300	1.400.000	1.542.800	1.550.000	1.558.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-738.969	-733.000	-753.800	-770.000	-785.000
Palvelujen ostot	-350.522	-358.300	-366.700	-370.700	-378.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-753.676	-783.100	-800.400	-809.000	-812.000
Muut toimintakulut	-218.478	-87.800	-117.300	-221.000	-125.000
TOIMINTAKULUT	-2.061.646	-1.962.200	-2.038.200	-2.170.700	-2.100.000
TOIMINTAKATE	-587.345	-562.200	-495.400	-620.700	-542.000
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-591.778	-671.700	-552.700	-631.200	-735.400
Poistot ja arvonalentumiset	-591.778	-671.700	-552.700	-631.200	-735.400
TILIKAUDEN TULOS	-1.179.123	-1.233.900	-1.048.100	-1.251.900	1.277.400
Siitä sisäiset tulot	1.853				
Siitä sisäiset menot	-228.022	-230.000	-230.000	-230.000	-230.000

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tuottoja on tarkistettu mm. terveyskeskuksen keskuskeittiön vuokrauksen osalta. Vuoden 2025 taloussuunnitelmaan aiemmin varattu keskusvaraston purkamiskustannuksiin tarkoitettu 100 000 €:n määräraha on siirretty vuodelle 2026, koska uuden keskusvaraston rakentamisesta tai toimintojen muunlaisesta järjestämisestä ei ole vielä lopullisia suunnitelmia. Muihin toimintakuluihin on lisätty Paakonkarin ja Heikkelin huoneistojen vuokriin/vastikkeisiin määrärahoja n. 40 000 €. Lisäksi tarkistuksia on tehty kiinteistöjen sähkö-, vesi- ja lämmitysmäärärahoihin sekä siivouspalveluiden ostomäärärahoihin. Ryhmäpäiväkodin vuokraamiseen varatut määrarahat on poistettu kokonaan. Sen sijaan Varejoen koulun mahdollista myyntiä tai LAPHA:n vuokrasopimusten mahdollista päättymistä ei ole huomioitu talousarviossa tai taloussuunnitelmissa.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kiinteistöjen kunnossapitokustannukset €/m ³ /vuosi	15	16	16	16	16

LÄMPÖKESKUS

Tulosalue sisältää kunnan kaukolämpötoiminnan. Tavoitteena on lämpöenergian tuottaminen kilpailukykyiseen hintaan sekä varalämmitysjärjestelmien (öljykattilat) käyttövalmiuden ylläpito. Lämpölaitoksen kokonaiskapasiteetti on 4,7 MW, josta kiinteän kotimaisen polttoaineen käyttökapasiteetti on 2,5 MW. Lämpötuotanto v. 2023 oli n. 9075 MWh. Kaukolämpöliittymiä on 60. Verkoston pituus on n. 4,8 km. Koulukeskuksen vanha lämpölaitos toimii varalämmönlähteenä.

Vuonna 2024 on aloitettu häiriötilanteisiin varautumiseen ja varalämmitysjärjestelmän muuttamiseen liittyviä toimia rakentamishjelmaan varatuilla määrärahoilla. Vuonna 2025 tullaan saattamaan hanke loppuun. Toimenpiteillä saadaan lämmitysöljyn käyttö huomattavasti pienemmäksi ja siirrytään kohti uusiutuvan energia käyttöä.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LÄMPÖKESKUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	500.150	480.000	500.000	510.000	510.000
Muut toimintatuotot	2.000				
TOIMINTATUOTOT	502.150	480.000	500.000	510.000	510.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-49.359	-38.000	-42.000	-42.900	-44.000
Palvelujen ostot	-19.190	-23.000	-23.300	-23.500	-23.900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-350.238	-323.100	-434.700	-446.500	-455.000
TOIMINTAKULUT	-418.786	-384.100	-500.000	-512.900	-522.900
TOIMINTAKATE	83.364	95.900	0	-2.900	-12.900
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-61.700	-116.400	-24.600	-14.000	-11.400
Poistot ja arvonalentumiset	-61.700	-116.400	-24.600	-14.000	-11.400
TILIKAUDEN TULOS	21.664	-20.500	-24.600	-16.900	-24.300
Siitä sisäiset tulot	227.638	230.000	230.000	230.000	230.000
Laskennalliset menot-tulot=netto	-39.584				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Tulosalueelle ei ole suunnitelmakaudella odotettavissa toiminnallisia muutoksia. Polttoaineiden markkinahintojen voimakas kasvu on nostanut lämmityspolttoaineiden hintatasoa merkittävästi viime vuosina, joten polttoaineiden ostoon varattuja määrärahoja on korotettu.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kotimaisen polttoaineen osuus %	96	90	90	90	90

KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ

Tulosalue sisältää kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristön tulosityksiköt.

Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvat erityislakeihin perustuvat lupapäätökset ja hyväksynnit sekä rakennustyön valvontaan liittyvät katselmukset ja tarkastukset. Lisäksi rakennusvalvonnan tehtäviä ovat luvattoman rakentamisen ja rakennetun ympäristön hoidon valvonta sekä rakentamisen yleinen neuvonta. Rakennusvalvonnan tavoitteena on valvoa rakentamista yleisen edun kannalta sekä edistää rakennusten turvallisuutta ja terveellisyyttä sekä viihtyisää ympäristöä. Rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen lupahakujärjestelmä. Järjestelmän avulla kehitetään lupaprosesseja ja sujuvoitetaan lupien hakemista ja käsittelyä.

Ympäristö-tulosyksiköön kuuluvat ympäristönsuojelu, ympäristöterveysvalvonta, öljyvahinkojen torjunta ja ajoneuvojen siirto. Ympäristönsuojelun palvelut ostetaan Rovaniemen kaupungilta ja ympäristöterveydenhuollon palvelut Meri-Lapin ympäristöpalveluilta. Ostopalvelusopimukset ovat kuntastrategian mukaisia kumppanuuksia.

Kaavoitus-tulosyksikön tavoitteena on turvallisen ja viihtyisän elinympäristön ylläpitäminen ja kehittäminen sekä vetovoimaisten rakennuspaikkojen lisääminen.

KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT					
Maksutuotot	15.349	20.000	20.000	20.000	20.000
Tuet ja avustukset	1.000				
Muut toimintatuotot	200				
TOIMINTATUOTOT	16.549	20.000	20.000	20.000	20.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-19.754	-36.000	-33.000	-34.000	-35.000
Palvelujen ostot	-93.759	-149.600	-155.100	-156.600	-160.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30	-4.000	-4.000	-4.000	-4.100
TOIMINTAKULUT	-113.544	-189.600	-192.100	-194.600	-199.100
TOIMINTAKATE	-96.995	-169.600	-172.100	-174.600	-179.100
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-4.261	-43.300	-3.200	-200	-100
Poistot ja arvonalentumiset	-4.261	-43.300	-3.200	-200	-100
TILIKAUDEN TULOS	-101.256	-212.900	-175.300	-174.800	-179.200
Siitä sisäiset tulot	390				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-5.961				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Suunnitelmakaudella ei ole odotettavissa muita toiminnallisia muutoksia.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Myönnettyt rakentamisen luvat ja käsitellyt ilmoitukset kpl	57	50	50	50	50

14 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toiminta-ajatus ja toiminnalliset tavoitteet

Sivistyslautakunta tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuksia monipuoliseen itsensä kehittämiseen ja osallistumiseen ylläpitämällä ja kehittämällä varhaiskasvatus-, koulutus-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita.

Strateginen suunta	Strategian tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TA-tavoite
Viihtyvyys	Viihtyisä Tervola kaikille	Kouluikäisten harrastusmahdollisuuksien lisääminen Harrastamisen Suomen mallin ja Koulukerhojen kehittämisen avulla	Kerhojen lkm	12
Elinvoima	Elinvoimainen, vetovoimainen ja pitovoimainen maaseutupaikajä	Kolmannen sektorin tukeminen	Järjestöyhdyskunnan koordinoimat järjestötoiminnat kpl Sivistystoimen avustukset järjestöille €	2 23 000
Hyvinvointi	Toimivat palvelut ja hyvinvoivat kuntalaiset ja työntekijät kaikissa eri elämäntilanteissa	Viihtyisien ja turvallisten oppimis- ja toimintaympäristöjen ylläpitäminen yksiköiden sortteeraustuokioiden avulla	Sortteeraustuokioiden lkm	2
		Koulurauhan edistäminen	Koulujen koulurauhakyselyissä kysymyksen "minua on kiusattu lähikoloina" tulos = ei kiusattu %	100
		Liikunnallisen elämäntavan ja hyvinvoinnin edistäminen liikuntaneuvonnan avulla	Liikuntaneuvonnan asiakaslkm	10
Paikallisuus	Paikallisen osaamisen ja tuotannon arvostaminen	Paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa järjestetyt tapahtumat ja tilaisuudet	Tapahtumien ja tilaisuuksien lkm	10
		Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen vuotuisten sivistystoimen palautekyselyiden avulla	Palautekyselyiden lkm	3
Positiivinen ja osallistava viestintä	Kuntalaiset, kumppanit ja muut tahot saavat tietoa Tervolan kunnan toiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista positiivisen ja osallistavan viestinnän kautta	Sivistystoimen yksiköt viestivät aktiivisesti palveluistaan	Kunnan somekanaviin postanneiden yksiköiden lkm Palvelutiedotteiden lkm	10 4

Sivistyslautakunnan tuloarviot ja määrärahat tulosalueittain

Sivistyslautakunta sisältää sivistystoimen johdon, varhaiskasvatuksen, peruskoulutuksen, lukiokoulutuksen, aikuiskoulutuksen ja vapaa-aikan tulosalueet.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	44.411	29.740	26.900	4.700	4.700
Maksutuotot	51.561	106.700	79.700	120.000	65.000
Tuet ja avustukset	127.074	82.960	97.100	32.500	32.500
Muut toimintatuotot	800				
TOIMINTATUOTOT	223.846	219.400	203.700	157.200	102.200
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-4.004.472	-4.422.500	-4.668.300	-4.760.800	-4.853.400
Palvelujen ostot	-1.335.770	-1.532.800	-1.781.400	-1.783.200	-1.796.600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-261.189	-268.500	-283.500	-283.500	-284.500
Avustukset	-95.026	-183.000	-183.000	-183.700	-183.700
Muut toimintakulut	-17.914	-13.100	-13.500	-12.800	-12.800
TOIMINTAKULUT	-5.714.372	-6.419.900	-6.929.700	-7.024.000	-7.131.000
TOIMINTAKATE	-5.490.526	-6.200.500	-6.726.000	-6.866.800	-7.028.800
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-37.927	-44.700	-37.100	-33.400	-31.000
Poistot ja arvonalentumiset	-37.927	-44.700	-37.100	-33.400	-31.000
TILIKAUDEN TULOS	-5.528.453	-6.245.200	-6.763.100	-6.900.200	-7.059.800
Siitä sisäiset menot	-375.878	-4.800	-4.800	-4.800	-4.800
Laskennalliset menot-tulot=netto	-1.194.704				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Sivistyslautakunnan talousarvioehdotus 2025 ylittää TS2025 toimintakatteen yhteensä 400 000 €. Henkilöstöku-
lujen ylitystarve selittyy arvioitua suuremmista sopimuskorotuksista, vuorohoidon kysynnän lisääntymisestä, pe-
rusopetuksen lakisääteisistä lisätunneista, uusista varhaiskasvatuksen sosionomien toimista ja varhaiskasvatuk-
sen ja opetuksen välttämättömistä sijaiskuluihin varautumisesta. Palvelujen ostojen ylistystarve selittyy pääosin
kuljetus-, ateria- ja palvelusetelikustannusten nousuna sekä kotikuntakorvausmenojen nousuna.

SIVISTYSTOIMEN JOHTO

Sivistystoimen johdon tulosalueen tehtävänä on mahdollistaa sivistyslautakunnan päätöksenteko sekä sivistys-
osaston palveluiden tuottaminen. Tulosalueella työskentelee sivistysjohtaja sekä hallintosihteeri, jonka työpanok-
sesta 10 % menee Kivalo-opiston tehtäviin. Sivistystoimen johto vastaa sivistysosaston strategisesta, toiminnalli-
sesta ja taloudellisesta suunnittelusta ja seurannasta sekä osaston henkilöstörekrytoinneista. Sivistystoimen johto
koordinoi osaston viestintää, jotta se tukisi mahdollisimman hyvin kuntastrategian ja kuntabrändin tavoitteita.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
SIVISTYSTOIMEN JOHTO					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot				4.700	4.700
Maksutuotot	4.624	4.700	4.700		
TOIMINTATUOTOT	4.624	4.700	4.700	4.700	4.700
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-99.480	-98.600	-149.600	-151.200	-153.600
Palvelujen ostot	-5.715	-8.000	-7.000	-7.000	-7.400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.149	-3.000	-2.000	-2.000	-2.000
TOIMINTAKULUT	-106.343	-109.600	-158.600	-160.200	-163.000
TOIMINTAKATE	-101.718	-104.900	-153.900	-155.500	-158.300
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot		-7.500	-5.800	-14.200	-19.200

Poistot ja arvonalentumiset		-7.500	-5.800	-14.200	-19.200
TILIKAUDEN TULOS	-101.718	-112.400	-159.700	-169.700	-177.500
Siitä sisäiset menot	-663	-400	-400	-400	-400
Laskennalliset menot-tulot=netto	-5.580				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat hallintosihteerin 10 % työpanoksen myymisestä Kivalo-opistolle. Tulosalueen menot näyttäytyvät edellistä vuotta suurempina, koska sivistysjohtajan palkkakulut sijoittuvat jatkossa kokonaisuudessaan tälle tulosalueelle. Uuden vapaa-aikatulosalueen esimiehen tehtävät siirtyvät sivistysjohtajalta kirjasto- ja vapaa-aikajohtajalle.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lautakunnan kokouksia kpl	7	7	7	7	7

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka. Tulosalueen tehtävänä on varhaiskasvatuspalveluiden järjestäminen tervolalaisille perheille heidän tarpeidensa mukaisesti.

Varhaiskasvatuspalveluita tarjotaan Lapinniemen päiväkodissa sekä Louen ja Kirkonkylän ryhmäperhepäiväkohteissa. Lisäksi varhaiskasvatuspalveluita hankitaan palveluseteleillä yksityisiltä palveluntuottajilta. Lapinniemen päiväkotitoiminta tarjoaa vuoroa vuorohoitoa sitä tarvitseville perheille. Toimintavuoden 2024-2025 alkaessa varhaiskasvatuksessa oli 117 lasta (näistä palvelusetelillä 19) ja 20 kunnallista työntekijää. Varhaiskasvatukseen sisältyy lisäksi Kelan kautta maksettavat lastenhoidon tuet. Näiden tukien piirissä on ollut keskimäärin 25 lasta (luku vaihtelee kuukausittain). Kuntalisää saavia perheitä oli toimintavuoden alussa 12. Varhaiskasvatukseen palvelutarve on viime vuodelta pysynyt korkeana, 1-6 -vuotiaista lapsista n. 75 % on varhaiskasvatuspalveluiden piirissä. Syntyvyys on pysynyt kohtuullisella tasolla, vuonna 2022 syntyi 27 lasta, vuonna 2023 27 lasta ja vuodelle 2024 odotetaan syntyvän 24 lasta.

Henkilöstösuunnitelmassa esitetään kolmen varhaiskasvatuksen sosionomin toimen perustamista 1.8.2025 alkaen. Samassa yhteydessä lakkaisi kaksi määräraikaista lastenhoitajan tointa. Tämä muutos perustuu varhaiskasvatuslain 37 §:ään päiväkodin henkilöstön rakenteesta. Lakimuutos tulee voimaan 1.1.2030, mutta kunnat ovat alkaneet jo ennakoivasti muuttaa henkilöstön rakennetta mahdollistaakseen lain hengen mukaisen pedagogisen kehittämisen.

Suunnitelmavuoden tavoitteena on syventää varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaista pedagogista ja erityispedagogista osaamista ja toimintaa. Tavoitteena on lapsilähtöisen toiminnan omaksuminen lasten oikeuksiin perustuen.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
VARHAISKASVATUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	775				
Maksutuotot	14.032	70.000	50.000	45.000	40.000
Tuet ja avustukset	23.000	11.700			
TOIMINTATUOTOT	37.807	81.700	50.000	45.000	40.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-931.467	-982.800	-1.019.600	-1.061.000	-1.086.000
Palvelujen ostot	-383.546	-415.800	-451.400	-452.000	-452.500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9.989	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000

Avustukset	-77.087	-160.000	-160.000	-160.000	-160.000
Muut toimintakulut	-3.895				
TOIMINTAKULUT	-1.405.984	-1.570.600	-1.643.000	-1.685.000	-1.710.500
TOIMINTAKATE	-1.368.178	-1.488.900	-1.593.000	-1.640.000	-1.670.500
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-6.720	-3.400	-5.700	-3.900	
Poistot ja arvonalentumiset	-6.720	-3.400	-5.700	-3.900	
TILIKAUDEN TULOS	-1.374.898	-1.492.300	-1.598.700	-1.643.900	-1.670.500
Siitä sisäiset menot	-133.936	-500	-500	-500	-500
Laskennalliset menot-tu- lot=netto	-186.398				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Yhä useampi lapsi on oikeutettu maksuttomaan varhaiskasvatukseen tehtyjen lakimuutosten myötä. Lisäksi sivistyslautakunta on päättänyt tarjota 12 kuukautta maksutonta varhaiskasvatusta kaikille lapsille. Nämä linjaukset pienentävät varhaiskasvatusmaksujen tulokertymää. Vuonna 2025 maksutuottoja arvioidaan kertyvän korkeintaan 50 000 €. Näyttää siltä, että valtakunnallisesti ollaan menossa kohti maksutonta varhaiskasvatusta, joten maksutuotot todennäköisesti pienenevät vuosittain. Henkilöstökuluja nostavat paitsi tehdyt sopimuskorotukset myös kasvaneet vuorohoidon tarve ja uudet sosionomien toimet. Palvelusetelin indeksikorotus 1.8.2024 alkaen nostaa palvelujen ostojen määräraahatarvetta. Ateriahinnat nousevat merkittävästi.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Lapsia (keskimäärin vuoden aikana)	115	110	120	115	115
Hoitopäiviä (vuodessa)	18 161	14 000	18 000	16 500	16 500

PERUSKOULUTUS

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Opetussuunnitelman perusteet antavat yhtenäisen pohjan paikallisille opetussuunnitelmille ja siten vahvistavat koulutuksen tasa-arvoa koko maassa.

Perusopetusta järjestetään Kaisajoen, Louen ja Mattisen kouluissa esi-6 -luokille sekä Lapinniemen koulussa esi-9 -luokille. Erityisen tuen oppilaat opiskelevat joko yleisopetuksen luokkiin integroituina tai Lapinniemen koulun pienryhmässä. Valmistavan opetuksen ryhmä perustetaan tarvittaessa Lapinniemen koululle. Peruskouluissa on oppilaita lukuvuonna 2024-2025 esioppilaat ja valmistavan luokan oppilaat mukaan lukien 317. Opettajia on 37, joista osa opettaa myös lukiossa ja koulunkäynninohjaajia on 8. Iltapäivätoimintaa järjestetään Lapinniemen ja Louen kouluilla. Kaisajoen ja Mattisen kouluilta järjestetään kuljetus Kirkonkylän iltapäivätoimintaryhmään.

Oppilasennusteen mukaan syksyllä 2026 Louen koulun oppilasmäärä näyttäisi putoavan 25 oppilaaseen ja pysyttelevän alle 28 oppilaan rajan. Oppilasmäärä tarkistetaan syksyllä 2025.

Suunnitelmakauden tavoitteena on edelleen syventää opetussuunnitelman mukaista pedagogista osaamista ja toimintakulttuuria. Turvallisten oppimisympäristöjen kehittäminen on keskiössä. Palveluita kehitetään saatujen arviointipalautteiden ja muun käytettävissä olevan arviointitiedon pohjalta. Oppilaiden tuen järjestäminen muuttuu 1.8.2025 alkaen. Opetushallitus antaa uudet opetussuunnitelman perusteet asiasta talven aikana.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
PERUSKOULUTUS					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	43.284	29.740	26.900		
Maksutuotot	30.405	25.000	20.000	70.000	20.000
Tuet ja avustukset	62.900	34.260	56.000		
Muut toimintatuotot	800				
TOIMINTATUOTOT	137.389	89.000	102.900	70.000	20.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2.289.215	-2.565.400	-2.748.800	-2.789.200	-2.841.100
Palvelujen ostot	-734.913	-877.000	-1.071.100	-1.071.100	-1.081.400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-185.703	-166.300	-177.300	-177.300	-177.300
Muut toimintakulut	-12.499	-8.400	-11.800	-11.800	-11.800
TOIMINTAKULUT	-3.222.330	-3.617.100	-4.009.000	-4.049.400	-4.111.600
TOIMINTAKATE	-3.084.941	-3.528.100	-3.906.100	-3.979.400	-4.091.600
Poistot ja arvonalentumiset Suunnitelman mukaiset poistot	-18.767	-20.600	-12.700	-10.200	-10.300
Poistot ja arvonalentumiset	-18.767	-20.600	-12.700	-10.200	-10.300
TILIKAUDEN TULOS	-3.103.708	-3.548.700	-3.918.800	-3.989.600	-4.101.900
Siitä sisäiset menot	-218.672	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Laskennalliset menot-tu- lot=netto	-818.195				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat kotikuntakorvaustuloista, iltapäivätoiminnan maksutuotoista sekä hankerahoituksista. Henkilöstökuluja nostavat paitsi tehdyt sopimuskorotukset myös 1.8.2025 tuntijakoon tulevat 3 lisätuntia kaikilla neljällä koululla. Myös iltapäivätoiminnan henkilöstökulut nousevat, koska Lapha ei jatkossa osallistu toiminnan rahoittamiseen. Koulukuljetukset kilpailutetaan syksyn 2024 aikana ja uusi sopimuskausi käynnistyy 1.8.2025. Kuljetushinnat todennäköisesti nousevat ja ateriahinnat nousevat merkittävästi. Kotikuntakorvausmenot ovat merkittävästi aiemmin arvioitua suuremmat johtuen tehdyistä uusista sijoituspäätöksistä.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Oppilaita	314	314	301	294	282
Oppilaita, 11-v oppivelvollisuus	6	6	6	5	5
Iltapäivätoimintaan osallistuvia	25	25	23	21	18

LUKIOKOULUTUS

Lukiokoulutus tuottaa opiskelijalle laaja-alaisen yleissivistyksen ja antaa valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Lukio-opintojen päätteeksi suoritetaan valtakunnallinen ylioppilastutkinto. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä myös lukio-opetus muuttui maksuttomaksi opiskelijalle. Sivistyslautakunta on lisäksi päättänyt, että Tervolan lukion päätoimisille opiskelijoille tarjotaan maksuton B-ajokorttiopetus syksystä 2023 alkaen.

Tervolan lukiossa opiskelee lukuvuonna 2024-2025 36 opiskelijaa. Rehtori ja koulusihteeri sekä liki kaikki opettajat ovat yhteisiä Lapinniemen koulun kanssa. Oppilasennusteen mukaan taloussuunnitelmavuosina lukion opiskelijamäärä näyttäisi olevan 30-40 opiskelijaa. Tervolan keskustasta on lähimpään lukioon matkaa 38 km ja reuna-alueilta huomattavasti enemmän. Oma lähilukio onkin merkittävä palvelu tervolalaisille nuorille ja perheille sekä

kunnalle tärkeä vetovoimatekijä. Oma lukio mahdollistaa perusopetuksen opettajien opetusvelvollisuuden täyttymisen ja näin ollen tukee kelpoisten opettajien rekrytointia kuntaan.

Tervolan lukio tarjoaa turvallisen opiskeluympäristön sekä laadukkaan ja ajanmukaiseen pedagogiikkaan perustuvan lukio-opetuksen. Tavoitteena on lukion vetovoimaisuuden lisääminen lukion tulevaisuuden turvaamiseksi.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
LUKIOKOULUTUS					
TOIMINTATUOTOT					
Tuet ja avustukset	21.174	15.000	20.000	20.000	20.000
TOIMINTATUOTOT	21.174	15.000	20.000	20.000	20.000
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-391.030	-420.600	-440.300	-444.700	-451.700
Palvelujen ostot	-74.319	-69.000	-83.400	-84.400	-85.900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16.333	-30.000	-29.000	-29.000	-30.000
Muut toimintakulut	-800	-4.000	-1.000	-1.000	-1.000
TOIMINTAKULUT	-482.482	-523.600	-553.700	-559.100	-568.600
TOIMINTAKATE	-461.308	-508.600	-533.700	-539.100	-548.600
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1				
Poistot ja arvonalentumiset	-1				
TILIKAUDEN TULOS	-461.309	-508.600	-533.700	-539.100	-548.600
Siitä sisäiset menot	-21.909	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Laskennalliset menot-tulot=netto	-115.427				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat Kelan koulumatkatukiosuuksista. Myös lukiokoulutusta koskee 1.8.2025 käynnistyvä koulukuljetusten uusi sopimuskausi ja todennäköisesti kohoavat hinnat. Lukion koulukuljetuskulut vaihtelevat vuosittain riippuen opiskelijoiden koulumatkoista. Tällä hetkellä koulukuljetusetuuden saajia on aiempaa enemmän. Lukiossa aloitti syksyllä 2024 16 opiskelijaa ja tämän vuoksi myös ajokorttiopetukseen on varattu enemmän määrärahaa. Ateriahinnat nousevat merkittävästi.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Opiskelijoita	31	33	36	41	42
Yo-tutkintoja	7	13	9	8	16

AIKUISKOULUTUS

Kivalo-opisto on seudullinen kansalaisopisto, joka toimii Kemin, Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien alueella. Isäntäkuntana toimii Kemin kaupunki. Päätöksenteosta vastaa Kemin kaupungin vapaan sivistystyön jaosto, jossa Tervolalla on kaksi edustajaa. Opistossa on tarjolla kansalaistaitoihin valmentavia ja yhteiskunnallisia opintoja, yleissivistäviä opintoja sekä harrastuksellista, omaan mielenkiintoon perustuvaa tietojen ja taitojen kartuttamista. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirkonkylän lisäksi opetusta pyritään järjestämään mahdollisimman monella kylällä lähellä kuntalaisia. Tavoitteena on, että opisto palvelee kaikenikäisiä kuntalaisia ja tarjoaa vuosittain paitsi tuttuja, myös uutuuskursseja ja uusia harrastusmahdollisuuksia. Maahanmuuttajien lukutaitokoulutusta järjestetään yhteistyössä opiston kanssa.

Opistopalveluiden keskeisenä tavoitteena on toiminnallaan ja tarjonnallaan lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja viihtymistä sekä kasvattaa yhteisöllisyyttä.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
AIKUISKOULUTUS					
TOIMINTAKULUT					
Palvelujen ostot	-94.801	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-887	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
TOIMINTAKULUT	-95.688	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
TOIMINTAKATE	-95.688	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
TILIKAUDEN TULOS	-95.688	-95.000	-95.000	-95.000	-95.000
Siitä sisäiset menot	-80				
Laskennalliset menot-tulot=netto	-316				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Opistopalveluita varaudutaan hankkimaan 90 000 eurolla.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Opiskelijoita	583	650	600	600	600
Oppitunteja	2 899	4 000	3 000	3 000	3 000

VAPAA-AIKA

1.1.2025 alkaen tämä tulosalue sisältää entisen vapaa-ajan ja kirjaston tulosalueet. Tulosalueen lähiesimiehenä toimii kirjasto- ja vapaa-aikajohtaja. Hänen lisäksi tulosalueella työskentelee kolme kirjastoammattilaista ja kolme ohjaajaa.

Kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon.

Tervolan kunnan pääkirjasto sijaitsee Lapinniemen koulun kiinteistössä. Omatoimikirjastopalvelun ansiosta asiakkaat voivat käyttää kirjaston palveluita ja tiloja omatoimisesti myös säännöllisten asiakaspalveluaikojen ulkopuolella.

Vapaa-aikapalvelut sisältävät kulttuuri- ja nuorisotapahtumat, nuorisotyön eri muodot, etsivän nuorisotyön, terveysliikunnan, liikuntaneuvonnan, hyvinvoinnin edistämisen, vapaa-aikatoimen avustustoiminnan, kotiseutuarkistotyön sekä järjestöyhdyshenkilötyön. Lisäksi tulosalue sisältää Meri-Lapin musiikkiopiston ja Jousikvartetin Tervolan kuntaosuudet. Vapaa-aikapalveluiden käytössä on yksi nuorisotila Kirkonkylällä.

Suunnitelmakauden tavoitteena on luoda uudesta tulosalueesta tehokas ja innovatiivinen tapahtuma- ja kirjastopalveluiden tuottaja. Keskeisenä tavoitteena on myös liikuntaneuvonnan käynnistäminen ja kehittäminen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin monitahoinen edistäminen. Vapaa-ajan tulosalue on aktiivinen viestijä ja markkinoija ja tekee sivistystoimea ja kuntaa positiivisesti näkyväksi.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
VAPAA-AIKA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	352				
Maksutuotot	540	4.000	5.000	5.000	5.000
Tuet ja avustukset	20.000	22.000	21.100	12.500	12.500
TOIMINTATUOTOT	20.892	26.000	26.100	17.500	17.500
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-130.828	-190.200	-310.000	-314.700	-321.000
Palvelujen ostot	-25.026	-53.000	-78.500	-78.700	-79.400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4.931	-8.500	-58.200	-58.200	-58.200
Avustukset	-17.939	-23.000	-23.000	-23.700	-23.700
Muut toimintakulut	-81		-700		
TOIMINTAKULUT	-178.804	-274.700	-470.400	-475.300	-482.300
TOIMINTAKATE	-157.912	-248.700	-444.300	-457.800	-464.800
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-190	-1.200	-500	-5.100	-1.500
Poistot ja arvonalentumiset	-190	-1.200	-500	-5.100	-1.500
TILIKAUDEN TULOS	-158.102	-249.900	-444.800	-462.900	-466.300
Siitä sisäiset menot	-475	-700	-900	-900	-900
Laskennalliset menot-tulot=netto	-23.773				

Perustelut tuloarvioille ja määrärahoille:

Toimintatuotot muodostuvat tapahtumien toimintatuotoista, kirjaston perimistä maksutuotoista ja etsivän nuorisotyön sekä harrastamisen Suomen mallin hanketuloista. Etsivän nuorisotyön hankerahoitus on valtakunnallisesti pienentynyt, joten omavastuuosuus on aiempaa suurempi.

Toiminnan tunnuslukuja	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Nuorisotilakäyntejä	1 274	1 500	1 500	1 500	1 500
Tapahtumia	74	40	140	140	140
Avustusten saajia	17	11	12	13	14
Lainoja	54 023	49 000	50 000	50 000	50 000
Asiakaskäyntejä	22 733	18 000	18 000	18 000	18 000
Verkkopalvelukäyntejä	13 207	14 000	15 000	15 000	15 000
Kokonaislainaus/asukasluku	-	-	16	16	16
Lainan hinta € (toimintakulut/lainaus)	-	-	6	6	6

15 Käyttötalouden osan yhdistelmä tulosalueittain

ulkoinen+sisäinen	TOIMINTA- TULOT TA 2025	TOIMINTA- MENOT TA 2025	TOIMINTA- KATE TA 2025	TOIMINTA- TULOT TS 2026	Muutos %	TOIMINTA- MENOT TS 2026	Muutos %	TOIMINTA- KATE TS 2026	Muutos %	TOIMINTA- TULOT TS 2027	Muutos %	TOIMINTA- MENOT TS 2027	Muutos %	TOIMINTA- KATE TS 2027	Muutos %
Kunnanvaltuusto	Strateginen johto	32 800	-32 800		-6,1	30 800	6,1	-30 800				30 800		-30 800	
		32 800	-32 800		-6,1	30 800	6,1	-30 800				30 800		-30 800	
Kunnanhallitus	Yleisjohto	2 544 900	-2 261 800	259 500	2,5	2 608 000	-3,8	-2 348 500	-2,1	254 100	2,5	2 672 500	0,4	-2 418 400	-3,0
	Henkilöstö	43 500	-419 800	43 500	0,6	463 400	-0,9	-419 900		43 500	0,4	465 100		-421 600	-0,4
	Elinkeinojen kehittäminen	178 500	-327 500	178 500	3,1	509 100	-4,1	-330 600		178 500	0,1	509 100		-330 600	-0,1
	Julkisen liikenne	45 000	-128 400	45 000	1,9	178 700	-3,0	-133 700	-1,0	45 000	1,8	178 800		-133 800	-2,2
		550 100	-3 137 500	526 500	-4,3	3 759 200		-3 232 700		521 100		3 825 500		-3 304 400	
Tarkastusltk	Tarkastustoimi	17 900	-17 900		11,2	19 900	-11,2	-19 900				19 900		-19 900	
		17 900	-17 900		11,2	19 900	-11,2	-19 900				19 900		-19 900	
Keskusvaaliitk	Vaalit	1 500	-12 900							5 000		13 500		-8 500	
		1 500	-12 900							5 000		13 500		-8 500	
Maaseutultk	Maaseutuelinkeinot	256 700	-24 000	256 700		280 700		-24 000		256 700		280 700		-24 000	
		256 700	-24 000	256 700		280 700		-24 000		256 700		280 700		-24 000	
Tekninen ltk	Tekninen johto	13 000	-251 800	13 000	2,7	271 900	-2,8	-258 900		13 000	1,8	276 800		-263 800	-1,9
		600	-863 700	600	5,7	912 600	-5,7	-912 000		600	1,5	926 200		-925 600	-1,5
	Yleiset alueet														
	Kiinteistöt	1 542 800	-495 400	1 550 000	0,5	2 170 700	-25,3	-620 700	0,5	1 558 000	-3,3	2 100 000	1,9	-542 000	12,7
	Lämpökeskus	500 000	0	510 000	2,6	512 900	-1,5	-2 900		510 000	2,3	522 900		-12 900	-344,8
	Kaavoitus ja ympäristö	20 000	-172 100	20 000	1,3	194 600	-10,5	-174 600		20 000	-0,9	199 100		-179 100	-2,6
		2 076 400	-1 782 400	2 093 600	0,8	4 062 700		-1 969 100		2 101 600		4 025 000		-1 923 400	2,3
Sivistysltk	Sivistystoimen johto	4 700	-153 900	4 700	1,0	160 200	-1,0	-155 500		4 700	1,7	163 000		-158 300	-1,8
		50 000	-1 593 000	45 000	2,6	1 685 000	-3,0	-1 640 000	-11,1	40 000	1,5	1 710 500		-1 670 500	-1,9
	Varhaiskasvatus	102 900	-3 906 100	70 000	1,0	4 049 400	-1,9	-3 979 400	-71,4	20 000	1,5	4 111 600		-4 091 600	-2,8
	Peruskoulutus	20 000	-533 700	20 000	1,0	559 100	-1,0	-539 100		20 000	1,7	568 600		-548 600	-1,8
	Lukiokoulutus		-95 000			95 000	-3,0	-457 800		17 500	1,5	482 300		-95 000	-1,5
	Vapaa-aika	26 100	-444 300	17 500	1,0	475 300	-2,1	-457 800	-35,0	102 200	1,5	7 131 000		-464 800	-2,4
Tulosalueet yht.		3 088 400	-11 733 500	3 034 000	-1,8	15 177 300	-3,5	-12 143 300	-7,6	2 986 600	1,0	15 326 400		-12 339 800	-1,6

TULOSLASKELMAOSA

Tulorahoituksen riittävyyttä palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin tarkastellaan tuloslaskelman avulla. Tuloslaskelma esitetään sekä sisäiset erät sisältävänä, että vain kunnan ulkoiset erät sisältävänä. Tervolan kunnassa ei budjetoida tilinpäätössiirtoja eli poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutoksia. Näin ollen tuloslaskelman viimeinen rivi talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien osalta on tilikauden tulos. Tuloslaskelmaosassa esitetään lisäksi tulorahoituksen riittävyyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

Tuloslaskelma sekä tulorahoituksen riittävyyden tunnusluvut ja tavoitteet

TULOSLASKELMA ULKONEN/SISÄINEN

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot					
Myyntitulot	1 711 258	690 240	804 300	766 500	766 100
Maksutulot	372 737	418 200	365 800	406 100	351 100
Tuet ja avustukset	521 437	621 960	382 100	317 500	317 500
Muut toimintatulot	1 462 305	1 393 500	1 536 200	1 543 900	1 551 900
	4 067 737	3 123 900	3 088 400	3 034 000	2 986 600
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-7 224 608	-7 411 970	-7 649 800	-7 787 400	-7 940 300
Palvelujen ostot	-3 656 737	-3 965 800	-4 654 400	-4 726 400	-4 776 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 963 120	-1 545 800	-1 686 700	-1 703 800	-1 720 600
Avustukset	-369 392	-502 300	-656 200	-681 900	-707 900
Muut toimintamenot	-295 835	-128 800	-174 800	-277 800	-181 400
	-13 509 692	-13 554 670	-14 821 900	-15 177 300	-15 326 400
Toimintakate	-9 441 956	-10 430 770	-11 733 500	-12 143 300	-12 339 800
Verotulot	7 742 451	7 137 000	7 475 000	7 610 000	7 730 000
Valtionosuudet	4 044 857	4 050 000	4 172 000	4 300 000	4 500 000
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	169 355	95 350	133 000	140 000	168 700
Muut rahoitustulot	687 063	400 000	481 000	450 000	450 000
Korkomenot	-79 808	-44 400	-47 300	-46 700	-46 700
Muut rahoitusmenot	-120 430	-136 000	-124 000	-120 000	-120 000
	656 180	314 950	442 700	423 300	452 000
Vuosikate	3 001 532	1 071 180	356 200	190 000	342 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 072 562	-1 378 400	-918 800	-916 500	-960 300
Arvonalentumiset					
	-1 072 562	-1 378 400	-918 800	-916 500	-960 300
Tilikauden tulos	1 928 970	-307 220	-562 600	-726 500	-618 100
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	163 341				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 040 000				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	52 311				

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot/Toimintamenot, %	30,1	23,0	20,8	20,0	19,5
Vuosikate/Poistot, %	279,8	77,7	38,8	20,7	35,6
Vuosikate, euroa/asukas	1 060	378	126	67	121
Kertynyt ylijäämä	19 312 337	19 005 117	18 442 517	17 716 017	17 097 917
Kertynyt ylijäämä, euroa/asukas	6 822	6 713	6 514	6 258	6 040
Asukasmäärä	2 831	2 831	2 831	2 831	2 831

TULOSLASKELMA
ULKONEN

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot					
Myyntitulot	1 093 439	447 040	562 100	524 300	523 900
Maksutulot	318 082	369 400	316 800	357 100	302 100
Tuet ja avustukset	521 437	621 960	382 100	317 500	317 500
Muut toimintatulot	1 461 105	1 393 500	1 536 200	1 543 900	1 551 900
	3 394 063	2 831 900	2 797 200	2 742 800	2 695 400
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-7 224 608	-7 411 970	-7 649 800	-7 787 400	-7 940 300
Palvelujen ostot	-3 211 901	-3 903 800	-4 593 200	-4 665 200	-4 715 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 735 482	-1 315 800	-1 456 700	-1 473 800	-1 490 600
Avustukset	-369 392	-502 300	-656 200	-681 900	-707 900
Muut toimintamenot	-294 635	-128 800	-174 800	-277 800	-181 400
	-12 836 018	-13 262 670	-14 530 700	-14 886 100	-15 035 200
Toimintakate	-9 441 956	-10 430 770	-11 733 500	-12 143 300	-12 339 800
Verotulot	7 742 451	7 137 000	7 475 000	7 610 000	7 730 000
Valtionosuudet	4 044 857	4 050 000	4 172 000	4 300 000	4 500 000
Rahoitustulot ja -menot					
Korkotulot	169 355	95 350	133 000	140 000	168 700
Muut rahoitustulot	687 063	400 000	481 000	450 000	450 000
Korkomenot	-79 808	-44 400	-47 300	-46 700	-46 700
Muut rahoitusmenot	-120 430	-136 000	-124 000	-120 000	-120 000
	656 180	314 950	442 700	423 300	452 000
Vuosikate	3 001 532	1 071 180	356 200	190 000	342 200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 072 562	-1 378 400	-918 800	-916 500	-960 300
Arvonalentumiset					
	-1 072 562	-1 378 400	-918 800	-916 500	-960 300
Tilikauden tulos	1 928 970	-307 220	-562 600	-726 500	-618 100
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	163 341				
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 040 000				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	52 311				

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan toimintatulojen prosentuaalisella osuudella toimintamenoista. Maksurahoituksen osuuden pieneneminen heikentää kunnan tulorahoitusta ja lisää verorahoituksen tarvetta. Suunnittelukauden tavoitteena on, että tunnusluvun arvoa saadaan nostettua. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää tulorahoituksen nostamista tai menojen karsimista. Tunnusluvun arvoon vaikuttaa muun muassa palvelujen organisointitavat.

Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Kun vuosikate kattaa poistoista vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Suunnittelukauden tavoitteena on, että vuosikate on positiivinen.

Jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä saadaan tavoitearvo vuosikatteelle asukasta kohden. Tervolan kunnassa tämä tavoitearvo on noin 1 163 euroa/asukas. Vuoteen 2024 asti riittävä tulorahoitus on saavutettu verrattain pienellä verorasitteella. Suunnittelukaudella vuosikate jää alle poistojen määrän, joten menojen kasvun hillitsemiseen ja tulopohjan vahvistamiseen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Negatiivinen vuosikate kertoo kunnan lyhyen aikavälin tulorahoituksen olevan heikko.

Pitkän aikavälin tulorahoitusta voidaan tarkastella taseen kertyneen ylijäämän avulla. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa/asukas. Tällä tunnusluvulla mitattuna kunnan tulorahoitus on vielä suunnittelukauden päättyessä riittävä.

Korkotuloja pienentää vuonna 2025 huomattavasti konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:ta, Tervolan Palveluverkot Oy:ta ja Tervolan Vuokratalot Oy:ta. Pääosin lainajärjestelyt ovat voimassa vuoden 2027 loppuun asti.

TALOUSARVIOVUODEN 2025 MENOJEN JA TULOJEN YHTEENVETO

ULKOINEN	MENOT			TULOT			NETTO		
	TA 2024	TA 2025	muutos %	TA 2024	TA 2025	muutos %	TA 2024	TA 2025	muutos %
KÄYTTÖTALOUSOSA									
Kunnanvaltuusto	29 800	32 800	10,1	0	0				
Strateginen johto	29 800	32 800	10,1				-29 800	-32 800	10,1
Kunnanhallitus	3 224 620	3 633 800	12,7	706 000	537 900	-23,8			
Yleisjohto	2 088 470	2 495 900	19,5	402 700	271 400	-32,6	-1 685 770	-2 224 500	32,0
Henkilöstö	466 020	460 000	-1,3	58 300	43 500	-25,4	-407 720	-416 500	2,2
Elinkeinojen kehitt.	502 530	504 500	0,4	175 000	178 000	1,7	-327 530	-326 500	-0,3
Julkinen liikenne	167 600	173 400	3,5	70 000	45 000	-35,7	-97 600	-128 400	31,6
Tarkastuslautakunta	17 900	17 900	0,0	0	0				
Tarkastustoimi	17 900	17 900					-17 900	-17 900	
Keskusvaalilautakunta	39 050	14 400	-63,1	15 000	1 500	-90,0			
Vaalit	39 050	14 400	-63,1	15 000	1 500	-90,0	-24 050	-12 900	
Maaseutulauslautakunta	279 500	279 500	0,0	207 900	207 700	-0,1			
Maaseutuelinkeinot	279 500	279 500		207 900	207 700	-0,1	-71 600	-71 800	0,3
Tekninen lautakunta	3 274 700	3 627 400	10,8	1 683 600	1 846 400	9,7			
Tekninen johto	258 200	263 400	2,0	13 000	13 000		-245 200	-250 400	2,1
Yleiset alueet	710 600	863 700	21,5	600	600		-710 000	-863 100	21,6
Kiinteistöt	1 732 200	1 808 200	4,4	1 400 000	1 542 800	10,2	-332 200	-265 400	-20,1
Lämpökeskus	384 100	500 000	30,2	250 000	270 000	8,0	-134 100	-230 000	71,5
Kaavoitus ja ymp	189 600	192 100	1,3	20 000	20 000		-169 600	-172 100	1,5
Sivistyslautakunta	6 397 100	6 924 900	8,3	219 400	203 700	-7,2			
Sivistystoimen johto	109 200	158 200	44,9	4 700	4 700		-104 500	-153 500	46,9
Varhaiskasvatus	1 570 100	1 642 500	4,6	81 700	50 000	-38,8	-1 488 400	-1 592 500	7,0
Peruskoulutus	3 615 600	4 007 500	10,8	89 000	102 900	15,6	-3 526 600	-3 904 600	10,7
Toisenasteen koulutus	522 100	552 200	5,8	15 000	20 000	33,3	-507 100	-532 200	4,9
Aikuiskoulutus	95 000	95 000					-95 000	-95 000	
Kirjasto	229 100			3 000			-226 100		
Vapaa-aika	256 000	469 500	83,4	26 000	26 100	0,4	-230 000	-443 400	92,8
TULOSLASKELMAOSA									
Verotulot				7 137 000	7 475 000	4,7			
Valtionosuudet				4 050 000	4 172 000	3,0			
Korkotuotot				95 350	133 000	39,5			
Muut rahoitustuotot				400 000	481 000	20,3			
Korkokulut	44 400	47 300	6,5						
Muut rahoituskulut	136 000	124 000	-8,8						
VUOSIKATE							1 071 180	356 200	-66,7

INVESTOINTIOSA

Investointiosassa esitetään suunnittelukaudelle kohdistuvien investointihankkeiden tai -hankeryhmien kustannusarviot sekä arviot hankkeisiin saatavasta ulkopuolisesta rahoituksesta. Talousarvion luvussa 7 on investointiosan sitovuuden osalta annettu hankkeen vastaavalle toimivalta tarkistaa hankintamenon jaksottamista kokonaiskustannusarvion rajoissa. Investointihankkeet esitetään toimielimittäin ja taseen pysyvien vastaavien ryhmittelyn mukaisesti. Tuloina esitetään ulkopuolisen rahoituksen lisäksi myös arviot pysyvien vastaavien myynneistä.

Tekninen lautakunta hallinnoi kunnan rakennuksiin sekä kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin liittyviä investointihankkeita. Näiden hankkeiden toteutuminen kohdistuu pääsääntöisesti kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, minkä vuoksi niiden erittelyt kokonaiskustannusarvioineen esitetään investointiosaan kuuluvassa rakentamishjelmassa.

16 Investointihankkeet

INVESTOINTIHANKKEET 2025 - 2027

TOIMIELIN	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
KUNNANHALLITUS					
Muut pitkävaikutteiset menot		65 000	55 000	20 000	20 000
-Asianhallintajärjestelmän uusinta		35 000	35 000		
-Ohjelmistohankinnat ja -päivitykset		30 000	20 000	20 000	20 000
Maa- ja vesialueet		80 000	100 000	80 000	80 000
Tulot	20 802	36 000	36 000	36 000	36 000
Netto	-20 802	44 000	64 000	44 000	44 000
Koneet ja kalusto	4 188	90 000	105 000	30 000	20 000
-Työpajan kalusto		10 000	15 000	10 000	10 000
-Työpajan auto		30 000			
-Muu irtaimisto	4 188	5 000	20 000	10 000	10 000
-Lähiarkiston ja asiointipisteen kalusteet		25 000			
-Etätyöratkaisu		20 000			
-Langaton verkkoinfra			30 000		
-Varmuuskopiointiratkaisu				10 000	
-Asiointiavustajan auto			30 000		
-Varavirtalaitteisto			10 000		
Osakkeet ja osuudet	1 070				
Tulot					
Netto	1 070				
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Muut pitkävaikutteiset menot		110 000			
-Karttajärjestelmien päivittäminen		70 000			
-Pakettiauto ulkoalueiden hoitajille		40 000			
Tulot					
Netto		110 000			

Rakennukset ja rakennelmat *)	1 274 327	2 180 000	2 890 000	1 305 000	700 000
Tulot			21 000		70 000
Netto	1 274 327	2 180 000	2 869 000	1 305 000	630 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet *)	128 201	1 540 000	665 000	1 355 000	995 000
Tulot		221 800	113 900	113 900	28 500
Netto	128 201	1 318 200	551 100	1 241 100	966 500
Koneet ja kalusto	7 900	80 000	70 000	45 000	45 000
-Muu teknisen toimen kone- ja kalusto		10 000	10 000	10 000	10 000
-Yleisten alueiden ja kiinteistöjen kone- ja kalustohankinnat	7 900	10 000	10 000	10 000	10 000
-Kiinteistöhuoltokone		60 000			
-Ruohonleikkuri			12 000		
-Leikkipuistojen ja lähiliikunta-alueiden välineistön uusiminen			25 000	25 000	25 000
-Ilmalämpöpumppujen hankinta kirjaston tiloihin			5 000		
-Koulukeskuksen liikuntasalin tilanjakajaverhon uusiminen			8 000		
*) Ks. sitovuustason mukainen erittely rakentamisohjelmasta.					
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Koneet ja kalusto	50 875	45 000	45 000	35 000	35 000
-Opetustoimen irtaimisto (sis. atk)	22 093	20 000	20 000	20 000	20 000
-Muu sivistystoimen irtaimisto (sis.atk)	12 672	15 000	15 000	15 000	15 000
-Kirjaston aikuistenos. tietokirjahyllyt	16 110	10 000			
-Lapinniemen koulun älytaulut			10 000		
ENERGIAHUOLTO					
Kiinteät rakenteet ja laitteet		335 000	150 000	30 000	2 500 000
Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä		250 000	150 000		
-Kaukolämpöverkon yhdyslinjan rakentaminen		35 000			
-Kaukolämpölaitoksen kattilaremontti		50 000			
-Kaukolämpölaitoksen uudisrakennus				30 000	2 500 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 466 561	4 525 000	4 080 000	2 900 000	4 395 000
Muutos%		208,5	-9,8	-28,9	51,6
Tulot	20 802	257 800	170 900	149 900	134 500
Muutos%		1 139,3	-33,7	-12,3	-10,3
Netto	1 445 759	4 267 200	3 909 100	2 750 100	4 260 500
Muutos%		195,2	-8,4	-29,6	54,9

*) Investointiosassa on esitetty alkuperäinen talousarvio

17 Rakentamishjelma

Rakentamishjelmassa (ks. taulukko seuraavalla sivulla) on eritelty teknisen lautakunnan hallinnoimat talonrakennuksen ja muun julkisen käyttöomaisuuden hankkeet sekä energiahuollon investoinnit. Ohjelmasta ilmenevät hankkeiden ajoitus suunnittelukaudella, kokonaiskustannukset, hankekohtainen aikaisempi rahoitus, vuosittainen määrärahojen tarve sekä arvioitu ulkopuolisen tuen määrä. Kokonaiskustannuksiin sisältyvät myös hankekohtaiset suunnittelukauden jälkeisille vuosille arvioitavat kustannukset. Määrärahat on esitetty ilman arvonlisäveroa, mikäli kustannukset oikeuttavat arvonlisäveron palautukseen tai vähennykseen.

Hankkeiden toteuttamisessa pääpaino on peruskorjauksessa. Välttämättömien ylläpito- ja korjausinvestointien lisäksi rajoitetaan käyttötalousmenoja pienentäviin, työllisyyttä parantaviin, viihtyvyyttä lisääviin tai muita kunnan painopistealueiksi valittuja toimintoja tukeviin investointeihin. Ennen uusinvestointeja tulee kaikissa tapauksissa selvittää olemassa olevan rakennus- ym. omaisuuskannan peruskorjaus- ja käyttötarkoituksen muutosmahdollisuudet. Suunnittelukauden hankkeisiin pyritään mahdollisuuksien mukaan saamaan kunnan ulkopuolista rahoitusta muun muassa alueellisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tai asianomaisen ministeriön kautta. Onnistuneen hankkeen perusedellytys on hankkeiden ennakointi, riittävä esi- ja hankesuunnittelu sekä laadukkaat suunnitelma-asiakirjat. Rakentamishjelmassa on suurimpien hankkeiden osalle varattu suunnitteluun erillinen määräraha. Rakentamishankkeissa ja suunnittelussa pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan kunnan omaa asiantuntemusta.

Vuoden 2025 rakentamishjelma on poikkeuksellisen laaja. Vuodelle 2025 on varattu määräraha uuden rivitalon rakentamiseen. Rivitalon rakentamisen ohella merkittäviä investointikohteita ovat kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä sekä useamman vuoden ajalle jaksottuvat kunnanviraston saneeraus, keskusvaraston rakentaminen ja monikäyttöreitistön rakentaminen.

Vuonna 2025 on määrärahat varattu lisäksi koulukeskuksen muutostöihin ja Lapinniemen alakoulun lisärakennuksen suunnitteluun. Kestävään kehitykseen panostetaan aurinkosähköjärjestelmän rakentamisella, kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamisella sekä kiinteistöjen valaistusten uusimisella. Kiinteistöjen lukitus- ja kulunvalvontajärjestelmien uusiminen käynnistyy vuonna 2025. Viihtyvyyteen panostetaan edellä mainitun monikäyttöreitistön lisäksi toimintatorin rakentamisella. Kaavoitustyötä jatketaan vuonna 2025 Vastarannan osayleis- ja asemakaavoituksella. Kemijokivarren osayleiskaavan tarkistustyöhön varataan vuosittain 50 000 euron määräraha.

Taloussuunnitelmavuosien merkittävin hanke on kaukolämpölaitoksen uudisrakennuksen toteuttaminen, johon on varattu määrärahat vuosille 2026-2027. Muita merkittäviä hankkeita ovat mm. Mattisen kevyen liikenteen väylä, jonka varsinaisen toteuttamisen arvioidaan alkavan vuonna 2026, Louen koulun lämmitysmuutos sekä Lapinniemen päiväkotiiin kohdistuvat parannustoimet.

Vuosittain on varattu määrärahat lisäksi tie- ja katuinvestointisuunnitelman mukaisiin töihin sekä liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin. Tarkemmin nimeämättömiin kohteisiin on myös varattu vuosittain määräraha, jotta pieniä, yllättäviä hankkeita voidaan toteuttaa nopeasti. Myös häiriötilanteisiin varautumisen kehittämiseen on varattu vuosittain määräraha. Rakentamishjelmasta voidaan kunnanvaltuuston erillispäätöksellä poiketa valtion rahoituksen mahdollisesti viivästyessä suunnitellusta. Pyrkimyksenä mahdollisissa poikkeamissa on tasainen työllistamisvaikutus. Investointihankkeiden osalta selvitetään hankkeiden vaihtoehtoiset toteuttamistavat.

TERVOLAN KUNTA				RAKENTAMISOHJELMA VUOSILLE 2025 - 2027							
Euroa, ilman alv				Hankkeen aloittamis-vuosi	Kokonais-kustannus-arvio	Aikaisempi rahoitus yhteensä	2024	2025	2026	2027	Valtion avustus
HANKEKOHTAINEN TALONRAKENNUS:											
VARI A-C rivitalojen pihamaan pinnan muotoilu				2024			20 000				
VARI A-C rivitalojen peruskorjaus ¹⁾				2024			45 000		90 000		
Lapinniemen alakoulun lisärakennus, suunnittelu ²⁾				2025				60 000			
MUU TALONRAKENNUS:											
Louen koulun lämmitysmuutos ³⁾				2026	210 000				10 000	200 000	70 000
Mattisen koulun lämmitysmuutos				2024	150 000		150 000				
Virastotalon saneeraus ⁴⁾				2025	744 600	19 600		85 000	320 000	320 000	
Virastotalon ilmanvaihdon saneeraus ⁵⁾					249 600	19 600	30 000				
Virastotalon käyttövesiputkiston uusiminen ⁶⁾					105 000		15 000				
Virastotalon asiointipisteen saneeraus				2024	30 000		30 000				
Virastotalon hissien ja inva-WC:n rakentaminen ⁷⁾					360 000		40 000				
Koulukeskuksen muutostyöt ⁸⁾				2019	464 000	136 376	120 000	90 000	100 000		
Aurinkosähköjärjestelmän rakentaminen ⁹⁾				2025	150 000			10 000	140 000		
Häiriötilanteisiin varautumisen kehittäminen				2022			20 000	20 000	20 000	20 000	
Keskusvaraston rakentaminen ¹⁰⁾				2025	600 000		50 000	170 000	430 000		
Kurkiareenan peruskorjaus				2024	100 000		100 000				
Työpajan siirto ¹¹⁾				2024	100 000		100 000	80 000			
Vuokratalon rakentaminen ¹²⁾				2024	2 200 000		900 000	2 155 000			
Heikkelin peruskorjaus				2023	405 000	28 919	400 000				
Teletalon kiinteistöautomaation uusiminen				2024	20 000		20 000				
Lukion kiinteistöautomaation uusiminen				2024	20 000		20 000				
Teletalon piha-alueen korjaus ¹³⁾				2024	100 000		10 000	10 000	90 000		
Päiväkodin käyttövesiputkistojen ja alasaskukattojen uusiminen				2024	50 000		50 000				
Lapinniemen päiväkodin ulkomaalaus ja terassin uusiminen				2027	40 000					40 000	
Lapinniemen päiväkodin aidan uusiminen				2027	15 000					15 000	
Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen				2025	60 000			60 000			21 000
Kiinteistöjen lukitus- ja kulunvalvontajärjestelmien uusiminen				2025	150 000			80 000	35 000	35 000	
Kiinteistöjen valaistusten uusiminen led-tyyppisiksi				2025				10 000	10 000	10 000	
Nimeämättömät kohteet							30 000	30 000	30 000	30 000	
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS:											
Yleiset alueet											
Koirapuisto				2024	35 000		35 000				
Monikäyttöreitistö ¹⁴⁾				2023	585 000		100 000	200 000	200 000	50 000	333 000
Kätkävaaran luontopolun paikoitusalue				2024	100 000	10 542	70 000				
Vaarojen vaellus				2022			50 000				
Koulujen ja päiväkotien jätekatokset ¹⁵⁾				2023	80 000	16 700	20 000	20 000	20 000		
Lintutornin rakentaminen				2026	20 000				20 000		
Torialueen rakentaminen (toimintatori) ¹⁶⁾				2025	120 000			20 000	100 000		
Nimeämättömät kohteet							30 000	30 000	30 000	30 000	

Euroa, ilman alv	Hankkeen aloittamisvuosi	Kokonaiskustannusarvio	Aikaisempi rahoitus yhteensä	2024	2025	2026	2027	Valtion avustus
Liikenne ja katurakennus								
Mattisen kevyen liikenteen väylä, lukio-ravirata ¹⁷⁾	2024	2 750 000	35 365	800 000	100 000	600 000	600 000	
Tie- ja katuinvestoinnit suunnitelmien mukaisesti ¹⁸⁾				250 000	180 000	200 000	200 000	
Liikenneturvallisuuteen liittyvät hankkeet ¹⁹⁾				15 000	45 000	45 000	45 000	
Kaavoitus								
Kemijokivarren osayleiskaavan tarkistus								
Loue- Mattinen ²⁰⁾	2025	100 000		50 000	50 000	50 000		
Peura-Ossauskoski	2026	100 000				50 000	50 000	
Koivu -Suukoski	2027	100 000					50 000	
Vastarannan alueen osayleiskaavamuutos ²¹⁾	2023	70 000	9 980	50 000	50 000			
Vastarannan alueen asemakaavoitus	2025	70 000				70 000		
ENERGIAHUOLTO:								
Kaukolämpölaitoksen varalämmitysjärjestelmä ²²⁾	2024	250 000		250 000	150 000			
Kaukolämpöverkon yhdysohjauksen rakentaminen	2024	35 000		35 000				
Kaukolämpölaitoksen kattilaremontti	2024	50 000		50 000				
Kaukolämpölaitoksen uudisrakennus ²³⁾	2026	2 530 000				30 000	2 500 000	
YHTEENSÄ				3 955 000	3 705 000	2 690 000	4 195 000	424 000
Ulkopuolinen rahoitus				221 800	134 900	113 900	98 500	
Netto				3 733 200	3 570 100	2 576 100	4 096 500	424 000

- 1) VARIn rivitalojen ikkunoiden ja ulko-ovien uusiminen energiatalouden ja asumismukavuuden parantamiseksi
- 2) Alakoulun laajennuksen tarveselvityksen tekeminen ja suunnittelu
- 3) Muutokseen aiempina vuosina varattuja määrärahoja ei käytetty lainkaan.
- 4) Virastotalon saneeraus; LVI-saneeraus, valtuustosalin muutos sekä hissien ja inva-wc:n rakentaminen.
- 5-7) Virastotaloa koskevat hankkeet kerätty yhdeksi saneerausmäärärahasi v. 2025 alkaen
- 8) V. 2024 tehtiin ulko-ovien rappaus- ja maalauskorjaukset yläkoululle. V. 2025 tehdään ulko-ovien rappaus- ja maalauskorjauksia alakoululle ja tekniseen siipeen. Lisäksi laaditaan pihakatosten saneeraus suunnitelmat. V. 2026 saneerataan pihakatokset sekä remontoidaan opettajanhuone.
- 9) Rakentamiskohta päätetään myöhemmin
- 10) Tarveselvityksen laatiminen siirretty vuodelta 2025. Käyttötaloustaloukselle varattu vanhan keskusvaraston purkamiseen 100 000 €:n määräraha vuodelle 2026.
- 11) Työpajan siirtomäärärahasta tullaan arviolta käyttämään v. 2024 vain noin 20 000 €. Muutostöitä jatketaan v. 2025.
- 12) Vuokratalon suunnittelu saadaan valmiiksi v. 2024 aikana. Määrärahasta käytetään arviolta n. 45 000 €. Rakentaminen siirtyy kokonaisuudessaan vuodelle 2025
- 13) Teletalon pihapiha-alueen korjauksen suunnittelu ja toteutus siirretään vuodelle eteenpäin.
- 14) Monikäyttöreitistön suunnittelu ja hankkeen toteutus jaetaan usealle vuodelle.
- 15) Vuodelle 2024 varattuja määrärahoja ei käytetty, hanke siirretään vuodelle 2025 ja 2026.
- 16) Toimintatorin suunnittelu v. 2025 ja rakentaminen 2026 (kustannukset tarkentuvat myöhemmin). Korvaa aiemmin olleen "Väisäsenpuiston rakentaminen" -kohteen
- 17) Ely-keskuksen hanke. Kunnan osuus 50 %.
- 18) Toteutetaan tie- ja katuperusparannuksia laaditun selvityksen pohjalta. Sisältää rakentamisen valaistuksi-neen. V. 2024 määrärahoista tullaan käyttämään suunnitteluun n. 20 000 €
- 19) Liikenneturvallisuutta parannetaan mm. alueiden raivauksilla ja valaistusten uusimisella
- 20) Osayleiskaavan tarkistus siirretty vuodelle 2025
- 21) V. 2023 määrärahoja ei käytetty lainkaan. Vuoden 2024 määrärahoista tullaan käyttämään vain osa.
- 22) Varalämmitysjärjestelmän muuttamiseen ja häiriötilanteisiin varautumiseen tullaan v. 2024 määrärahoista arviolta käyttämään n. 100 000 €.
- 23) Kaukolämmön uudisrakennuksen suunnittelu 2026 ja rakentaminen 2027

RAHOITUSOSA

Toiminnan ja investointien rahoitusta suunnittelukaudella tarkastellaan rahoituslaskelman, sen välitulosten ja niistä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio ja -suunnitelma vaikuttavat kunnan maksuvalmiuteen.

18 Rahoituslaskelma sekä toiminnan ja investointien rahoituksen tunnusluvut ja ta-voitteet

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 001 532	1 071 180	356 200	190 000	342 200
Tulorahoituksen korjauserät					
	3 001 532	1 071 180	356 200	190 000	342 200
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 466 561	-4 525 000	-4 080 000	-2 900 000	-4 395 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin		221 800	134 900	113 900	98 500
Pysyvien vastaavien luovutustulot	20 802	36 000	36 000	36 000	36 000
	-1 445 759	-4 267 200	-3 909 100	-2 750 100	-4 260 500
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 555 773	-3 196 020	-3 552 900	-2 560 100	-3 918 300
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainojen lisäys	-80 000	-2 000 000	-2 000 000	-1 500 000	
Antolainojen vähennys	100 000	225 000	74 000	110 000	290 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		800 000		500 000	3 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 392 794	-44 400	-20 000	-21 300	-21 300
Muut maksuvalmiuden muutokset	-114 574				
	-1 487 368	-1 019 400	-1 946 000	-911 300	3 768 700
Vaikutus maksuvalmiuteen	68 406	-4 215 420	-5 498 900	-3 471 400	-149 600
Rahavarat 1.1.	10 882 938	10 951 344	9 500 000	4 001 100	529 700
Rahavarojen muutos	68 406	-4 215 420	-5 498 900	-3 471 400	-149 600
Rahavarat 31.12. *)	10 951 344	9 500 000	4 001 100	529 700	380 100

Rahoituslaskelmassa on esitetty alkuperäinen talousarvio.

*) Rahavarat 31.12.2024 on talousarvion 2025 laadintavuoden tasearvio.

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä	-	-1 640 247	-5 193 147	-7 753 247	-11 671 547
Investointien tulorahoitus, %	204,7	24,9	9,0	6,8	8,0
Lainanhoitokate	2,1	12,6	6,0	3,5	5,7
Kassan riittävyys, pv	250,2	173,3	70,2	9,9	7,1

Kunnan toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla tavoitteena, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investointien omarahoitusta mitataan toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymällä. Pääsääntöisesti kertymän tulisi olla suunnittelukauden lopussa vähintään 0. Suunnittelukaudella investointiohjelma on poikkeuksellisen iso, joten rahavirtojen kertymä on suunnittelukauden lopussa negatiivinen.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tervolan kunnan lainanhoitokyky on ollut viime vuosina hyvä, ja näyttäisi jatkossakin pysyvän hyvällä tasolla. Vuonna 2023 on maksettu poikkeuksellisesti Kuntien eläkevakuutukselta nostettu laina kokonaisuudessaan pois, mikä vaikutti merkittävästi vuoden 2023 lainanhoitokatteeseen. Kunnan lainakanta koostuu pitkäaikaisista lainoista, korkomenot kasvavat korkojen ollessa korkealla. Suunnittelukaudella lainanhoitokate on laskemassa vuosikatteen heikentymisen takia, mutta pysyvän edelleen hyvällä tasolla. Menojen kasvun hillitseminen ja tulopohjan vahvistaminen on kuitenkin erittäin tärkeää. Suunnittelukauden tavoitteena on säilyttää kunnan lainanhoitokyky hyvällä tasolla.

Kunnan maksuvalmiuskykyä mitataan kassan riittävyydellä päivinä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Suunnittelukauden tavoitteena on säilyttää kunnan maksuvalmiuskyky riittävänä, jolloin tunnusluvun on hyvä olla yli 20 päivää. Maksuvalmiuskyky heikkenee merkittävästi jo vuoden 2025 aikana ollen kuitenkin merkittävästi yli tavoitteen. Suunnitelmakauden lopulla maksukyky heikkenee edelleen, vuonna 2026 kassan riittävyys on n. 10 päivää ja vuonna 2027 n. 7 päivää.

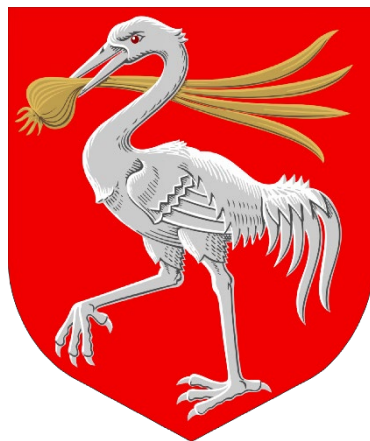
Rahoituksen rahavirtaa pienentää suunnittelukaudella huomattavasti konserniyhtiöiden lainajärjestelyt, jotka koskevat Tervolan Energia ja Vesi Oy:tä, Tervolan Palveluverkot Oy:tä ja Tervolan Vuokratalot Oy:tä. Erityisesti rahavaroihin vaikuttaa Tervolan Energia ja Vesi Oy:lle annettavat lainat suunnitelmavuosien aikana.

TALOUSARVIOVUODEN 2025 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO SEKÄ SITOVUUS

Tervolan kunta

Sitovuus: B=bruttomääräraha/-tuloarvio, N=nettomääräraha/-tuloarvio

TALOUSARVIOVUODEN 2025 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
ULKOINEN	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA		TA 2025	TA 2025
Kunnanvaltuusto	N	32 800	
Strateginen johto		32 800	
Kunnanhallitus	N	3 095 900	
Yleisjohto		2 495 900	271 400
Henkilöstö		460 000	43 500
Elinkeinojen kehitt.		504 500	178 000
Julkinen liikenne		173 400	45 000
Tarkastuslautakunta	N	17 900	
Tarkastustoimi		17 900	
Keskusvaalilautakunta		12 900	
Vaalit		14 400	1 500
Maaseutulautakunta	N	71 800	
Maaseutuelinkeinot		279 500	207 700
Tekninen lautakunta	N	1 781 000	
Tekninen johto		263 400	13 000
Yleiset alueet		863 700	600
Kiinteistöt		1 808 200	1 542 800
Lämpökeskus		500 000	270 000
Kaavoitus ja ymp		192 100	20 000
Sivistyslautakunta	N	6 721 200	
Sivistystoimen johto		158 200	4 700
Varhaiskasvatus		1 642 500	50 000
Peruskoulutus		4 007 500	102 900
Lukiokoulutus		552 200	20 000
Aikuiskoulutus		95 000	
Vapaa-aika		469 500	26 100
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		7 475 000
Valtionosuudet	B		4 172 000
Korkotuotot	B		133 000
Muut rahoitustuotot	B		481 000
Korkokulut	B	47 300	
Muut rahoituskulut	B	124 000	
INVESTOINTIOSA			
Investointimenot	B	4 080 000	
Rahoitusosuudet	B		134 900
Käyttöom. myynti	B		36 000
RAHOITUSOSA			
Antolainojen lis.	B	2 000 000	
Antolainojen väh.	B		74 000
Pitkää.lainojen lis	B		
Pitkää.lainojen väh	B	20 000	
Vaikutus maksuvalm.		-5 498 900	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		15 303 100	15 303 100

tervola.fi

2025